2.

Carl den XII^tes Død.

Historisk Afhandling

af

Poul Harro-Harring.

(Med fire Tillæg).

†

† * †

†

„Il faut être fort simple, pour étudier l'Histoire avec l'Espérance d'y découvrir ce qui s'est passé."
(Les Oeuvres de l'Abbé de St. Réal. Tom III. p. 171.)

Kjøbenhavn 1864.

Th. Michaelsen & Tillge.

(G. G. Iversens Bogbandel.)

(The Right of Translation reserved. Apply to Mr. E. Truelove, 24[illegible], Strand, London.)

To

„The Scandinavian Society" in New York, (established 1844) the Copyright of the present Original and the Rights of Translation and Edition in the United States of North America, presented.

Copenhagen. 8, Roeskilde Vei. Septbr. the 5th. 1864.

(Signed:) Poul Harro-Harring.

J. Cohens Bogtrykkeri.

Carl XII^tes Død.

Indledning.

Forfatterens Samqvem med Jesuiter.

Naar jeg paatager mig at byde historiske Oplysninger om en Tildragelse i Begyndelsen af det forrige Aarhundrede, hidindtil fremstillet ved fremmede Historiographer, med Antydninger, der kaste en Skygge paa Carl XIItes Ære, saa sker det fra min Side som Pligtopfyldelse mod Skandinavia-Fædrelandet til vor Nationalæres Forsvar.

Jeg har „at legitimere mig" ligeoverfor det europæiske Publicum med Hensyn til Kilderne, af hvilke jeg, under ufædvanlige Omstændigheder, øste mine „Opdagelser og Kundskaber". —

Denne, den første Betingelse for at blive modtaget og læst med Opmærksomhed, tvinger mig til at berøre min egen Person som et Vidne, der nedlægger nærværende Udsagn og Meddelelser som Bidrag til Skandinaviens Historie paa Fædrelandets Alter.

I en saadan Stilling, uden personlig Prætension, fremkommer jeg som et Vidne i Nationernes Sag for Aarhundreders Domstol — et Vidne, der deponerer Udsagn efter at have aflagt Ed paa at ville sige — Sandhed — („Overensstemmelse imellem Begreb og Fremstilling med Sagens eller Kjendsgjerningens Virkelighed").

Udenfor Vidnesbyrdets Betingelser kommer min Person aldeles ikke i Betragtning.

Emnet i sig selv, berørende flere Nationers Historie, og Behandlingens Korthed som Betingelse for nærværende Fremstilling, foreskrive mig Formen i enkelte afbrudte Fragmenter, beregnede paa at danne et Hele, og hvis første Para-

graphers Betydning først fremtræde i de følgende og i de sidste Perioders Indhold.

Jeg finder det nødvendigt at gjentage, hvad jeg har yttret i literaire Værker i flere Sprog angaaende Bidrag til Historien i Almindelighed.

„Historien" er et dobbelt Begreb:

1. Historien — Kjendsgjerningerne selv, hvis Følger og Virkninger udstrække sig ofte igjennem flere — mange Aarhundreder, og fra hvilke Følger og Virkninger vi ere istand til at slutte (i opstigende Linie — tilbageskuende) til Kjendsgjerningers Virkelighed — som vi slutte ra en hvilkensombelst Virkning til Aarsagen ved logist Conclusion.

2. Historien — Fremstillingen i Chroniker eller Annaler, i Almindelighed skreven under monarchist, dynastist og kirkelig Indflydelse og Censur; meget ofte afvigende fra Virkelighedens Grundlag, og mange Gange netop i aaben Modsigelse mod selve Kjendsgjerningerne.

Carl XIItes Ære i Graven er angreben og beplettet ved fremmede Historiographer i flere Sprog, ved Beskyldning: „at have conspireret med Sverigs Fjende — med Sverigs „Erkefjende: — Rusland, — og med Spanien og med „Louis XIV, og med Paven — i det Øiemed, at sætte „James IIdens Søn, den saakaldte „Prætendent" — Re„præsentant for et romersk catholsk Dynastie, — paa Stor„brittanniens Throne."

Hovedøiemedet for en saadan Conspiration skulde være: „at undertrykke (og muligviis at tilintetgjøre) hine saakaldte „Anglosaxiske Institutioner", paa hvilke Englands Stolthed og „Værdighed som en fri Nation støtte sig." —

Carl XII. er fremstillet af Voltaire som »un jeune fou« — en ung Galning — et voilà tout. —

Carl XII. er fremstillet af Rotteck som en halvforrykt ærgjerrig og halsstarrig Despot, „der endte ved en Kugle fra „et svensk, ikke fjendligt, Batterie — efter at have conspireret „med Rusland, Frankrig, Paven og Spanien — mod England." —

Naar det sidste skulde være Sandhed, saa vilde Voltaire's Fremstilling — af Skandinaviens største Helt —

som „en Galning" — være Sandhed, og Carl XIItes hemmelighedsfulde („mysterieuse") Død kaster en Skygge af Vanære og Skam paa Skandinaviens Historie, paa vor Skandinaviske Nationalære. —

Under saadanne Omstændigheder fordrister jeg mig til at fremtræde som Forsvarer af Carl XIItes Character og at byde Oplysning om hans hemmelighedsfulde Død. —

Angaaende min Person som Vidnesbyrd i ovennævnte National-Æresag, tager jeg mig den Frihed at henvise til en Biographisk Skitse, — Indledning til „Mit Levnet", udgivet i Kjøbenhavn 1863, hos Michaelsen og Tillge; ligeledes til en Biographisk Skitse paa fransk, som Indledning til en Oversættelse af mine: Mémoires sur la Pologne, af Ehrenfried Stoeber. Paris chez Dériveau 1832; endvidere til en biographisk Skitse paa engelsk, skreven af Alexander H. Everett, amerikansk Ambassadeur i China, udgivet, Boston 1847. 2det Oplag, hos Munroe & Comp. —

Ved ovennævnte biographiske Skitser er det ikke ubekjendt, at jeg er født paa Vestkysten af den Cymbriske Halvø, i den gamle frie Provinds Nord-Frisia, fra Moders Side af norsk Blod. —

Min Faders Stilling som Dansk Patriot — Fædrelandets Forsvarer — i Aaret 1807, — var bleven bekjendt hos Hans Høihed Prinds Christian af Danmark (senere Christian VIII), der fra Aaret 1819 ydede mig sin Protection, under hvilken jeg studerede ved flere Academier og Universiteter paa Fastlandet og — som en Episode af min Ungdom — kæmpede for Grækenlands Frihed paa Morea, 1822. —

Forend min Reise til Grækenland studerede jeg i Wien 1820, hvor jeg var anbefalet iblandt Andet hos Grev Pilat, Privatsecretair hos Metternich, — v. Hammer (den berømte Orientalist), v. Schlegel o. s. v.

Jesuiterne som Orden vare forviste og uddrevne af Rusland i Sommeren 1820, og modtagne i Østerig (i Wien),

hvor de, som bekjendt, nedsatte sig under Navnet Redemptoristter.

I ovennævnte gjæstevenskabelige Forhold hos Grev Pilat havde jeg den Ære der at mødes flere Gange ved Taffel med Hans Eminence Prioren for hine Jesuiter, og med flere Præster af samme Orden, hos hvilke jeg blev introduceret som „en „ung Dansk og Protégé af Hans Høihed Prinds Christian „af Danmark."

Nogle af mine første Digte, i det tydske Sprog, vare trykkede; de robede et dybt religiøst Hjerte og en opad stræbende Frihedsaand. Et af de først trykkede var en Elegie over Kong Olafs Grav i Norge. — Alt syntes tilstrækkelig til at lede og fæste Jesuiternes Opmærksomhed paa — og Deeltagelse for den unge Nordmand, især da mine følgende literaire Producter mere og mere bekræftede samme Følelser og samme Frihedsaand.

Efter min Tilbagekomst fra Grækenland til Rom blev jeg fremdeles anbefalet af Hans Høihed Prinds Christian til Hans kongl. Høihed Ludvig, Kronprinds af Bayern, (senere Kong Ludvig) og levede i München i afbrudt Ophold ved Reiser, til Sveits fra 1823 til 1826, og senere efter min Tilbagekomst fra Østerig (gjentaget Ophold) 1827—28.

Som en Følge af min Forbindelse med Prinds Alexander Ypsilanti, der døde i Fængslet paa Burg (Slottet) i Wien i Januar 1828, forlod jeg München i Foraaret 1828 og afreiste til Jassy, i den Hensigt at indtræde som Volontair i Dibitschs Armee, den Tid paa Marschen imod Balkanen.

Dog, jeg blev, paa en Maade, arresteret ved Polens Grændse, ved Kalisch, og ledsaget af en Kosak til Warskov til Belvedere, Storfyrst Constantins Palads.

Efterat have været modtaget hos Hans keiserlige Høihed — med udmærket Opmærksomhed — blev jeg øieblikkelig nolens volens, udnævnt som Junker (Lieutenants Rang i Linien) i det Litthauske Garde-Ulan-Regiment: „Storfyrst Constantin."

Til den Tid vare 15 Bind af mine literaire Værker i Poesi og Prosa udgivne, af hvilke jeg fandt en fuldstændig Samling i et russisk hemmelig diplomatisk Bibliothek

i Warskov. — Bibliothekarens Tillid til mig aabnede mig Adgang til hans Privat-Cabinet, hvor han iblandt Andet viste mig et Exemplar af min Tragedie: „Theokla", (udgivet i München hos Lindauer, 1827) der bevæger sig i Feudal-Slaveri og russisk Nationalitet i Opposition mod Peter den Stores saakaldte „Civilisering".

Hans Excellence Bibliothekaren tilsoiede smilende: „Behag at see . . . her er De lukket ind, med Forsigtighed fra min Side, for at forhindre, at en taabelig Referendar skulde excerpere nogle Octavsider af „Theokla", eller et andet af Deres Værker, og indsende saadanne Udtog til Belvedere . . . i et saadant Tilfælde vilde De være paa Reisen til Sibirien øieblikkelig — unndgaaelig —".

Under Forudsætning af, at jeg var „omvendt fra mine Friheds-phantasier" til „praktisk Levnet i Absolutismens Tjeneste" aabnedes mig en høist brillant Carriere, fordi jeg var modtaget med det største Gjæstvenskab hos tre russiske Generaler og tre russiske Statsmænd, og ved deres mægtige Protection blev jeg foreslaaet til at indtræde i russisk diplomatisk Tjeneste, naar jeg havde opnaaet nogen høiere Rang ved rask Avancement. —

I dette Formaal blev jeg instrueret i en Slags „Diplomatisk Skole" ved intime Samqvem med forskjellige russiske Statsmænd af høi Rang, af hvilke tre bleve mine „Mestre" eller Lærere, hvis Navne jeg naturligviis ikke vil offentliggjøre, undtagen den enes, den bekjendte Baron von Sass, Chefen for det russiske Militair-Politi i Polen, og Chef for et Departement af det russiske udenlandske Politi, i hvilket sidste den ligeledes bekjendte Baron von Schweitzer-Svégrois var reisende Agent i Tydskland, i direct Forbindelse med Storfyrst Constantin i Warskov.

Baron Schweitzer havde allerede søgt mit Bekjendtskab i München i November 1827, efter min Tilbagekomst fra Bohmen, hvor jeg søgte at befrie Alexander Ypsilanti af Fængslet i Theresienstadt, (see min: „Biographisk Skitse". Kjøbenhavn, hos Michaelsen og Tillge, 1863).

Under saadanne Forhold var jeg omgiven af Jesuiter en robe courte — saavel hos Grev Pilat i Wien, 1820,

som i München hos Prinds Ludvig, 1823—25, i Luzern 1826, (hvor jeg udgav fem Bind af mine Værker), i München hos Hs. M. Kong Ludvig, 1826, atter i Wien (hvor jeg var kaldet til som Theaterdigter) 1826, i Prag 1827, (hvor jeg levede som en Slags Statsfange), atter i München 1828, indtil min Afreise til Jassy, der endte i Warskov — hvor jeg kom „fra Ovnen i Halmen" — —

Fra de første Aar efter min Tilbagekomst fra Grækenland, indtil min Afreise fra München, søgte Jesuiterne paa alle mulige Maader at „omvende mig" til Catholicismen, i det Haab at omvende mig (som Conditio sine qua non) ligeledes til Absolutismens Tjeneste.

Paa en saadan Maade vare mine Skole-Aar hos Jesuiterne en Slags Indledning og Forberedelse til, med nogenlunde Held, at studere i Russernes diplomatiske Høiskole i Warskov.

Imellem hine Jesuiter, med hvilke jeg levede i flere Aar i mere eller mindre venskabeligt Samqvem, vare forskjellige af udmærket Dannelse og udstrakte Kundskaber. Medens de med umiskjendelig Taalmodighed og Udholdenhed søgte at „omvende mig" til Absolutismens Tjeneste, søgte jeg at studere de egentlige Formaal for deres Bestræbelser, og efter mange Aars alvorlige Studier bragte jeg det saavidt „at kunne læse Historien igjennem Jesuiternes Briller." — Directe Oplysninger om visse Forhold i England til Charles II. Tid, om Grev Lefort's Mission og Stilling hos Peter den Store — om Carl XIItes Planer, der førte ham tilbage fra Tyrkiet til Norden — og om hans Død — som unndgaaelig Følge af hans Planers Opdagelse hos Jesuiterne — opnaaede jeg fra forskjellige Sider, til ganske forskjellige Tider og behøvede flere Aar til at sammenligne hine Angivelser med historiske Annaler og at concentrere hine overensstemmende Oplysninger paa Cardinal-Punktet. — Jeg mener Central-Punktet af Cardinal Alberoni's Conspiration mod Englands frie Institutioner — fra hvilket „Punkt" der føres en lige Linie i Vinkelretning til et Triangelpunkt — paa en Maade med mathematisk Bestemthed: til Carl XIItes Død.

Denne historisk-geometriske „Triangel-Beregning“ kræver Læserens Taalmodighed til at følge mig igjennem hine historiske „Logarithmer“, uden hvilke det var umuligt at beregne „Longituden“ af Carl XIItes Død, som Udgangspunkt til Skandinavias — til hele Europas Fremtid.

Første Afdeling.

For at behandle Czaren Peter den Stores og Carl XIItes Periode med Klarhed, er det nødvendigt at fremlægge en Række historiske Fragmenter, hvis Æmner eller Indhold forenes i Carl XIItes Død. —

For at gjennemskue nogetsomhelst Tidsrum i dettes dybeste indre Bevægelse, er det nødvendigt, først at undersøge de Elementer, hvis Kamp imod hverandre grundedes paa deres reciproke, modsatte Væsener, der foraarsagede Bevægelsen lig en chemisk Proces under dens naturlige Betingelser.

For med Klarhed at gjennemskue Planen, der „tilskrives“ Peter den Store: at grunde et „Universal Despotie“, er det nødvendigt, først at betragte Frihedens Element som Betingelse for Menneskehedens Fremskridt og Uddannelse, og hvis Undertrykkelse og Tilintetgjørelse hiin Plan havde til Hensigt. —

Jesuiternes Orden grundedes, som bekjendt, af Ignatz Lojola, en Spansk Præst, i Midten af det XVI. Aarhundrede som et Reactions-Element mod Reformationen.

Reformationen i England havde begyndt henimod Enden af det XIV. Aarhundrede samtidig med Calmar (Skandinaviens) Union, 1397, hvilken sidste endtes eller opløstes ved Reformationens Overgang i Protestantisme, 1523.

Reformationen kæmpede som egentlige Reformations-Krav (Krav paa sociale og politiske Forbedringer) i Bohmen ved Johannes Huss, i Thüringen (Tydskland) ved Thomas Münzer, i Svaben ved Sickingen og Ulrich von Hutten,

i Sverig, Norge og Danmark — næsten uafbrudt, snart paa det ene snart paa den andet Sted — uden at Navnet „Reformation" brugtes. Sagen og Kampen var den samme. Bønderne og andre ved Kirken og Aristocratiet undertrykkede Classer greb til Vaaben. Roma (Kirken) herskede directe og indirecte over hele Skandinavia. (See: Scandinavia, ancient and modern; History of Denmark, Sweden and Norway, by Henry Wheaton and Andrew Crichton. Edinburgh, 1838. New Edition. 2 Vol. Oliver & Boid. Molbech's Historiske Aarboger. Kjøbenhavn 1848). 2den Deel.

Reformationen i England sigtede aldeles ikke til sociale og politiske Forbedringer i Samfundet; Maalet var der at losrive den Anglikanske Kirke fra Pavens Herredomme og at forene Kirkens Magt med Storbritanniens Krone. Reformationen i England var en Forretnings „Opposition", Begrunding af „et nyt Firma" forat modvirke og at indskrænke „et gammelt Huus" i dettes Speculationer. Sagen i sig selv var aldeles materiel; uden Spor af Religionens Aand, uden Berørelse af Humanitetens Princip: den Christelige Religions Grundlag. —

En Thomas Morus, Englands Stats-Canslere endte mandig paa Skafottet — som Frihedens Martyr, fordi han nægtede at anerkjende Kongens Veto som Souverain og Kirkens Overhoved ligeover for Folkets — Nationens — Ret (1535).

Reformationen i England der havde begyndt med Wickleff, krøb meget langsomt fremad igjennem et helt Aarhundrede, og blev lammet af Jesuiterne umiddelbart efter deres Organisation. Charles I bekjendte sig til Reformationen, medens han tillige forsvarede Foreningen af Kirkens og Kronens Magt; en Modsigelse i sig selv, ved hvilken han — i Præsternes Hænder — og som et Instrument af Roma's Absolutisme, endte paa Skafottet (1649).

Charles I endte, fordi han vilde forene Kirkens Magt med Englands Krone som et Constitutionelt Monarchie, grundet paa hine (saakaldte Anglosaxiske) frie Institutioner: „Folkets Selv-Regerings (Selfgovernment's) anerkjendte Sætninger." —

„Ved Thomas Morus' Blod" skrev Milton hine be-

rømte to latinſke Breve: »On Divine Right« „om den guddommelige Ret" — (Retten af Guds Naade), der vare ſendt til Hugo Grotius i Nederlanderne for at dømmes og vare approberede.

Milton, ſom Englands Stats-Secretair, var Republikens (the Commonwealth's) Aand; Cromwell the Commonwealth's Sværd. — — —

Republiken (the Commonwealth) var undermineret i ſig ſelv; Jeſuiterne uſurperede Kirken paa en vel maſkeret Maade og beherſkede directe og indirecte ſaavel Ariſtocratiet, Univerſitetet ſom Folket i alle dets Claſſer, i hvilket Folke-Rettighedens Selvbeviſthed manglede. Univerſiteterne i England vare ſtabte paa Pavens Bud og med pavelige Privilegier, aldeles ikke for at oplyſe Aanden, for at udbrede Kundſkaber eller udvikle Forſtanden, men for at bevogte og controlere Aandens Bevægelſe, Tankens Beſtræbelſe; at dictere Kundſkaber og indſkrænke Begreber. — Univerſitets-Studium blev et Monopol for de privilegerede Claſſer. —

Uagtet the Commonwealth's korte Livstid, organiſeredes i det Mindſte flere Selſkaber for Videnſlabernes og almindelig Kundſkabs (Oplysnings) Udbredelſe, og i Særdeleshed hævede Republiken Englands Handel og Søfart paa ſamme Friheds Grundlag, paa hvilket Englands Flag ſenere udbredtes „over hele Verden". — Republikens bitreſte Fjender have aldrig nægtet disſe Kjendsgjerninger. —

Roms Kirke, ſom Abſolutismens Fundament ſiden anno Chr. 313, bryder ſig meget lidet om Handelens, Induſtriens eller Søfartens Fremſkridt og Flor — unægtelig grundede paa hine frie Inſtitutioner — indførte i Britannia ved Hengiſto og Horſa, 449. Samme Sandhed beviſer ſelve Roms Kirkeſtat, ſaavel ſom de Catholſke Kantoner i Sveitz og Irland den Dag idag. —

Vi ere nødte til at ſee tilbage til det V. og VI. Aarhundrede til hine ſaakaldte Angloſaxiſke frie Inſtitutioners Indførelſe i Britannia.

Nordens — Skandinavias, Skandia's — Territorium begyndte, ifølge hiſtoriſke Beretninger fra Cæſar's Tid, ved Eideren. „Normannkr" — „Normænd" — kaldtes alle hine Folkeſtammer nordfor Eideren.

Hiſtoriſke Afhandlinger til flere Engelſke Udgaver af Oſſian

betegne Skandinavia som Skuepladsen for flere af hine Heltedigte, f. Ex. „Temora" og andre, og bevise vor Skandinavia's Beromthed ved Heltemod og Heltedaad ved Enden af det III. Aarhundrede. „Lochlin" er erkjendt for at være vor Scandinavia.[1]) Orla's sidste Ord, døende „fjerne fra Fædrelandets Kyster —!" (Heltedigtet: Fingal Bog V.) er et utilintetgjorligt „Monument" af normannisk, Skandinavisk Fædrelandskjærlighed. — —

Vortiger, en Konge i Britannia i Midten det af V. Aarhundrede, søgte Allierede, Hjælp i Kamp mod Caledonierne. Tidsrummet af halvandet Aarhundrede mellem Fingal, Svaran, Orlas og Vortigers Livstid, gjorde det ikke unaturligt, at Bretonerne henvendte sig til Orla's Heltefolk paa vor cymbrisk-jydske Halvø, dengang beboede af Jyder, Friesønner[2]) (Frise(ne)r) og Angler i hvilken sidste Provinds Baldur's Grav var belligholdt. —

Hengisto og Horsa vare to Brødre; de indskibede sig fra Tønder og fra Friesenhaven ved Wendingstedt paa Sylt, til Britannia, og der grundede de, 449, det „Anglosaxiske Heptarchi", de syv Fristater. (See: Heimreich's nordfriesiske Chronik. Tondern 1819. Wittwe Forchhammer. — C. P. Hansen's Chronik der friesischen Uthlande. Altona. Lange. 1856. Rotteck, Allgemeine Weltgeschichte., 4 Theil. Stuttgardt. Hoffmann. 1833. Wheaton. Scandinavia, (ovennævnte Udgave).

Hengisto og Horsa kaldte sig ved deres Ankomst i Britannia: „Odins Sønner". Deres første Hær, med hvilken de optraadte i Britannia, bestod af Jyder, Danskere, Angler, der grundede Anglesia, Rügier (Vender fra Den Rügen), Saxer, (Teutoner fra Nordalbingia, det nuværende Holstein) Marser (Marser — Frisere fra Dithmarsia, der grundede Mersia) og et stort Antal Nordfriser. Indvandring fra den cymbriske Halvø til Britannia fortsattes indtil omtrent 600 — to Aar efter Roma's Dogma indførtes og Kong Egbert usurperede Heptarchiet „ved Guds Naade". (See: Rotteck, ovennævnte Udgave). — Goldsmidth's History of England. o. s. v.

Navnet Saxer kommer fra Ordet Sax, gammel dansk Kniv, Sværd; og Angel, Provindsen i Sønderjylland. Danskerne kaldte deres Grændsenaboer sydenfor Eideren, med hvilke

---

[1]) Inisthona: Sjælland. Svaran (i „Fingal") Dansker. See: Suhm's Historie af Danmark. Kjøb. 1782. tom 1 pag. 95.

[2]) Gammel Angelsaxisk, engelsch og frisisk: Freesons: frie Sønner.

de ofte vare i Krig, „fjendtlige Saxer", saaledes som vi nu tale om „fjendtlige Bajonetter. Foruden hine Folkestammer nævne hverken Rotteck eller nogen anden Historiker en eneste Teutonisk Stamme, der den Tid boede syd for Elben; hverken Markomanner, Chirusker, Katter eller nogensomhelst Andre. Indvandringen i Britania var aldeles nordisk-skandinavisk med Tilsoielse af nogle Saxer og Vender (Rügier), blandt hvilke sidste Folkestammer hine frie Institutioner den Tid vare aldeles ubekjendte. (See: Wheaton: »Scandinavia« o. s. v.)

Beviser for, at de saakaldte Anglosaxiske frie Institutioner, indførte ved Hengisto og Horsa i Britannia fra 449, have været eller ere identiske med vore gamle Odins-Love og Sætninger, ere blandt andre følgende:

Hengisto og Horsa indskibede sig som ovenmeldt fra Tonder og fra Sylt. Det moderne engelske Sprog, dannet af det gammel Anglosaxiske, med senere Tilsoielse af Latinsk, Fransk og Ord af mange andre Sprog, er oprindeligt unægteligt sammensat af Frisisk, Dansk og Plattydsk; de tre Sprog, som endnu tales paa vor cymbrisk-jydske Halvø. Der findes hundrede Navne af Der, Kjøbstæder, Landsbyer og Familier aldeles eenslydende i England og paa vor Halvø. (Alle engelske Navnes Endelse paa — by — og toft er dansk, paa — ness[1]) — ing, frisisk islandsk; — ing — ung, islandsk den unge; for Ex.: Fjelding, den unge Fjeld, Fjeldson. o. s. v.).

De moderne Anglosaxeres Nationalstolthed grunder sig paa deres forsvarede Ret: „At regiere sig selv: (Selfgovernment)"[1]; findes nedlagt som Folkets Grundlov i hine gamle frisiske Rettigheder (de lege frisonica) omtalt af Heimreich (ovenmeldt Udgave), af Dr. Falk (Fortale til Heimreichs ovenmeldte, Udgave) af P. W. Cornils von Garding; „Die Communalverfassung in der Landschaft Eiderstedt. Heide. Pauli. 1844. Dr. Clement von Amrum: Geschichte der Friesen etc. Kiel. Bynsow. 1844. Lornsen's: (von Sylt) Unionsverfassung Dänemarks etc. Jena Frammer, 1841. C. P. Hansen von Keitum, Sylt, Chronik der Frisischen

[1]) Det er besynderligt nok, at Englænderne ere stolte af at have bibeholdt vore gamle (saakaldt Angelsaxiske) Skandinaviske Rettigheder i England, og ikke ville tillade os at realisere selve Folkerettigheder her hos os i vor eget Fædreland — som bevist ved Lord Woodhouse (Ruslands Ordfører) her i Kjøbenhavn i Januar, 1864, da England forlangte at vor Novemberforfatning skulde forsvinde. —

[2]) næs — Landtunge.

Uthlande (ovenmeldt Udgave). Alle Citater samle sig i de betydningsfulde Ord som Folkets Ret: „At regiere sig selv „ved Love vedtagne af Folket selv og opretholdte ved selvvalgt „Øvrighed“[1]) hvilke gamle frisiske Rettigheder „Danmarks „Regjering“, ifølge P. W. Cornils, 1844, (ovenmeldt) og „C. P. Hansen 1856 (ovenmeldt) „aldrig har krænket eller „indskrænket hverken paa Vestkysten eller paa Øerne.“[2])[3])[4])

Folkets „Selvregjering“ paa hine Øer som i Eiderstedt etc. bestaaer ved Domstole af tolv valgte Raadmænd — unægtelig nedstammende fra Odins Domstol-Sætning af tolv Dommere. Love givne ved hine Domstole ere confirmeret ved „Stalleren“, Danmarks Regierings Repræsentant.

Bunderetten (Domstolen af tolv valgte Jurymen) bestod endnu paa Vestkysten i Aaret 1806.[5]) (Ordet „Bunderet“ kommer fra „bundet ved Ed — som Dommer“.

Hine frisiske Love vare identisk med Harold Blaatand's Love, de stode i Kraft over hele Danmark og Norge i Overensstemmelse med Sverigs. (See: Adam Bremensis, citeret af Wheaton: Scandinavia (ovenmeldt Udgave).

At hine saakaldte Anglosaxiske frie Institutioner „stode i Kraft ligeledes i Norge“ i det X. Aarhundrede bevises paa en meget betydningsfuld Maade ved et „National Møde“, sammenkaldt af Hakon Haralds Søn, da han kom tilbage fra England, fra Hoffet af hans Plejefader Kong Athelstone ledsaget af Engelsk-Romiske Præster og Missionaire for at omstøde

---

[1]) Endvidere: „ikke at anerkjende vrivilligerede Classer over sig, og „ingen ufrie Mænd (Slaver) under sig Hellere døe end at være Slave.“

[2]) Det er vanskeligt at begribe hine Nordfrisere fra Sylt, der henvendte sig til Bismark & Comp. i Berlin, med Petition for at blive „bismarkered“.

[3]) „Folkets Ret til selv at vælge deres egne Embedsmænd“ — „samme Ret er ogsaa ukrænket bibeholdt.“ (C. W. Cornils 1844, ovenmeldt pag. 305).

[4]) „De nordfrisiske Harder (Distrikter) bibeholdt deres Folkerettigheder fra 811, bestemmede ogsaa senere selvstændig deres Love, ligeledes deres Repræsentantere (Vertreter) og Dommer — de tolv Raadmænd.“ (C. P Hansen 1856, ovenmeldt Udgave pag. 21).

[5]) Efter min egen personlige Erindring var min Fader Harro paa Ibenshof valgt som Formand af en saadan Bunderet (Jury) der var holdt i Hattstedt, for at confirmere Dommen af Slesvigs Obergericht angaaende en Forbryder, indfødt Frise. — P. H H.

hine gamle Folkerettigheder. (See: History of the Northmen, by Henry Wheaton. London Murray, 1831, pag. 277. 78.

Carl den Stores Udfordring ved Invasionen i Jylland, fremkaldte Normannernes Modstand og foraarsagede deres „Udstromning" mod alle Kyster af det hellige Romiske Rige.

Roms Kirkemagt brugte Religionen som Paaskud for at udvide hine Erobringer af Jordeindom. Kirken forlangte Jord for deri at begrave alle Folkerettigheder. — Roms Kirke tog f. Ex. en tredie Deel af hele Norge som Statskirkens Eiendom.

Absolutismen erkjender en eneste Fjende: Folkets Selvregjering i Nationalitetens Magt. Det hellige romiske Rige søgte at knække denne Magt, at dræbe denne Fjende ved at gjennemføre Staternes-System, grundede paa Individualisme, Isolering, Deling af Folkestamme, Separation af Classer og endog af Individer.

Paa en Maade var Tydskland „lykkeligviis inddelt i flere hundrede Stater", af hvilke endnu i Aaret 1806 bestod 126 Souverainiteter — i dag den dag bestaaer endnu 36 af dem, med Tilfoielse af 4 saakaldte frie Kjøbstæder i hvilket Alt er frit undtagen Manden i Folket. — Den yderste Krone af det hellige Romiske Rige mod Norden var Holstein.

„Stat" betinger ifølge det hellige Romerske Riges System: en privilegeret Minoritet (Corporation) af Individer, anerkjendt som Samfund (la Société) og fornægter Begrebet: Folk — Nation.[1]) Statens (Corporationens) Medlem er

[1]) Et Beviis for denne Sandhed haves i Stormagternes Conference i London 1864; og i Englands Adfærd mod Danmark. Ligeoverfor Diplomatien (repræsenteret ved Conferencen) existerer intet dansk Folk — ingen Skandinavisk Nationalitet, og ligeoverfor Danmark som Folk i Kamp mod Forræderi, existerer ingen engelsk Nation, men „priviligeret Minoritet: Stats-Cabinet."

Conferencen befatter sig med Staten Danmark, med „Heelstaten" for at gribe ind i Tydsklands og Skandinaviens Nationalitet. — Men tillige beviser Diplomatien, at dennes Autoritet er død og afmægtig, thi det nægter dennes egne Tractaters Gyldighed og tilintetgjører dennes egen Skabelse af 1852, ved at foreslaae Slesvigs Deling.

anerkjendt af Kirkens høieste Autoritet: Kirken og Stat er et og det samme. — Statens Medlem er personlig anerkjendt formedelst Legitimation ved Certificater, des titres.[1]) Diploma. Foruden Statens Corporation erkjendes ingen Statsborgere"; derimod „Borgere, Byboer og andre Statsunderſaater.

Navnet eller Ordet „Diplomatie" kommer af gjenſidig Control i Staternes Forhold imod og imellem hverandre, ved forudſat Nødvendighed at underſøge „Diplomer"; at anerkjende en Stats eller et Individs „Legitimitet" ſom oprindelig grundet ved Roms Kirke ano Chr. 313 „ved Guds Naade": ("Verdens" Skabelſe — la création du Monde, i hvilken l'homme du monde, Verdensmanden bevæger ſig.

„Diplomatie" er en Conſpiration af en uſurperend Minoritet mod Folke-Rettigheder — Nationernes Ret — til Nationalitetens Undertrykkelſe og Udryddelſe, og fra Enden af det XVII. Aarhundrede af, overenſtemmende med Romerſke Jeſuitisme. —

Vi ere ved hiſtoriſke Kjendsgjerninger iſtand til at beviſe, at Diplomatien repræſenteret ved Jeſuiterne: le Fort i Rusland, Alberoni i Madrid o. ſ. v. conſpirerede med Peter den Store og Louis XIV. i det Øiemed at ſtyrte hine frie (ſaakaldte Angloſaxiſke) Inſtitutioner i England, for hvilket Formaal Baron Görtz var deres Redſtab. Fremdeles ere vi iſtand ved Kjendsgjerninger til at bevise, at Carl XIItes hidindtil „myſterioſe" Død var en unddgaaelig Følge af hans beſluttede Planer at gjenforene Skandinavien, for hvilket Formaal han kæmpede i Norge.

Men for med Klarhed at gjennemſkue Peter den Stores og Carl den XIItes Tid maa vi underſøge hine Elementers Væſen og Natur, der kæmpede mod hinanden i Europas indre Bevægelſe, og hvis Kamp concentrerte ſig i England ſelv, hvor Republiken rigtignok var ſtyrtet, men derved var hverken Folkerettighederne eller Folkets Ret, at regere ſig ſelv, tilintetgjorte.

Derimod anerkjendte England og andre Magter i Italien „Nationernes Ret at regjere ſig ſelv" ligeoverfor Ugyldigheden af det ſaakaldte „Legitimitetsprincip" i Frankrig, Grækenland, Neapel, Toſkana, Modena etc. Victor Emanuel kalder ſig ifølge Italiens Nationalforſamlings Beſlutning „Konge af Italien" uden Prærogativ „af Guds Naade". —

[1]) Titres betyder paa Franſk (Diplomatiens Sprog) ſaavel Titel ſom Certificat, Document.

„Carl den Stores Indfald i Jylland fremkaldte „hin Normanner-Bevægelse der udstrakte sig over det „hele hellige Romerske Rige, selv til Asien og Africas Kyster." (Rotteck).

„Normannernes Magt i Kamp med tre Keisere af „det hellige Romerske Rige, i Løbet af to Aarhundrede, seirede „overalt" (Rotteck) „og indførte vore Love og Sætninger til „Folkerettighedens Forsvar overalt." (Wheaton). —

„Rorik og hans Brødre (ifølge Herder) grundede „Novogorod, 862, Oskold og Dir: Kiew 865, og for„enede sig med Novogorod, 882 — Ragnwald at Polotzk, „990, grundede Lithauen og blev Stammefader til Stor„hertuger af Litthauen. Nadbod opdagede Island hvor Thorvald, „Ingolf og Leith fra Norge 874, grundede Fristaten, der „i Løbet af Aarhundreder forsvarede Skjaldernes Aand og „Sjælens Adel (vistnok den reneste Adel i Verden)" (Herder).

„Radbod, Nordfrisernes Høvding (af Herder forvexlet med Nadbod), er almindelig anekdotisk bekjendt ved sin Mod„stand mod hine Romerske Præsters Forsøg paa at omvende „ham til . . . Feudalsystemet.

„Normannerne toge til Amerika og boede i Vinland.

„Allerede førend Carl den Stores Angreb paa Skandinavien „tog Olof til Irland 769, grundede en Colonie og herskede over „Dublin, Sitrik (Sigtrygg) over Waterford, Ivar over Lim„rik; — Danskerne holdt Northumberland i hele 200 Aar i deres „Magt, fra 827 til 1066, senere hele England fra 1014 til „1052 under Knud, Harald og Hardeknud, ligeledes „Shetlands-Øerne, Orkenø-Øerne og Hebriderne.

„Rolf grundede Normandiet, 911, modtog Christen„dommen, kaldte sig Robert og blev første Hertug af Nor„mandiet, fra hvilket Tankred, Nordmanden nedstammede, „Helten af Sicilien og Palestina, hvis Efterfølgere (Nor„manner) bare Siciliens og Apuliens Kroner." —

„Med næsten utroligt Held og Mod reve Normannerne „Apulien, Calabrien og Sicilien ndaf Arabernes Hænder, ja, — „for en kort Tid forsvarede de selv Jerusalem og Antiochia!"

(See: Herder; Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit. 2 Theile Neue Ausgabe. Tübingen. Cotta. 1827. Buch XVIII.

Wheaton & Crichton: Scandinavia, ancient and modern etc. ovennævnte Udgave).

Oskold og Dir indførte vore gamle Institutioner

ved Indvandring og Blanding med hine kaukasiske (ikke mongolske) Folkestammer (Kosakker) ved Donfloden og det Sorte Hav. Rorick grundede sin Colonie længere imod Øst iblandt mongolske Folkeslag, og byggede Novogorod (Ny-Stad) som Statens Hovedstad. Ifølge Seir i Krig mod Nabofolkestammer grundede Rorik Moskovia — Grundlag af det nuværende Rusland.

Hine Kosakker ved Donfloden og det Sorte Hav bibeholdte hine gamle Norman-Sætninger. De regjere sig selv ved deres eindommelige Communalforfatning. De tjene, som bekjendt, kun tre Aar i den russiske Hær, equipere sig selv med deres egne Heste, hvorimod alle Moskali[1]), under Czarens Enevældsspepter, ere bundne til at tjene 25 Aar i Linie, eller 20 Aar i Garden. Hine Kosakker stille 100 Regimenter regulær og 100 Regimenter Reserve-Cavalri, benimod 200,000 Mand De ligne i deres National-Physiognomie aldeles vore Skandinaviske Folk og mange af dem ere udmærkede ved mandig Skjønhed.[2])

Normannisk Fribedsaand er ikke fremmed i deres Charakter og i deres Historie; de sympathiserede saavel med Polakkerne til Kosciousko's Tid (da de vare repræsenterede ved Wernihora, hvis Minde lever i en Polsk historisk Roman: „Wernihora") som med Czerkesserne og med Polakkerne i senere Tid. Fra den Tid af, at flere Eskadroner „gik over" til Czerkesserne i Kampen mod Rusland 1829, bruges ingen Kosakker mere i Krigen i Kaukasus. De ere udmærkede ved Evner, Geni og moralsk Dannelse. Næsten alle russiske Garde-Ingenieurofficere ere Kosakker og rivalisere ved deres Arbeide i det topographiske Fag, med Frankrigs Corps du génie,

[1]) Moskal: Russer. En Polak føler sig fornærmet, naar man kalder ham „Moskal (Moscovit)". Ordet Kosak (arab. tartarsk) betyder en let vaabnet Ryttер, men der forbindes ved Ordet det samme Begreb, der udtrykkes ved „Frimand" paa Dansk. (See: Linde's Polsk Ordbog. Slownik Jezika Polskiega).

[2]) I Aaret 1829 sendte Dibitsch en ung Kosakofficier som Ordonants-Courier fra Varna til Storfyrsten Constantin i Warskov. Denne unge „Ætling af Ösköld og Mazeppa" gjorde næsten en Revolution iblandt det smukke Kjøn i Polakkernes Hovedstad. For at see ham, paa Paraden eller i Theatret, var hele Byen i Bevægelse. Efter mine „ethnographiske Studier i begge Verdensdele, tilstaaer jeg, at den unge Kosak var det mest virkeliggjorte Ideal af mandig Skjønhed af Ansigt og Figur, med Aand og Sjæl i Udtryk og Hjemmedighed i enhver Bevægelse, jeg aldrig nogensinde har seet paa Jorden.

en Omſtændighed, paa hvilken General Dannenberg (vor Chef l'Etat-major de la garde) engang gjorde mig opmærkſom.

Saa meget jeg kjender Koſakkernes Communalbeſtnrelſe ved perſonlig Samqvem med hine „gode Camerader" og ved Polakkerne, deres Grændſenaboer, ligne deres Communal-Sætninger meget vor Eiderſtedſke gammelfriſiſke Communal-Forfatning (betegnet ved Udgave af P. W. Cornils, ovenmeldt). De kalde deres Overhoved: Hedmann — (unægtelig ethimologiſk beſlægtet med Headman — Hovedman — gammel Anglofaxiſk og moderne Engelſk).

Oskolds Grav er helligholdt af hine Koſakker, ſom Baldurs Minde helligholdes i Angel. Der exiſterer en Tragedie i det ruſſiſke Sprog: „Oskolds Grav", ſom Oltidens og Frihedens Minde. —

Ifølge Traditioner var Horſa's Skjoldvaaben: en Ørn flyvende mod Solen over en Sø-Horizont (Søen: Vikingernes Element), en Hjelm med to Elephantſnabler og en Ravn ovenpaa". Unægtelig hentyder Ravnen paa Odins Ravn (Horſa kaldte ſig: „Odins Søn", cfr. Goldſmith) ſom de to Elephantſnabler paa Aſia — Aſaland. Friſerne ved Veſtkyſten og Sydjyderne ſvore og ſværge endnu: „Bi den heillige Ravn!" (ſee: Hanſen's Chronik, ovenmeldt) paa Danſk ſom bekjendt: „Ravnen ſkal ta' mig, hvis det ikke er ſandt! oſv."

Ifølge Heimreichs Chronik anerkjendte Carl den Store ſamme nordfriſiſke Skjoldvaaben ved Grændſen, og hilſede Friſerne i ſine Proclamationer: Ela frea fresena! (Ædle frie Friſer!).

Samme Skjoldvaaben exiſterede ſom Brevſegl i mange Aarhundrede i Metalgraveringer paa Veſtkyſten.[1])

Ørnen i Ruslands Vaaben kommer ifølge hine Traditioner fra Rorik's Tid. Dobbelthovedet paa Ørnen blev ſkabt (hvad en ruſſiſk Diplomat engang bemærkede til mig) ſom Symbol paa den Byzantinſke og den Romerſke Kirke. — Rorik er et gammelt jydſk Navn. Hamlet's (Amleth's) Bedſtefader, Underkonge i Jylland, hed Rorik (See: Saxo Grammaticus. Bog III.).

Heimreich i ſin Nordfriſiſke Chronik (ovenmeldt Udgave.

---

[1]) Og ligeledes i Aarhundreder ſom Arv i min Faders (Harro's) Familie, i min Beſiddelſe.

Bind I. pag. 137) paastaaer, at Rolf (ligeledes et bekjendt frisisk Navn) Grunderen af Normandiet, var fra Sønderjylland, Slesvig, og beviser samme „ved de to Løver i Rollo's (Rolf's) „Vaaben, der ere bibeholdte i Vaabnet af alle fra ham ned„stammende Hertuger af Normandiet, og ligeledes i Slesvigs Vaaben, bibeholdt i Danmarks, den Dag idag."

Omendskjøndt Snorre Sturleson mener, at Rolf's Familie var fra Norge, modsiger Wheaton's Fremstilling (om Rolf's Helteførd i Frankrig) ikke Heimreich's Udsagn. Wheaton taler om Rollo's Slægtninge i Danmark uden at nævne en bestemt Provinds. (See: Wheaton. History of the Northmen, Scandinavia etc. ovennævnt) Hamlet, der som tilstrækkelig bekjendt kaldes en „Prinds af Dannmark" var ligeledes fra Jylland; hans Fader Horvendel en Søn af Rorik, som ovennævnt. Wheaton beretter om Hamlet, at han kæmpede mod Keiser Clodovig som Saxernes Allierede, og betegner ham ved Citater af Saxo Grammaticus „som den Nordiske Achilles, der førte Fremstillinger af „sine Heltegjerninger paa sit Skjold." (See: Wheaton. Scandinavia. Vol. 1 pag. 162.)

Yderligere Beviser for, at norske, svenske, jydske, danske, angelske og nordfrisiske Helte norden for Eideren, fra Sigurd Ring og Regnar Lodbrogs Tid af, vare blandede og gik allesammen under Navn af Nordmænd, „Normanner", ere hin Række Heltegravhøie paa Den Sylt, af hvilke Nordisk Nationalaand ved Tradition har bevaret og bibeholdt Navne: Ring, Balkin, Scalle, Tipken, Aren, Barming, Bramm, Harro, Riaul, Unding (Undyng), Kjælding, Jerk-Reggels, Owen, Keesen, Urselke, Krohn, Fries og Bolloogh. (See: Hansen's Chronik, ovennævnt Udgave pag. 23).

Et andet Beviis for, at vor Skandinaviske Nationalitet begynder paa Jordgrunden Norden for Eideren, ere hine Nordiske Oldsager af de tre forskjellige Tidsaldere: Steen-, Bronce- og Jern-Alderen, der findes nordenfor Eideren, men ikke eller meget sjældent nogetsteds sydenfor Eideren, selv ikke hos vore næste teutoniske Naboer i Holstein.

Mange af de gamle Normanniske Love, indførte ved Rolf i Normandiet, ere bibeholdte og i Kraft paa Den Jersey (en af de saakaldte normanniske Øer) den Dag idag. „Domstolen af tolv Raadmænd" stemmer i mange

Sætninger overens med den gamle Eiderſtedſte Communal-Forfatning (See: Cornil's ovennævnt), og mange Love ligne hine i vor gamle „Eiderſtedſte Landret". Love angaaende Eiendommens Beſkyttelſe, Gjæld, Arvingers Ret, Formynderes Pligter, Standret oſv. ere næſten aldeles overenſtemmende i begge Lande. Ifølge Heimreich blev den „Eiderſtedſte Landret" bragt paa Papir 1562, (nedſkreven paa Tydſk) ſom en Samling gamle Manuſcripter, dateret fra Oldtiden indtil det X. Aarhundrede (Harald Blaatands Tid), overenſtemmende med Wheatons Angivelſe.

Loven: »Clameur de Haro«, i Kraft paa Øen Jerſey den Dag idag, beſtod ligeledes endnu henimod Enden af det XVII. Aarhundrede paa Veſtkyſten under Navnet: Wræk-Lov (Wræk — Anklage til Hævn). (See: Heimreich's de lege frisonia — og Hanſen's Chronik, ovennævnte Udgave, pag. 33). Raabet er forandret i franſke Lovbøger — Loven er den ſamme.

Øen Jerſey fører Danmarks „tre Løver" i Vaabenet.

I Spanien paa Øen ile de Léon findes ligeledes gamle Normanlove, forſvarende Frihedens Aand og Folkerettighederne.

Paa ſamme Ø exiſterer en gammel Lov mod Tyrannernes Overgreb i Folkets Sag eller Folkets Ret. Loven beſtemmer: „at kalde en Regent for Domſtolen, naar han begaaer Voldſomheder, f. Ex. ved at berøve nogen Mands perſonlige Frihed uden Anklage for Lovens Sætning — naar han gjør Indgreb i Folkets eller i Privat-Eiendom — naar han krænker Grundloven oſv. (See: Van Halen's Memoiren der Inquiſition. Maanedsſkrift „Unſre Zeit". Stuttgardt. Hoffmann. 1827).

Om Normannernes Adfærd ſom Erobrere i det Hellige romerſke Rige have vi ingen andre Beretninger end fra Fjendernes Side, og endog kun fra Munke og Præſter, det hellige romerſke Riges „meget upartiſke Hiſtoriographer". — De kaldte hine Normanner „Barbarer", og ſkreg mod dem endog i deres Kirker-Litanei: Libera nos, o Domine, a furore Normannorum! („Befrie os, o Herre, af Normannernes Raſeri!"); omtrent paa ſamme Maade ſom engelſke Chronikeſkrivere behandle de Danſke i det VII. Aarhundrede, efterat Kampen imellem Roma's Dogma og danſk-normanniſke (ſaakaldte angloſaxiſke) Folke-Sætninger vare udbrudte. Et gammelt engelſt

Ordsprog antyder endnu, at det har været meget vanskeligt at seire over de Danske. Naar nemlig noget ganske Frygteligt passerer, saa udbryder Engelskmanden: »That is enough to kill the Dane!« (det er tilstrækkeligt til at dræbe Danskeren!).

Normannernes „Barbari" i Udlandet til den Tid staaer forresten i aaben Modsigelse ikke alene til hin Tone af Maadeholdenhed og Værdighed, med hvilken de forsvarede deres Folkerettigheder i offentlige „National Forsamlinger" (Allting) i Norge, (som oven berørt), men ogsaa mod hine gamle dansknormanniske (saakaldte anglosaxiske) Love, af hvilke saa mange ere bekjendte, som grundede paa dyb Moralitets-Følelse og høi Retfærdigheds-Aand. — De gik paa Harald Blaatands Tid under Navnet „Haraldinske Love" over hele Danmark og først til samme Tid indførtes i Germanien: (See: Wheaton. Scandinavia osv. ovennævnte Udgave).

De romerske Præsters Raseri og Forbittrelse mod hine „Danske", „Normanner", „Skandinaver", synes at have havt en meget magtpaaliggende Grund i den Omstændighed, at hine Normanniske Grundlove ikke erkjendte Fødselsforret, paa hvilken det Hellige romerske Riges udbredte „Stater-System" støttede sig, som et Værk af Roma's Hierarchie.

Langtfra at berøre Fødselsforret som et Princippørgsmaal, ere vi nødte til at omtale de gamle Normands-Grundlove i Carl XIItes Historie i Oskold's og Mazeppa's Folkestammer ved Donfloden og ved det Sorte Hav.

Fødselsforret gjaldt ikke, som bekjendt, imellem hine Free-sons (Frie Sønner) Hengisto og Horsa's Folkestammer, og gjælder heller ikke iblandt Nordfriserne paa Vestkysten, den Dag idag. — Fødselsforret gjaldt ikke i Sverig førend Roma's Dogmaer der bleve indførte (See: Wheaton. Scandinavia. Citater af Adam Bremensis osv.). — Fødselsforret gjaldt ikke iblandt hine Normanner, der grundede la Normandie (See: Wheaton, History of the Northmen, ovennævnte Udgave pag. 242, 243), og gjælder heller ikke paa de normanniske Øer Jersey, Guernsey etc. den Dag idag.[1]) — Fødselsforret gjælder heller ikke den Dag idag iblandt hine Oskold- og Dir-Folkestammer ved Donfloden og ved det Sorte Hav. —

---

[1]) Lovene i Jersey, Guernsey etc. ere blandede med senere franske Kirke-Love — men Domstolene og Grundloven ere gamle Normanniske.

Fodselsforret gjælder heller ikke paa Island den Dag idag iblandt Thorwalds, Ingolfs og Leith's Ætlinge.

Fodselsforret (indfort i Norge ved Roma's Hierarchie) oplostes igjen ved vore moderne Normanner i Aaret 1814.

Beslægtningen imellem hine Normanner, der grundede alle hine Colonier og Stater i det IX. og X. Aarhundrede, og de saakaldte „Anglosaxer" i Brittannia i det V. og VI. Aarhundrede, beviſes unægtelig ved de samme Love og Folke-Sætninger, der gjælde paa Vestkysten af Danmarks Halvø endnu den Dag idag.

Endvidere er der en paafaldende Lighed imellem Qvindedragten paa Kysten af Normandiet (f. Ex. i Byen Granville og Omegn) og paa vore frisisk-danske Oer (f. Ex. paa Sylt). Hiin hvide Hovedbeklædning, bestaaende af et stift hvidt Torklæde, sammenlagt paa en eiendommelig Maade, findes paa begge Kyster i gamle Norden og paa Frankrigs Kyst; men ikke blandt andre Folkestammer, ubeslægtede med Normannerne.

For at gjennemskue hine Forhold, under hvilke Carl XIItes Død var „uundgaaelig", maa vi først see tilbage til Skandinavia's sydlige Grændse, hvor Ruslands Prætention paa Slesvig fornyedes umiddelbart efter Carl XIItes Død. —

Vi have først at bevise Slesvigs, Sønderjyllands uimodsigelige Retskrav paa at være en dansk, skandinavisk Provinds, ligeoverfor de samme Fjenders Prætension (af 1718, Holstein med Rusland i Baggrunden), der nu i nærværende Crisis paa en saa forræderisk Maade ville losrive Sønderjyllands, Slesvigs Jordgrund (blandet med vore Forfædres hellige Aske) fra Danmark; fra Skandinaviens Nationalitet.

Jeg citerer Wheaton som en anerkjendt Autoritet i begge Hemisphærer, i hans Qualiteter som Jurist, som Statsmand og som Historiker.

I Behandling af Carl den Stores Tid (i hans Værk: »History of the Northmen«, ovennævnt) siger Wheaton iblandt Andet, talende om Godrik — **Danevirke**: — „denne jydske Fyrste (Gotrik, Gudrod eller Gotfried) byggede først Jordvolden tvers over en „Landhals" paa den Cymbriske Halvø

fra Eideren til Slien, kaldet Danevirke, for at tjene som et Bolværk til Forsvar for hans lille Kongerige mod det mægtige Frankiſſe Keiſerrige.[1])

„Hemming, hans (Gudrods eller Gotfrieds) Fætter og Efterfølger ſluttede en Overenkomſt med Carl den Store, der førte til en Tractat, 811, i hvilken der blev ſtipuleret, at Eideren danner Grændſen imellem Danſkerne og Franskernes ſtore Keiſerrige.[2])

---

[1]) „Suhm. Hiſtorie af Danmark tom. III. pag. 1. 12. Depping Histoire des Normand's tom. I. pag. 90—105."

[2]) „Adam Bremensis, Hist. eccles: tom. I. Lib. I. pag. 13. Suhm. Hiſtorie af Danmark tom. I. pag. 18. — Eideren vedblev ſenere altid Grændſen imellem de danſke Stater og det tydſke Keiſerrige, naar vi undtage en, maaſkee tvivlſom Erobring af Heinrich Fuglefængeren, den første Keiſer af ſaxiſk Linie. Hertugdømmet (Holſtein) ſyden ved Eideren, holdtes under forſkjellig Titel ved Danmark, til Danmark's Krone, og bar altid dannet en Del af det Tydſke Keiſerrige, indtil ſamme Keiſerrige opløſtes i Aaret 1806, da den danſke Regjering ved et offentliggjort Ordonnants forenede Hertugdømmet (Holſtein) med de andre Stater af ſamme Monarchi. Den gamle Indſkrift paa Muren over Rendsborgs Port:

„Eidora Romani Terminus Imperii"

borttoges og deponeredes i Arſenalet ſom en antiqvariſk Reliqvie. Men ved Organiſationen af det nuværende Tydſke Forbund blev Kongen af Danmark Medlem af den nye Ligue,*) ſom Hertug af Holſtein, og Hertugdømmet (Holſtein) danner nu (1831) een af de ſytten Hovedmedlemmer af det Tydſke Forbund, repræſen-

---

*) Rigtignok et „Liig" med hvilket det levende Danmark, efter en gjentagen hæderfuld Kamp for Frihed og Ære mod ſamme Forbunds Stormagter, nu ſkulde forenes — forenes ifølge ruſſiſk Ordre og Commando, for at forene vore Sværde med Tydſkernes og Moskoviternes Sværde imod vore Broderfolk: Sverig-Norge! og imod Polen! og imod Italien! og imod Ungarn, og imod ethvert Folk, der kæmper for Frihed og Ære! — — —

Kan et ſaadant Forſlag udtales paa Danſk uden at Taleren maa rødme?

At løbe over flere Tuſind danſke Liig til Tydſkerne med fuld Muſik af „Schleswig-Holſtein mebrumſchlungen"! (iſtedet for at tænke paa en Skandinaviſk Alliance;) — er det danſk?

Den ſtørſte Ulykke, der truer en Regjering, er: at gjøre ſig latterlig i Verdens Hiſtorie. —

Kjøbenhavn, den 14de Juli 1831.

Harro. Harring.

Saaledes er altsaa Danmarks-Skandinavia's Grændse mod Syden anerkjendt ligeoverfor hele Verden længere end i tusind Aar!

Rotteck anerkjender, at „Skandinaverne efter Carl den Stores Tilbagetog fra Jylland, traadte frem „som Nation, „og overstrømmede hele Europa med deres Angreb paa alle „Kyster af det Hellige romerske Rige. To tydske Keisere, „Efterfølgere af Carl den Store, søgte forgjeves at modstaae „Skandinavernes Magt." (See: Rotteck, ovenmeldt Udgave tom. II.).

Herder (ligeledes en Autoritet af vore Fjender ved Eidergrændsen) behandler vore Forfædre — „der optraadte „som „Danske", „Normanner", „Skandinaver" — med „Hensyn til deres Character, og deres Indflydelse og Ind„virkning „paa Europa's Skjebne"; „paa Menneske„hedens Uddannelse". Han betegner „Normannernes", — „Skandinavernes" Nationalcharacter med faa men bestemte Træk, som: „Følelse for Dyd og Ære, Mod, Tapperhed, „Stolthed paa Nedstamning fra Helteblod, Agtelse for det „qvindelige Kjøn, Veneskab indtil Graven, Ædelmodighed, „Heltemod og bitter Foragt mod Uværdighed, Slethed og „Feighed (Nichtswürdigkeit)."

Hvor Heltemod til Ærens Forsvar var i sig selv den første Dyd — maatte Feigheds Uværdighed være det Foragteligste paa Jorden. —

Denne Norman-Nationalcharacter skildret af vore Fjender, fremtræder især i vore Forfædres Love, der altid er en sikker Maalestok for Bedommelsen af et Folks Character. Ere Lovene vedtagne af Folket selv i Frihedens Aand, eller lagte paa Folket ved Enevoldsmagt, uden Modstand mod Slaveriets Tryk — saa ere de i det første Tilfælde et Beviis paa Folkets hæderfulde Frihedsbestræbelser — i det andet Tilfælde ere de Feighedens Brændemærke. —

---

teres i Frankfurt, og bidrager dettes Quota til Forbundets Militair-Contingent."

„(Wheaton. History of the Northmen. London. Murray. 1831. pag. 156 157. overensstemmende med C. Molbech's Historiske Aarboger. Kjøbenhavn 1818. 2den Del)."

„En Liſte af hundrede Navne (ſiger Herder) kunde op-
„tegnes af hine Helte, hvis Handlinger og Daad — i Løbet
„af to Aarhundrede over hele Europa — ere lig en Roman af
„Kjendsgjerninger."

„Denne Norman-Character" (ſiger Herder endvidere)
„blandede ſig i Samfundet over hele Europa i Løbet af en
„Periode, da Abſolutismens Sætninger truede med at under-
„trykke og fordærve Menneſkehedens ædlere Natur."

„Normannerne og deres Ætlinge forſvarede Dyd og
„Ære ved perſonlig Mod og moralſk Kraft og grundede paa
„en ſaadan Maade Ridderaanden og Ridderværſenet i Over-
„gangen til Middelalderen". (Ovennævnte Bog XVIII.)

„Ridderand" beſtod i „Menneſkeværdighedens Selv-
bevidſthed": (Æresfølelſe) bevidſt ved Daad, Dydens og
Æresforſvarer mod Uretfærdighed i aaben Kamp, med Dods-
foragt; Frygt for Nogenting i Verden, uden for Gud, var
erkjendt ſom Feighedens Skam." —

„Uden hine Indpodninger af Normanſk Aand (ſiger
Herder endvidere) „havde England og Frankrig ikke kunnet
„rivaliſere med andre Nationer i Heltedaad i Palæſtina," hvor
iblandt andre Ivanhoe (Anglo-Norman!) fremtræder, og med
hvis Navn vor Helt Carl XII. er bleven forbunden af to en-
gelſke Digtere: Johnſon og Walter Scott; ikke mindre
til Nordens, Skandinavia's Ære! —

Walter Scott ſlutter nemlig i ſin bekjendte Roman:
„Ivanhoe", med en Sammenlignelſe af Ivanhoe's og
Carl XIItes Characterer, og citerer et Vers af en Elegie af
Johnſon over Carl XIItes Død — om Helten „udødelig
ved ſin Skjebne og ſine Gjerninger — — over hvilke Verden
blegnede!"

— — and deeds — on which the world grew pale!

Anden Afdeling.

Roma's Præſter maatte ikke have varet „Roma's Præſter", naar de havde glemt hine to Aarhundredes Bevægelſe — hint Tidsrum af Normannernes Daad og Magt med alle dets Følger og Virkninger i Verdens Hiſtorie, „til Menneſkehedens Fremſtridt og Udvikling."

Dog — hine Normanner, „Nordmænd", vare jo bekjendte hos Roma's Præſter i flere Aarhundrede forend ſamme Tidsrum, der begyndte med Carl den Stores Tilbagetog fra Jylland; de vare bekjendte hos hine Munke og romerſke Miſſionairer i Britannia under andre Navne fra 449 af, nemlig under Navnet „Angelſværde", beſtaaende, (ſom ovenberørt) af Jyder (Danſke fra Jylland), Angler (Danſke fra Angeln), Danſker (Danſke fra Inisthona og andre Lochlyn-Der) iſær af „Friſonner", Freesons, ligeledes „Normanner" (nordenfor Eideren), blandede med andre Folkeſtammer, der modtoge hine frie danſke-normanniſke Folkefætninger. Hine Normænd havde jo dannet de ſyv Friſtater (Heptarchiet) og indført og udbredt hine frie Folkefætninger paa Britannia's Jordbund.

Hine „Normanners" Bekjendtſkab havde Roma's Præſter jo fornyet i Britannia under Navnet „Danſker", fra Aar 602 af, da de fremtraadte i det „nydøbte" Angelland (England) for at forſvare og hævne deres tidligere indvandrede Brødre og deres Ætlinge mod Roma's Kirke-Abſolutisme.

For at begribe hine Forhold i Britannia i det V. VI. VII. Aarhundrede er det tilſtrækkeligt at antyde, at den ſaakaldte „nye Lære" (Jeſu Lære) var bekjendt i Brittannia i de første tre Aarhundreder — indtil Honorius Tid; men forfulgt fra de romerſke Autoriteters Side i Brittannia ſaavel ſom i ſelve Rom. — Efter Keiſer Conſtantins [1]) Uſurpation

---

[1]) Ifølge Neander (Geſchichte der Chriſtlichen Religion. Hamburg. Parthes & Beſſer. 8 Bind. 1834) havde Keiſer Conſtantin begaaet tre Mord i ſin Familie, og Jupiters Orakel-Præſter for-

ſom Statskirkens Grundlægger, blev Navnet af ſamme chriſtelige Religion misbrugt i Brittannia ſom overalt, for at erobre Jord.

Det lykkedes Rom's Præſter at omvende Kong Egbert og Weſſex (en af hine Hovdinger af de ſyv Friſtater), og ſamme Egbert uſurperede Kronen over det hele Heptarchie — og kaldte det Angelland, England, 802.

De ſaakaldte „Chriſter", forfulgte paa Liv og Død til Honorius Tid, vare nu pludſelig ikke alene tilladte at kalde ſig Chriſter, men de vare beſkyttede fra Kong Egberts Side; og nu vendte ſig Forfølgelſen netop i den modſatte Retning imod hine „Friſonner", der under Navnet Angloſaxer havde udbredt ſig over hele England.

Fra den Tid af begyndte en Udryddelſeskamp i England, Skotland og Wales mod Alt, hvad der holdt faſt ved hine gamle Folkerettigheder og Folkebelligdomme; og den ſaakaldte Chriſtelige Religion — forfalſket af Roma's Dogma — indførtes ved Sværd og Skarpretter-Øxe i intet andet Øiemed end at ſtøtte den nylig oprettede Throne ved Guds Naade.

Samme Tidsrum i Englands Hiſtorie er behandlet af Goldsmith og andre nyere engelſke Hiſtorikere med paafaldende Sandhedsaand. Hine Fremſtillinger nægte ſlet ikke, at Kampen eller Forfølgelſen gjaldt Folkerettighedernes og Folkefætningernes Tilintetgjørelſe. De ſidſte Minder om en Tid, i hvilken Dyd og Ære, Frihed og Retfærdighed regjerede — ſkulde forſvinde.

Den ſidſte af Heptarchiets ſyv Konger omvendtes 689.

Jeſu Lære er: „Broderlig Kjærlighed, Lighed lige-

---

nægtede dem Abſolution. Han henvendte ſig derpaa til „den nye Lære" Høipræſter — fik Abſolution og modtog Chriſtendommen, og ſtillede ſig i Spidſen af den hele ſiden tre Aarhundrede udbredte Bevægelſe (af broderlig Kjærligheds-Principer) i den Henſigt at ſtandſe den nye Læres Fremſkridt, „der truede Abſolutismen med Fare."

Abſolution blev, ſom bekjendt, en af Kirkens „Handelsartikler" at ſælge for rede Penge." Det er da en beſynderlig hiſtoriſk Ironi, at Abſolution ſkabte Roma's Kirke anno Chr. 313; og at ſamme Abſolutionshandel (ved Tetzel i Tydſkland) i det XVI. Aarhundrede gav Anledning til Reformationen — og berøvede Roms Kirke en ſtor Deel af „Jordeiendomme" — i det nordlige Tydſkland, Nederlandene, Sveitz o. ſ. ſ. og — hele Skandinavia!

overfor Gud, og Retfærdighed." Roms Kirke-Dogmaer berøre ikke en eneſte af hine Grundſætninger. Religion er: Aand. Kirke er: Form. —

Roma's (Kirkens) Erklæring, „kun at repræſentere „Religionen, ikke at befatte ſig med verdslige Anliggender", beviſtes ſom en fræk Løgn ved hine aabne Jordeindoms-Speculationer, ved voldſom Erobring ſaavel ſom ved liſtig „Omvendelſe" af Høvdinger, der havde Magt til at tvinge deres Folk ligeledes til at gjennemgaae Ceremonier, hvis Betydninger forbleve ſaakaldte „dybe religioſe Myſterier". Men ved hin Omvendelſe til Pavens Dogma forbandtes Feudal-Syſtemets Indførelſe — materiel og moralſk Trældom; Afkald paa enhver-ſombelſt Folkerettighed og enhver gammel National-Lov; — ubetinget Underdanighed under Enevoldsherredømmet, ſymboliſeret ved en Krone, af ſaakaldt „Guds Naade." —

Samme Kamp i Brittannia fortſatte ſig gjennem flere Aarhundreder, i hvilke iſær hine fra Skandinavia paany indſtrømmede „Danſke" forſvarede de gamle frie Folke-Sætninger i England — og derfor bleve i Anglikanſke Kirke-chroniker fremſtillede ſom „Barbarer" — naturligviis. —

Ifølge Goldsmith og andre Hiſtorikere var England fra 689 af langt fra at være beherſket af Roms Kirke-Feudal-Syſtem, i det Modſatte bekjendte ſig mange „Angelſværde" blandede med de nyindvandrede „Danſke" — til Odins Folkelove, og mærkværdig nok, de beviſte ved deres Character, Sæder og Levemaade mere Moralitet end de ſaakaldte (omvendte) „Chriſter". Hine viſtnok „ærgerlige og meget fortrydelige" Forhold i Angelland — England, fremkaldte William Erobrers Indfald og Angreb paa Storbrittannien — paa Pavens Bud, under Pavens directe Velſignelſe og Beſkyttelſe (ſymboliſeret ved en Ring med nogle Haar af Sanct Peter, en Foræring af Paven til William), for at gjøre Mirakler i England. —

Ved William Erobrers Seir i England forekommer en beſynderlig Confuſion af Benævnelſe i Englands hiſtoriſke Annaler.

Vi have beviiſt ved Wheaton og andre Autoriteter, at hine ſaakaldte Anglo-ſaxiſke Love og Folke-Sætninger vare, eller ere, normanniſke (ſkandinaviſke) og at de kun indførtes

i det nordlige Germanien, (Nordalbingia) o. ſ. v. i det X. Aarhundrede til Harald Blaatand's Tid, folgelig vare de indtil den Tid ubekjendt iblandt hine Saxer — en Kjendsgjerning, ikke modſagt af nogensomhelſt Hiſtoriker eller Lovforſker.

Nu „falder en Franſk-Norman ind i Englands Hiſtorie."

William en Søn af „Mamſel" Arlotta eller Harlotte, en Garvers Datter i Falaiſe, udgivet for at være en Søn af Robert Hertugen af Normandiet, var den femte Hertug af Normandiet, nedſtammende fra Rollo.

William tog til England, i Spidſen af en meget talrig „Bande" eller Hær af Eventyrere af det Hele romerſk-katholſke Europa. — De fulgte Williams Fane paa offentlig Tilbud fra hans Side: „at Dele hele England iblandt ſig efter lykkelig fuldbragt Erobring." — Erobringen fandt, ſom bekjendt, Sted efter Slaget ved Haſtings, den 14de Octbr. 1066; og William inddelte det erobrede Land under Pavens Benediction i 60,000 Feudalſtykker (Baronier) og 1700 Kron-Godſer (the Kings Own's); det nuværende »blessed Old England«.

Iblandt hine Eventyrere vare mange Franſkmænd, Spaniere, Italienere o. ſ. v., der paa en ſaadan Maade bleve „baroniſerede" — og hvis Navne endnu glimre i Englands Oligarchie — f. Ex. Montague, Clairmont, Beaumont, Russel (La Rousselle) o. s. v.

(See: The Ariotocracy of England. By S. Hambden jun. London 1846).

William Erobrers Adfærd i England fra Haſtings af indtil Nordengland — hans Heltedaad ved Nedſabling, Roveri og Plyndring, beſtrive enſtemmig alle moderne (nyere) engelſke Hiſtoriographer ſom en Skam af Kirken, under hvis Korsbanner Erobringen ſkete. Derimod betegne alle Kirkechroniker hine Angloſaxer, Normanner og Danſkerne ſom „Barbarer", i England ſaavel ſom paa Faſtlandet."

Der var ingen Munke og Præſter iblandt hine forfulgte „Angelſværde" hverken i det VII. eller i det XI. Aarhundrede i Angelland, der ſkreg: Libera nos, o Domine, a furore Normannorum! men det var netop Munke og Præſter ſelv, der ledſagede hiin romerſk „chriſtelige" Hær med Sanct Peters Mirakel-Ring — til England, under Navnet „Normanner".

Hine catholſke „Friſkarer" kaldtes „Normanner", fordi de indſkibede ſig fra det franſke Normandi, og deres Formaal var at ſtyrte i „Angelland" hine frie Folke-Sætninger, oprindeligen indførte ved Hengiſto og Horſa — der vare virkelige Normanner (Nordmænd) norden fra Eideren. [1])

Vore normanniſke Sætninger, indførte ved Rolf i Normandiet, vare for ſtørſte Delen kuldkaſtede umiddelbart efter Rolf's Omvendelſe til den ſaakaldte Chriſtendom.

Vanſkeligheden ved at kuldkaſte dem og at udrydde dem „ligeledes i „Angelland" — gav Anledning til Williams eventyrlige Tog til ſamme Kyſt, ifølge Pavens directe Befaling. —

Efter en ſaadan Excurſion til Hiſtoriens Baggrund — komme vi tilbage til Reformationen i England, der endte ſom ovenberørt, ved Proteſtantismen, uden den mindſte Forandring i den af William Erobrer grundede Kirkeſtat: Old England. Statens Forhold ſom Kirkeſtat til Folket — Nationen — vedblev under Sanct Auguſtinus' mægtige Patronat, (der er, efter en af mine „Lærers" Bemærkning, Diplomatiens Skytspatron). [2])

Det lykkedes Reformationen i England at indføre (indſmugle) og faſtſætte Sanct Auguſtinus' Dualisme-Dortrin — af Perſernes Lære om Ariman og Ormud's (Menneſkets frie Villies Fornægtelſe) i Englands Kirke. — —

Det var mere end tilſtrækkeligt til at aabne Ignaz Lojola's Efterfølgere Adgang hos Charles II. i den Anglikanſke Kirke — og i „Sanct" James' Cabinet; hvilke to Benævnelſer betegne et og det ſamme „Hellige"-Syſtem. —

Mange Jeſuiter vare rigtignok blevne henrettede under Charles II. Regjering, men mange af dem vare ogſaa kloge nok til at ſkjule ſig en robe courte (i korte Hof- eller Viſitklæder) og paa en ſaadan Maade at indſnige ſig i „Verden"

---

[1]) Mackintosh (History of England) gjør en Forſkjel imellem Anglo-Norman og Gallo-Norman.

[2]) Ifølge Prædeſtinations-Theorien ſynes det rigtignok, at jeg var født til at blive Diplomat; thi jeg er født paa Sanct Auguſtinus Dag (den 28de Auguſt). Hvor mange Titler og Ordener har jeg ikke forſpildt ved at „løbe af Skolen" efter ſyv Aars Studier under ſaadan direct Patronage?

au monde — ved at undgaae al Mistanke om at være Jesuiter.

Jesuiternes Hovedmaal er som almindelig bekjendt: „Aandens Undertrykkelse — moralsk og materiel Slaveri — Absolutismens Herredomme. Ligesaa bekjendt er deres Sætning, at „Maalet helliger Midlet".

Betingelsen for Hovedmaalet: at beherske Aanden — at bevogte det mindste Frihedsrore i Individet og i Folket, skabte selvfølgelig et Herredoms-System, der støttede sig paa moralsk Slaveri for at udbrede materiel, politisk Slaveri.

Samme System indbefattede (eller indbefatter) Nødvendigheden af at omskabe Mennesket, Individet til et villieløst Redskab i Absolutismens Tjeneste. Af hiin Nødvendighed fremtraadte en anden Betingelse: at usurpere (fra Jesuiternes Side) alle Europæiske Cabinetter — at bemægtige sig Diplomatiens Styrelse.

Jesuiternes Omsorg paa Charles II. Tid var overtalt — at reorganisere Stater, i hvilke Begreberne: „Mennesket" „Menneskepligt, moralsk Værd, Character, Ære, opløstes i Individets „Stilling" i Staten (med Hensyn til ovenberorte Begreb „Stat"; efter hvilket „Character" betyder: Stilling — Titel — Rang — „Ære": et Baand i Knaphullet.

Under Tilbageblik paa hine Normanners Bevægelse fra det IX. til det XI. Aarhundrede og dennes Følge — i Middelalderen var det at befrygte, at samme Bevægelses-Aand, grundet paa Menneskeværdigheds Selvbevidsthed, atter engang skulde vaagne i vort Norden, og maaskee paa et høiere Trin af uddannet moralsk Kraft, til Fare for Absolutismen.

For at forebygge en saadan „Ulykke" i det hellige Augustinus' Central-Cabinet — besluttede man i samme Central-Cabinet at skabe et Bolværk imod Menneskehedens Fremskridt, og kaldte samme Bolværk: „moderne Civilisation".

England — Storbrittannien, var til den Tid i Virkelighed en sjette Verdensdeel — saa ubekjendt paa Fastlandet i dennes indre Forhold som China. Fraskilt fra det øvrige Europa ved Canalen — førend ovenberorte Commonwealth-Periode næsten uden National-Handel og Søfart-Forbindelse (undtagen ved et „priviligeret" Ostindisk Compagni) var Eng-

land et mixtum compositum af Feudal-Herſkab og Reſten af hine frie Inſtitutioner.

Af en ſaadan Chaos ſkabte Milton og Cronwell en mægtig Republik og efterlode ſamme Stat: Storbrittannia til deres Efterfølger Charles II. fri og i Flor med kun 1,600,000 £ Nationalgjæld. [1])

Samme Facta vare „forſtrækkelige nok" i Jeſuiternes Øine til, at de maatte beſlutte et nyt Syſtem til Samfundets Organiſation, ikke alene i Old-England men over hele Verden. Organiſationen i England at forhindre eengang for alle det engelſke Folks — den engelſke Nations — Fremtrædelſe ſom en ſelvſtændig Magt, tilſkrives Jeſuiten Bedingfeld, tidligere Skriftefader hos Hertugen af York, der identificirede Diplomatien i England med „Romerſk Jeſuitisme".

Fra Jeſuiternes Centrum i England i Forbindelſe med Louis XIV. Hof i Frankrig — affendtes Jeſuiter en robe courte til alle „Chriſtelige Cabinetter" i Verden.

Saaſnart det forlydede, at en Czar Peter i Rusland tænkte paa at civiliſere ſit Rige, blev en Herr le Fort — Jeſuit en robe courte — ſendt fra Louis XIV. til Czaren, ſom en reiſende Cavaleer tilſyneladende uden noget-ſomhelſt andet Ærinde, end „at reiſe for ſin perſonlige Fornøielſe", pour passer le temps.

Den Byzantinſke (Græſkapoſtolſke) Kirke, repræſenteret ved Czaren, kunde ikke udmærke ſig ſom Kirke-Herredomme ved Cardinaler, Biſkopper o. ſ. v., fordi Kirkens Overhoved, Czaren, førte og fører Valgſproget: »l'Eglise c'est moi!« — og derved godtgjorde Enevoldsmagten ſaavel over Kirken ſom over Folket.

I Henſeende til Skandinavien ſom „en forbandet Bygge „eller Kilde til Frihed og Bevægelſe", ſtolede Rusland paa Roma, ſaalænge ſom hine Rorik-Folkeſtammer befandt ſig under romerſke Præſters Opſigt og Control — en Tilſtand af indre Adſplittelſe og Forſtyrrelſe, der varede ſom bekjendt indtil Calmar-Unionens Oplosning, der traf ſammen med Reformationens Fremſkridt.

---

[1]) Fra Enden af det XVII. Aarhundrede til Midten af det XIX. Aarhundrede var Englands Statsgjæld, ſom bekjendt, forøget til 800 Millioner £. Efter Krigen i Krim „for at ſkabe — en Duc de Malakoff" — tilføiedes endnu et Par Millioner.

Nu var hele Skandinavien ude af Roma's Hænder, og der var nu Tid til at, Søster-Kirken Byeanz (maskeret som en Mand med Krone, Scepter og Kantschu) fremtraadte for at vogte over Skandinavia, fra Nordcap til Eideren.

Dodsdommen over Skandinavien var fældet fra den Tid af, da Keiser Ludvig den Fromme og Paven Gregor IV. skabte en Bispestav i Hamborg (den 15. Mai 834.) „for at herske over de nordiske Folkestammer". (See: Molbech's Historiske Aarboger. Kjobh. 1848. 2den Deel.)

Det var besluttet i Rom og i Ingolheim (Keiserens Sæde): at „intet Skandinavia skal være til! ingen Skandinavisk Nationalitet skal bestaae! Lad der skee hvad der vil „i Himmelen", paa Firmamentet eller paa Jorden · der falde saa mange Stjerner fra en astronomisk Constell. som der vil — lad Hekla begynde at udspy Sne og Is, lad Limfjorden flyde fuld af kogt Vand — lad Ravne i Norden blive hvide og Svaner sorte: der skal intet Skandinavia være til — ingen Skandinavisk Nationalitet tor bestaae!" —

Danmark-Norge — saavelsom Sverige, vare (og ere) „frie Valg-Monarkier". Der var ikke noget at imod sig.

Christian, eller rettere Christiern, Greve af Oldenburg, var rigtignok valgt som Konge af Danmark-Norge (og indirect som Konge af Sverig: — Konge af Skandinavia —) anno 1449, og forend hans Valg, ifølge Wheaton: (Scandinavia ancient and modern. Vol I. pag. 352) havde han, Grev Christiern af Oldenburg, underskrevet en „Capitulation". —

Vi meddele samme Stats-Document paa Engelsk, paa Wheaton's Autoritet, for at undgaae Misforstaaelse:

»By this instrument it was stipulated, that Denmark »should remain a free and elective Kingdom, and if the »reigning Monarch should die without children, his heirs »could reclaim from the State none of his goods, moveable »or immoveable. Foreigners were not to be admitted »into the realm, no to have a seat in the council, nor »be invested with any Land or fiefs. The Sovereign was »prohibited from making war, or undertaking any »other »weighty Matter«, or alienating the public domains, »or establishing any tax, or passing regulations for the

»government of his Court and castles, without the advice »and Consent of the Senate.« —

Ifølge samme historisk anerkjendte „Capitulation" var der en Crisis at befrygte i Skandinavia's Skjæbne, i det ganske besynderlige Tilfælde nemlig, at en Konge af Danmark, af samme Oldenburgske Linie, skulde afgaae ved Døden uden at efterlade Børn, det vil sige legitime Prindser eller Prindsesser. — I et saadant „ganske besynderligt Tilfælde" var Danmarks Throne altsaa „vacant" til et aldeles „frit Valg", thi, ifølge samme Document kan ingen af den afdøde Konges Slægtninge eller Arvinger reclamere fra Staten (fra Folket) noget Gods, hverken bevægeligt eller ubevægeligt, og mindst af Alt: ikke selve Thronen eller Kronen; begge to tilhøre Folket; Kronen, som et Symbol paa Folkets Souverænitet. — En Konge med en Krone uden Folk, er ligesaa utænkelig som en Stat uden Folk.

Ifølge samme Document var det at befrygte, at ifald en Konge af Danmark skulde afgaae ved Døden uden Børn, det danske Folk da, (uden at bryde sig om Absolutismens Seir i Aaret 1660), vilde virkeliggjøre samme frie Valgret ved at vælge hvilkensomhelst Thronfølger under Betingelsen af Skandinavisk Nationalitet for at fremme Gjen-Foreningen af Skandinavia fra Nordcap til Eideren.

Samme Capitulation af 1449 stadfæstede da Danmark-Norges (og tillige Sverigs) Folkerettigheder med Hensyn til Thronfølge, ifald en oldenborgsk Konge af Danmark skulde døe uden at efterlade ligitime Børn. — Det var rigtignok en meget ærgerlig men desuagtet unægtelig en lovbindende „Capitulation". —

Absolutismens — Roma-Byzanz' Opgave var nu fra 1449 af at vogte skarpt over Danmark-Norge — saavel som over Sverigs Dynastie; at bevogte hiin Throne saavel som Skandinavia's Grændse — imod Nordøst, saavel som imod Syd.

Saasnart nu Danmark-Norges Krone, ifølge Reformationen, gled ud af Pavens Magt, var det nødvendigt fra Ruslands Side at gjøre Skridt til at forhindre nogensomhelst Nationalforbindelse imellem Danmark-Norge og Sverige, og derfor sluttedes en Tractat i Aaret 1562 den 7de August imellem Danmark og Storfyrsten Ivan Wasiljewitsch i Moskov, ved Eiler Hardenberg som dansk Ambassadeur. —

Derefter bleve nogle svenske Gesandter paa deres Tilbagereise fra Tydskland arresterede i Kjøbenhavn, i Februar Maaned 1563, og det lykkedes Rusland at forlede Kong Fredrik II. af Danmark til at erklære Krig med Sverig, samme Aar 1563 den 21de Juli: — Begyndelsen til Syv-Aars Krigen i Norden.

Fra den Tid af var Danmark, saa at sige, aldeles i Ruslands Hænder og benyttedes af samme Rusland til at erklære og at føre Krig mod Sverig — saa ofte Ruslands Omsorg for at forhindre Skandinavia's Gjen-Forening krævede Blodsudgydelse imellem Skandinavia's Broderstammer.[1])

Historien tilskriver Czaren Peter I. Planen til et Universal-Despoti, der skulde (og skal endnu) udbredes over hele Europa (inclusive England) og over Asien, Amerika — over hele Verden. Spørgsmaalet: om en saadan colossal Tanke oprindeligen udgik af Moskoviter-Czarens Hoved eller (hvad der synes meget sandsynligere) om Monsieur le comte le Fort bragte Tanken med sig fra Jesuiternes Central-Cabinet — skulde vi ikke her undersøge. Vi vide kun, at den egentlige romerske („Ignatz Lojola's") Jesuitisme betinger det yderste Afkald paa personlig Berømthed eller Anerkjendelse, naar Maalet selv betinger, at Grunderens Navn, naar han har anlagt et stort Værk, forsvinder i selve Værkets Grundsteen. —

Et andet Spørgsmaal er: Om en Mongoler- eller Moskoviter-Czar som Peter I. havde saa meget Hoved, at han kunne undfange en saadan Plan til Forstandens og Aandens Undertrykkelse og til moralsk og politisk Friheds Tilintetgjørelse i Menneskeheden! — en Tanke eller Plan i sig selv saa sort, at dennes Oprindelse kun er sandsynlig for — Jesuiterne.

Jeg holder det for umuligt at gjennemskue Menneskehedens Historie i dennes dybeste indre Bevægelse og derpaa

---

[1]) Hovedmaalet var: at stifte og at nære og udbrede Provindsial-Had imellem vore Broderstammer; og for et saadant Maal var ethvert Middel belliget. Saa f. Ex. brugtes Billedet af en svensk Soldat i Danmark til Skive ved Militair Skydning endnu i Aaret 1818, — i ganske besynderlig Overensstemmelse „med Danmarks Stats-Religion — grundet paa Jesu Lære, hvis første Bud er: „Elsker hverandre — (See: Tillæg Nr. 1.)

at bygge hine Ariman-ſatanſke Planer til Menneſkehedens Tilintetgjørelſe — uden at have i det mindſte i ſyv Aar „ſtuderet i Jeſuiternes Skole".

Naar Peter Ites Hovmeſter eller Hoved-Lærer var en Jeſuit — ſaa ſynes det mig ikke umuligt, at hans Majeſtæts Hoved ſkabte ſamme Syſtem, under hvilket alle Europas Nationer nu, i vort XIX. Aarhundrede, ligge ſom døde og afmægtige under London-Conferencen's arrêt!

Skandinavia's Lammelſe, Udſtykning og nationale Tilintetgjørelſe var Jeſuiternes Univerſal-Despoties førſte Betingelſe.

Roma forenedes med Byzanz (repræſenteret ved Czaren ſom Hoved for den græſk-apoſtoliſke Kirke); — „Rorik's Dru", vanſkabt ved to Hoveder, ſværmede ned over Nevafloden imod gamle Skandia's Grændſe, Planen til St. Petersborg fattedes ſom Grændſevold imod Normannernes Fremtid. Peter I., uden anden Anledning eller Aarſag end hans Plan imod Europas Frihed, erklærede Krig mod Sverig i Begyndelſen af det XVIII. Aarhundrede, ifølge Rotteck: „den „uretfærdigſte Krig, ſom nogenſinde er bleven erklæret i Verdens Hiſtorie" — indtil hans Tid.[1])

„Carl XII. træder frem paa Skuepladſen af Europas Hiſtorie: 1700" — (Molbech).

---

[1]) Preusſen's Krigserklæring mod Dannmark i Begyndelſen af 1864, er et andet Æmne, til at behandle og bedømme af Fremtidens Hiſtorikere. —

Tredie Afdeling.

Der er maaskee ingen Character, hverken i Oldtidens eller i den nyere Historie, mindre rigtig opfattet, mindre forstaaet, mere vanskabt, mere bagvasket og insulteret ved urigtige Fremstillinger end Carl XII. — „den unge Skandinaviske Helt og Konge", som Wheaton — den amerikanske „moderne Aristoteles" kalder ham.

Hovedbeskyldningen, der tynger paa Carl XIItes Ære i Graven og indirect paa vor Skandinaviske National-Ære, er hine Antydninger af saa mange fremmede Historikere og Skribenter, at vor Helt nemlig „conspirerede" med Czaren og med Paven — med Spanien og med Frankrig — med det hele romersk-catholske Europa i den Hensigt at gjeninds sætte et romersk-catholsk Dynastie paa Storbrittannia's Throne!

En saadan Beskyldning mod Carl XII. er udtalt i næsten alle civiliserede Sprog som et Factum, der rigtignok sætter „Kronen paa hans svenske Majestæts Galskab" — i hvilken han førte Krig i atten Aar (som det hedder), „i intet andet Øiemed end for at føre Krig, som en passionert Jæger gaaer paa Jagt" — for at gaae paa Jagt; Carl XII. for at skyde eller nedsable „Mennesker, saaledes som Jægeren gaaer ud for at dræbe Dyr."

Den Forudsætning, der er „saa velbekjendt og er en saa afgjort Sag" — at Carl XII., Konge af Sverig, Efterfølger af en Gustav Adolph; — den Forudsætning, at Carl XII., der kaldte sig: „Protestanternes Protector" og „Protector af den Evangeliske Tro" — pludselig skulde fremtræde, og endog med Sværdet i Haand, som Protector af en **romersk-catholsk** „Prætendent" — Speculant paa Storbrittannia's Throne — der til den Tid (og senere) repræsenterede Protestantismen og hvis Historie siden Wickleff's Periode udmærkede sig endog ved fanatisk Had imod Pavedommet: — en saadan Forudsætning indbefatter en saa colossal Insult imod Sverigs Konge og Sverigs Folk — eller rettere: en saadan Forudsætning er en saa stor Galskab i sig selv, at det er næsten overflødigt, at vi skulde opholde os ved at føre

Beviis for Beſtyldningens Grundlaghed, forend vi have behandlet Carl XIItes Levnet og C[illegible]

Iblandt de „Materialier“,[1]) der tjente mig ved foreliggende Fremſtilling, findes et curieſt tydſk Værk:

„Vertraute Briefe eines ſchwediſchen Officiers an ſeinen Freund in Wien. Als ein Beitrag zur Geſchichte damaliger Zeiten und der Feldzüge Carl des Zwölften. Geſchrieben in den Jahren 1698 bis 1740. Aus der lateiniſchen noch ungedruckten Handſchrift ins Teutſche überſetzt und herausgeben von * . . (2 Theile) Görlitz, bei C. A. Anton. 1811.“

Jeg kalder Værket „curioſt“, fordi det unægtelig og uimodſtridelig indeholder Correſpondenz og Documenter, Fragmenter af en Dagbog af et Vidne i Nærheden af Carl XIItes Perſon fra 1699 indtil 1718; men Fremſtillingens Form antyder ligeſaa unægtelig, at hine Breve ikke alle ere overſatte fra latinſke Manuſcripter, men formodentlig Copier af tydſke Originaler, ſkrevne af en Tydſker, eller Liflænder — Officeer i Carl XIItes Armee — maaſkee født i en af hine tydſke Provindſer i „Carl XIItes ſtore Rige“ — og at Bearbeideren fandt det nødvendigt at ſkjule ſin Perſon, „ſom en begeiſtret Svenſk Patriot“ — under fremberſkende Omſtændigheder, i Aaret 1811. — Forfatteren er betegnet i Indledningen ſom „Gelehrter und Soldat“. At han er det første, beviſes næſten paa enhver Side — at han var det ſidſte, er ligeſaa ſandſynligt; dog — der ere Tilfælde, i hvilke der hører mere Mod („Selvbevidſthed af moralſk Kraft“) til at ſætte ſit Navn paa Titelbladet af et Manuſcript — end at ſtaae ſom Soldat i Fjendens Ild. —

Lad Forfatteren have været, hvem han vil — ſaa beviſer dog hans Værk, at han er en Hædersmand, der opfyldte en Pligt ſom Vidne ligeoverfor Hiſtoriens Domſtol, og det ſynes, at Wheaton, Crichton og Rotteck have anerkjendt ham ſom et ſaadant Vidne — fordi vi finde flere af „Sol-

---

[1]) Fra 1856 af begyndte jeg at bearbeide mine hiſtoriſke Studier i literair Form i Manuſkript paa Engelſk og paa Fransk — fra hvilke Materialer jeg er fraſtilt under beſynderlige Forhold ſiden Sept. 1863, paa en Maade, at jeg maatte begynde paany at bearbeide Æmnet „Carl XIItes Død“ efter min Tilbagekomſt til Kjøbenhavn uden at benytte hine voluminøſe Studier. — Exemplarer af flere ovennævnte hiſtoriſke Værker fandt jeg ſenere ber paa Univerſitets-Bibliotheket og paa det Store kongl. Bibliotheket.

datens" Beretninger og endog af hans Udtryk benyttede af alle tre ovennævnte Historikere.

Et andet vigtigt Værk angaaende Carl XII's Skjæbne i Tyrkiet, er:

„Remarques d'un Seigneur Polonais sur l'Histoire de Charles XII. Roi de Suede, par Mr. de Voltaire. A la Haye, ches Adrien Moetjens MDCCLI."

af hvilket Værk jeg fik et Exemplar som Foræring af en Polak, en Polsk Diplomat, — en af mine intime Venner — tilligemed historiske Oplysninger om Kong Stanislas Reise incognito til Tyrkiet, hans Arrest ved Grændsen og Eskort til Bendér — umiddelbart efter Carl XIItes berømte „Bataille" mod „den hele tyrkiske Armee" — ifølge hvilken „Bataille" Kong Carl den unge Helt selv var colorteret til Demirtasch. Samme tille Bog fik jeg med tilfoiede historiske Oplysninger om Carl den XIItes „Medelelser til Kong Stanislas ved et Bud fra Demotica til den sidste, i Bendér. —

* * *

„Carl XI. var Kriger som alle hans Forfædre, men mere absolut end hine. Han kuldkastede Senatets Autoritet og erklærede samme: for kongelig, og ikke Rigets Senat. Han var maadeholdende (frugal), rask og arbeidsom, hvorfor man havde elsket ham, naar hiin Despotisme ikke havde indstrænket Folkets Følelse for ham til Frygt.

„Han giftedes i Aaret 1680 med Ulrika Eleonora, Datter af Fredrik III., Konge af Danmark, en dydig Prindsesse, der fortjente mere Tillid af hendes Ægtefælle, end han nogle hende. Af dette Ægteskab fødtes Kong Carl XII. den 27de Juni 1682." (Voltaire.)

Saa var da „Kong Carl den unge Helt" af dansk-svensk Blod: en virkelig Skandinav. —

Voltaire, i Overensstemmelse med alle andre bekjendte Historikere, siger i Indledningen til Carl XIItes Historie: (»Histoire de Charles XII. Roi de Suede. Amsterdam. MDCCXXXII.)

„Tre mægtige Fyrster — Trois puissans Princes voulant se prevaloir de son extrême jeunesse — conspirerede næsten samtidig paa hans Ruin. Den første var Fredrik IV., Konge af Danmark, hans Cousin, den anden August,

Churfyrſte af Saxen, Konge af Polen; Peter den Store, Czar af Moskov, var den tredie og den farligſte."

„Vi maae undersøge Oprindelsen til hine Krige, der frembragte saa store Kjendsgjerninger og begyndte med Danmark."

„Af to af Carl den XIItes Søstre var den ældste gift med Hertugen af Holstein. Hertugen, undertrykket af Kongen af Danmark, kom til Stokholm med Hertuginden — bedende ham om Hjælp, ikke alene som Svoger, men som Konge af en Nation, der havde et saadant (?) uforsonligt Had mod Danskerne" — (?).

Det er haardt at oversætte saadanne franske Ord paa Dansk i Aaret 1864, naar man seer tilbage til hine ahrimanſatanske Machinationer i Absolutismens sorte Centrum, der ere bekjendte fra 1562 af for at stifte, nære og udbrede Had „imellem Broderstammerne" — istedetfor christelig Kjærlighed. —

„Huset (Dynastiet) Holstein (siger Voltaire), grundet paa Huset Oldenburg, besteg Danmarks Throne ifølge Valg (par élection) i Aaret 1449. Alle tre nordiske (skandinaviske) Riger vare den Tid Valg-Monarchier. Danmark blev snart arveligt (ved Forhaanelse af Folkets Ret). En Konge af Danmark, Christian III., havde en saa øm Følelse (?) for sin Broder Adolph, at der sjældent findes Mage til den mellem Fyrster. Kongen vilde ikke lade Broderen uden Souverainetet, men han kunde ikke sønderlemme sin egen Stat." (Det var jo aldeles ikke nødvendigt. Statens, Monarchiets (Danmark-Norges) Grændse mod Syden var jo Eideren). „Ved en bizar Overenskomst deelte han med sin Broder Hertugdømmerne Holstein-Gottorp og Hertugdømmet Slesvig og stadfæstede, at Adolphs Ætlinge skulde regjere fremtidig over Holstein i Forening med Kongen af Danmark, at „hine to Hertugdømmer skulde tilhøre dem Begge i Fælleskab, og at Kongen af Danmark ikke kunde foretage sig Noget i Holstein, uden Hertugens Samtykke, heller ikke Hertugen uden Kongens!"

„En saadan besynderlig Forbindelse (Une Union si étrange) — (af hvilken der forresten allerede for flere Aar siden existerede et Exempel i samme Dynasti) — var omtrent i 80 Aar en Kilde til Kjævlerier imellem Linien af Danmark og Linien af Holstein-Gottorp; Kongerne søgte at undertrykke Hertugerne, og Hertugerne at være uafhængige" — etc. etc.

Der have vi „Schleswig-Holstein mehrumschlungen", »Querelle allemande!« i dettes Oprindelse som et „Bizarreri" paa aldeles personlige Forhold „imellem to fyrstelige Brødre." —

Men Voltaire antyder ikke, at hiin saakaldte broderlige Følelse hos Kong Christian III. var intet andet end et Værk af den romerske Kirke, der ifølge Wheaton, en Tid endnu herskede over hele Norden. Diemedet var: at gribe ind i Skandinaviens Nationalitet.

Ifølge et saadant aldeles personligt Forhold imellem to fyrstelige Brødre under Kirkens Indflydelse i Aaret 1544, opoffredes (uden moralsk nødvendig Alliance med Sverig-Norge) flere tusind af vore danske Brødre fra Februar Maaned dette Aar (1864) af, iberegnede de Tusinder fra 1848—51.

Alle faldt ved Danmarks, Skandinavias sydlige Grændse — pour le roi de Prusse.

„Medens Hertugen af Holstein var i Stokholm, begyndte Danmark allerede fjendtlige Angreb paa Holstein og forbandt sig lønligt med Kongen af Polen for at overfalde selve Kongen af Sverig." (Voltaire.)

„Fredrik August, Churfyrste af Saxen, var bleven valgt til Konge af Polen. Han havde kjøbt Halvdelen af Valgstemmerne af Polens Aristokrati og tvunget den anden Halvdeel ved Indmarchen af en Saxisk Hær; han troede at behøve samme Tropper, for bedre at holde sig paa Thronen. Men der krævedes et Paaskud for at holde dem i Polen, og derfor bestemte han dem til at angribe Kongen af Sverig i Livland. — Livland, en af de skjønneste og rigeste Provindser i det nordlige Europa, tilhørte tidligere den Teutonske Ridderorden . . . Moskov, Polen og Sverig førte Krig om samme Provinds, der faldt i Sverigs Besiddelse for omtrent hundrede Aar siden (i Begyndelsen af det XVII. Aarhundrede). — Kong Carl XI. af Sverig, bekjendt som Despot, havde ikke skaanet Livlænderne og berøvet dem deres Rettigheder (leurs priviléges). En af Aristokratiets Repræsentanter, Patkul, afsendtes til Stokholm, for at overbringe deres Klagemaal for Kongen. — Kong Carl XI. modtog samme Patkul „med Naade", roste hans Patriotisme; men faa Dage senere erklærede han samme Livlænder Patkul for Majestætsforbryder — og som en saadan dømtes han fra Livet. Det lykkedes Patkul at flygte; han reiste til Polen

og henvendte ſig om Liflands Sag til Kong Auguſt. — Carl XI. var død, men Patkuls Dødsdom og hans Forbittrelſe mod Sverig beſtod. Han foreſtillede Kongen af Polen Letheden af at erobre Liefland: at Folket var rede til at reiſe ſig mod Kongen af Sverig, „et Barn“. —

Paa ſamme Tid trak Skyer op over Sverig fra Moskovs Side.

„Peter Alexiéwitſch, Czar af Rusland, var allerede bekjendt ſom farlig (rédoutable) ved Seiren over Tyrkerne i Aaret 1697 og ved at have taget Azoph og derved erobret det hele Rige ved det Sorte Hav.“

„Moskovia, eller Rusland, indbefattede det nordlige Aſien og det nordlige Europa og udſtrakte ſig fra Chinas Grændſe til Grændſen af Polen og Sverig.“

„Moskoviterne vare mindre civiliſerede end Mexikanerne da de opdagedes af Cortez, — de vare fødte ſom Slaver under Herrer, ligeſaa barbariſke ſom de ſelv, de bukkede ſig i Uvidenhed. En gammel Lov forbød Moskoviterne at reiſe ud af Landet, uden Tilladelſe af deres Patriarch — Forbudets Øiemed var at forhindre dem i at faae Kundſkab om deres egen Elendighed ved Sammenligneſe med andre Nationer.“

(Samme Tilſtand hos Folket og ſamme Forbud herſkede endnu over Rusland i det tredie Decennium af vort XIX. Aarhundrede — efter min egen perſonlige Erfaring, med Undtagelſe af, at mange ruſſiſke Ariſtokrater ſtode paa et høit Trin af Dannelſe, forbunden med moralſk Værdighed og Nationalfølelſe, — ifølge hvilke Egenſkaber mange af dem eſkorteredes til Siberien). —

„Peter Alexiéwitſch havde faaet en Opdragelſe, der truede med, end yderligere at forøge hele Rigets Barbari.“

„Tilfældet vilde (Le hazard voulut que le fils d'un français nommé le Fort), at Sønnen af en Franſkmand i Genf, ved Navn le Fort, tog til Rusland, ſøgte Anſættelſe i Militair-Tjeneſte og blev „erkjendt“ af Czaren (et fut connu du Czar).“

Nu fortæller Mr. de Voltaire, at den unge Franſkmand, der gav ſig ud for en franſk réfugié (formodentlig „Calviniſt“), boende i Généve, blev overmaade „familiær“ med Czaren, og at han, den unge „Ubekjendte“, ofte fortalte Czaren om Handel og Navigation, om Holland (?) oſv. Endvidere, at han underholdt ſig med Czaren om de Europæiſke Fyrſters „raffinerede“ Politik (!!!), om Troppernes Disciplin

o. s. v. — „Disse Samtaler eller Taler (Discours) vækkede Czaren ligesom af en dyb Letbargi. Hans mægtige Aand (son puissant génie), som en barbarisk Opdragelse havde undertrykt men ikke tilintetgjort, udviklede sig næsten øieblikkelig (presque tout d'un coup). Han besluttede at være Menneske, at commandere over Mennesker og at skabe en ny Nation." —

Naar vi læse en saadan Historie i „Tusind og Een Nat", en pludselig Omskabelse af en Barbar til Skibstømmermand — ifølge Samtale med et „ubekjendt Geni" (eller Genius), saa tage vi saadanne Ord for „gode Vare" og „lade dem løbe". —

Men naar en Voltaire kommer frem med en saadan Fabel, saa sker det paa den sunde Menneske-Forstands Bekostning paa hans — Voltaires — Tid. —

Vor Tids Læsers sunde Menneske-Forstand tillader sig at overveie, hvad der læses og at komme frem med Spørgsmaal, saasom: Er det sandsynligt, at et ungt ubekjendt Menneske og endog en Søn af en „fransk Flygtning" — eller, som en Note i Voltaires Bog paastaaer, en Søn af en Genfer — „Republikaner — Calvinist;" — er det sandsynligt, at en saadan Reisende uden ganske besynderlige Forhold i Baggrunden kunde „tilfældigvis" i Rusland hos Czaren opnaae en saadan Stilling og blive (som Voltaire fortæller) „Skaberen af et nyt System" for en saakaldt Civilisation, ifølge hvilket en Czar regierer aldeles ikke som Menneske „over Mennesker", men som Enevoldsherre — over uvie, villieløse Trælle uden Forskjel paa deres Fødsel som Trælle eller Adel?

Hvad var og hvad ere Følgerne af Czar Peters Beslutning „at skabe en ny Nation? —

Har han skabt en Nation? Existerer der en Nation i Rusland, grundet paa Folkets (Nationens) Ret til at være Folk at være Nation?"

Er Begrebet „Nation" tænkeligt i en Stat af villieløse Slaver under Enevoldsmagtens frygtelige Tryk, virkeliggjort ved Knutsch, Knut, Fængsel, Tortur — og Sibirien i Baggrunden?

Udstrakte sig ikke Czarens eller Mr. le Fort's arimanisatanske Plan til et Universaldespoti ligefremt over Sverig, Skandinavia og over Polen — over hele Europa — og endog over Storbrittannia, i aaben, bekjendt Sammensværgelse med Jesuiterne i Spanien, i Rom og i Frankrig —

repræsenterede ved Alberoni i Madrid og ved en virkelig Galning, Baron Gortz i Stokholm?

Ovennævnte Mr. le Fort tjente, som bekjendt, 1698 hos Peter som Diplomat, Minister og Ambassadeur i Holland, hvortil Czaren selv ledsagede ham masqueret „som Tjener" (see: Voltaire's ovennævnte Udgave pag. 29). —

Le hazard (ou le diable) voulut, at en af samme le Fort's Slægtninge, ligeledes under Navn le Fort, blev fangen efter Slaget ved Narva og indført i en svensk officiel Rapport om russiske Krigsfanger, af hvilken jeg senere byder en Copi — i det Følgende. —

Mr. de Voltaire forivrer sig ved at tale om Gustav Adolph (i Czarens Humanitets-Planer), der havde erobret Livland og Ingermanland. — Czaren, der som Grundlægger af og Lovgiver for sit Rige, ogsaa vilde være Erobrer — siger Voltaire — og tager igjen hine to Provindser ud af Hænderne paa Gustav Adolphs Efterfølgere.

Da var Czar Peter Alexiovitsch jo slet ikke saa „barbarisk dum" som Mr. de Voltaire fremstiller ham. Naar han havde hørt om en Gustav Adolph, saa havde han formodentlig ogsaa hørt om Samvittigheds-Frihed — den politiske Heds Grundlag. —

„Czaren sluttede saadan — (Il conclu done) — en Ligue med Kongen af Saxen-Polen imod Sverig. —

„Voila" — der have vi — Fjenderne, der forberedte sig tilsammen at angribe „Barnet" (l'Enfant!) Carl XII. —

Vi tage nu hine „Vertraute Briefe eines schwedischen Officiers" frem, idet vi betragte dem fra vor Side som en Sammenstilling af Udsagn og Copier af authentiske Breve og Documenter fra samme Tidsrum, udgivet i Aaret 1811, i literair Indkrædning som Bidrag til Tidens Historie.

I et Brev, dateret: Stockholm, 5. Marts 1699, taler Soldaten (som vi vil kalde ham) om et Besøg hos Oberst Rehbinder, „en Mand med udmærkede Kundskaber i Fædrelandets Historie og i Besiddelse af en fortrinlig Samling af historiske Haandskrifter:"

„Han (Obersten) spurgte mig, om jeg havde været paa Marken ved Lützen, hvor Gustav Adolph faldt .... i hvilken Anledning der udvikede sig en Samtale imellem os, der meget naturlig berørte Gustav Adolphs Død, om hvilken Obersten paastod,

at den var ſkeet paa en ſnigmorderſk Maade. Til Beviis hentede han en Dagbog af en vis Petrik Finnsblæd, tidligere Stalddrængt hos Guſtav Adolph, nemlig fra 1641 af, da Svenſkerne rykkede ind i Tydſkland, i hvilken Dagbog der rigtignok paaſtaaes, at Guſtav Adolph var bleven ſkudt af en ſtor fornem Mand, ſom han ikke kunde nævne. Uagtet Manuſcriptets Ægthed ingenlunde er tvivlſomt, men garanteres endog ved Skriftens Plumphed, Stilens Pluderværſk og Papirets Smuds, ſaa er det dog Spørgsmaalet, om en Stalddrængt ledſagede Kongen midt ind i Slagets Tummel ſom en Adjudant. — — — „Den ſtore fornemme Mand var, efter al Formodning, Hertugen af Lauenborg, paa hvem der, ifølge hans tvetydige Character og en Fornærmelſe fra Guſtav Adolphs Side i hans Ungdom faldt Miſtanke om Mordet." — — „Hertugen af Lauenborg forlod Hæren ſtrax efter Kongens Død og gik ſom bekjendt i Fiendens Tjeneſte —"

„Min Mening om ſamme Efterretning er, at den ærlige Finnsblæd fulgte det almindelige Rygte, at Kongen var dræbt af Hertug Albrecht."

„Der hvilede et Mørke over Heltens Dødsmaade allerede ſamme Dag, da han var falden."

Upſala 22. Mai 1699.

„Man taler her meget om en foreſtaaende Krig imellem os (Sverig) og Danmark — om Misforſtaaelſer (Irrungen) imellem ſamme Rige og vor Konges Svoger, Prindſen af Holſtein, der ikke kan udjævnes uden ved Kanoner og Bajonetter, og man troer, at vor Konge vil ſtaa ſin Svoger bi."

Stokholm, d. 6te Juni 1700.

„Vor Konge har i Statsraadet erklæret beſtemt og formelt, at han har foreſat ſig, aldrig at føre en uretfærdig Krig, ikke at ende en retfærdig Krig anderledes end med Fiendens fuldſtændige Nederlag og at nedlaſte den Første, der vil fordriſte ſig til at erklære ſig med ham, i hvis Nederlag andre Fiender da kunne ſpeile ſig."

„Fra dette Øieblik viſer Kongen ſig aldrig uden i en ſimpel, daarlig Uniform af grovt blaat Klæde, med Sværd ved Siden, Læderbuxer, ſtore Rideſtøvler, Stridshandſker, er daglig nærværende ved Soldaternes Øvelſer, og bekjendt ſom et Mønſter paa den ſtørſte Sædelighed."

P. Sc. ſamme Datum.

„Polen, Sachſen, Brandenburg, Wolfenbüttel, Heſſenkaſſel og Moskoviterne reiſe ſig imod os; der ſiges, at Saxerne allerede have gjort betydelige Fremſkridt i Liſland."

Leiren ved Humlebæk paa Sjælland, d. 29de Aug. 1700.

„Det var et kort Felttog. Den 4de d. M. om Eftermiddagen landede vi imellem Helsingør og Kjøbenhavn med omtrent 5000 Mand og d. 15de er Freden allerede sluttet i Travendal til Hertugens (af Holsteins) Fordeel.

„Den danske Kyst var (ifølge danske Efterretninger) besat med 25000 Mand Landeværn, og en Landgang betragtedes efter deres Udsagn som en Umuligbed.

„Fjenden syrede skarpt, saa snart vi (med vor Flaade) nærmede os, og mange brave Svenskere faldt.

„Kongen fattede den Plan at beleire Kjøbenhavn fra Landsiden, og i dette Øiemed at gaae i Land. Rheinschild forbausedes over en saadan Plan, men billigede samme. Endnu et Par hundrede Skridt fra Land sprang Carl, trods den tykkeste Kugleregn, med Sværdet i Haanden næsten indtil Brystet i Vandet — medens Major Stuart saaredes, og Lieutnant Rosenstern dræbtes ved hans Side.

„Med rasende Vildhed stormede vore Grenaderer Fjendens Linier.

„Lidt efter lidt voxede vor landende Hær til 14000 Mand.

„Dansterne trak sig tilbage.

„Kampen afbrudtes, og vi besatte en velforstandset Leir.

„Vore Tropper iagttoge den største Disciplin og Orden, alle vore Nødvendigheder betaltes med rede Penge, og paa den Maade herskede der Overflødighed i Leiren.

„Freden var nødvendig for Danmark, thi omendskjønt Danmarks Konge (den Tid i Glückstad) ophidsede sine Undersaatter imod os, med Løfter om Fribed — saa ere dog Slaver*) sjeldent i Stand til at kæmpe mod frie Mænd, og det ligger ikke i vor (svenske) Natur at frygte paatrungne Vaaben i Slavers Hænder."

Narva, d. 28. Nov.

„Slaget — det store, mægtige er skeet. Omendskjønt jeg aldrig har havt en stor Mening om Moskoviterne for deres politiske Ungdoms Skyld, er den i de sidste Dage endnu sunken meget dybere. Forestil dig, 8000 af os (Svenskere) have slaaet 80,000 Moskoviter — tilintetgjort, fangen og adspredt dem. . . . Sandelig, fra Marathons og Salamis Tid af findes ikke en saadan Seir, ved hvilken en stor Magt tilintetgjordes ved en saa ringe.

„Kongen modtog samtlige Krigsfanger med nedladende Høimodighed, beholdt ingen af dem uden Generalerspersoner og befalede at sende alle øvrige over Narvafloden. Denne saa overst naadige Handling gav General Weide (Fjendens venstre Fløi) Anledning til, om Morgenen Kl. 2 ligeledes at overgive sig; ogsaa de modtoges. De øvrige 20,000 strækkede ligeledes deres Geværer — og hele Resten af Hæren marscherede barhovedet over Flodbroen. Derpaa besatte vi Fjendens Leir, hvor vi fandt Overflødighed af

*) Fendal-Slaveriet var indført i Danmark, som bekjendt, med Roma's Dogma under Knud den Store, og afskaffedes, som bekjendt, først 1805.

Alt. Vi toge 145 nye Kanoner, 28 nye Mørsere, 4 Haubitser, betydelig Munition, 6 Par Pauker, 151 Faner, 20 Standarter, Rigskassen, en Mængde Geværer, Telte, en stor Deel Proviant, Fourage og hele Feltbagagen. — Vort Tab er 1500 Mand, Fiendens 18,000, foruden de i Floden druknede.

„Nøiagtige Omstændigheder fra Commandoen paa vor Side og Navnene paa de beholdte Krigsfanger findes i Bilag A og B.

„Bilag A. Slagordenen af den Kongl. svenske Armee — forend Slaget ved Narva.

(Vi finde Aftryk overflødig.)

„Bilag B. Fortegnelse af de fornemste moskovitiske Fanger.

Feltmarskal, Hertug von Croi,
Undermarskal Jacob Fedrowitz Dulgoruki,
General Golovkin,
Prinds Alexievitz,
General Astemon,
Prinds v. Georgien-Czarewitz,
General og Gouverner af Novegorod, Ivan Trubetzkoy,
General-Lieutenant og Director af Geni-Corpset, Alard,
Gardeoberst Blumenberg.
Artilleri-Oberst Kasimir v. Kragen,
Oberst le Fort,
— Telden,
— Jacob Gordon,
— Sneveuts,
— Guilitz,
— Westhof,
— Bindegras,
— Iranitzky.

(Underskreven:) Olav Rosentree."

Der have vi nu to „le Fort", den ene „et ungt Menneske fra Genf" — følgelig en Republicaner, efter andet Udsagn: Sønnen af en Franskmand, „Flygtning", boende i Genf; af hvad Categori „Flygtning" er ikke sagt. Samme Mr. le Fort reiste til Rusland „for der at søge sin Lykke i Militairtjenesten" (Voltaire), formodentlig som simpel Soldat, fordi vi ikke have hørt meget om et berømt Militair-Academi i Genf til den Tid — af hvilket Mr. le Fort kunde have været en uddannet Elev.

Han synes forresten at have været mere „Handels-Speculant", „Navigateur" (formodentlig fra Genfer-Søen) og en raffineret „Politiker, end Soldat; fordi han (i en familiær Tone) fortalte Czaren meget om de europæiske Fyrsters „raffinerede Politik" — blev erkjendt (fut réconnu) af Czaren som . . . som hvad? — det siger Mr. de Voltaire ikke. Dog han blev „erkjendt" og, Czarens høire Haand blev Czarens Hoved — Czarens Factotum! — Czarens „Geheimeraadgiver" —

Czarens Ambassadeur hos Minn Heer i Amsterdam, ledsaget af en Tjener — det var Czaren selv, maskeret som Tjener i Aaret 1698. (Voltaire).

Bor „Soldat" (Vertraute Briefe) skriver fra Narva den 28de Novbr. 1700.

„Czaren var paa Marschen med 40,000 Mand, for at bringe os imellem to Ild. Men da han paa Halvveien horte om von Croi's Nederlag og Armeens Oplosning, vovede han ikke at mode Seiren" —

Ovennevnte Mr. le Fort er betegnet som Czarens Marine-Minister — som en Slags Keiserlicher Marinerath — (ligesom „Herr Marinerath Jordan" fra Marburg, i Aaret 1848). — Hovedsagen hos Czaren i Aaret 1700 (som hos Kongen af Preussen fra Aaret 1831 af) var at skabe sig en Marine — en Flaade og at erobre Søhavne — Kyster ved Oceanet — som f. Ex. Christiansand. Men for at faae Christiansand, maatte først Finland erobres. —

Man kan ikke være Alting paa een Gang. — Man kan være en stor Jurist som Hr. Professor Jordan i Marburg og tillige en stor Orlogsmand som „Herr. Marinerath Jordan": Een og den samme Person.

Man kan være en stor Handels-Speculant, Navigateur, raffineret Politiker, Geheimeraad og Ambassadeur — alt i een Person som ovennevnte le Fort — dog, tilligemed at forlange at være Oberst og at forlade Flaaden og Commerce-Collegiet og Czarens Cabinet, og Ambassaden og at staae i Ilden med Svenskerne paa Marken ved Narva — det vilde være uforskammet at anmode „Czarens Favorit" derom, som Rotteck kalder ham.

Nei! „Alting i Verden har en Grændse" (**undtagen:** Danmark mod Syden!), og saa er det ikke sandsynligt, at hine to le Fort vare een og samme Person.

Det slap forresten ud af en af mine Læreres Læber „i Jesuiternes Skole", at der har været tre le Fort — franske Adelsmænd i russisk Statstjeneste hos Czaren Peter — en Grev le Fort med to af sine Fættere. —

Udtog af Wheaton: Scandinavia, ancient and modern. 2den Deel:

„Efter at han (Carl XII) saaledes havde fuldendt Danmarks Underkastelse, vendte den unge Helt øieblikkelig sine

Vaaben imod Rusland, hvis Krigs-Operationer ved Narva vare stærkere end hine af Kong August i Lifland". . .

„Carl skred i November 1700 frem for at tage Pladsen (Narva) med sin Styrke fra Pernau ved Riga. Czaren, uhyre overlegen baade i Hensende til Position som til Troppernes Antal, havde kastet ham alle mulige Vanskeligheder i Veien. Dog, Carls tappre og raske Bevægelse stuffede hele Czarens Strategi, og i to Dage stod Carl for Narva og havde allerede vundet to Seire, der ikke standsede hans Marsch en eneste Time. Uden Noling og neppe uden at tillade Armeen et Øieblik Hvile, besluttede han at angribe Moskoviterne i deres stærkt forstandsede Stilling, der var forsvaret ved en Hær, tifold større end hans egen." (Ifølge Rotteck 80,000 Moskoviter mod — 8,000 Svenster).

„Inden tre Timer vor Leiren angreben fra alle Sider; — Moskoviterne, panisk forskrækkede, vare slaaede, og deres Rest af 40,000 Mand paa Flugt og forfulgtes imod Floden af Kongen selv med en Haandfuld seirende Svenster. Broen brød sammen under de Retirerendes Vægt, og Floden bedækkedes øieblikkelig med de Flygtendes Liig." —

Czaren var ikke tilstede i dette saa skjæbnesvangre Slag. Han havde forladt Leiren (maaskee til Lykke for hans personlige Sikkerhed) i det Øiemed at fremme Tilnærmelsen af en Forstærkning af 40,000 Mand." —

„Wedens Peter opgav alle de Provindser, han havde angrebet og retirerede til sine egne Besiddelser, idet han beskjæftigede sig med at indøve sine udisciplinerede Tropper, bedrede Carl sig til at gaae løs paa sin eneste endnu overblevne Modstander — Saxer-Kongen August af Polen."

„Carl forlod Narva, hvor han havde udhvilet om Vinteren, rykkede ind i Lifland og viste sig for Riga — det Sted, som Saxer-Polakkerne netop forgjæves havde beleiret."

„Kong August havde af Frygt for den Storm, der nu truede, sluttet en nærmere Alliance med Czaren, og det var vedtaget, at den Ene skulde hjælpe den Anden med en Styrke af 50,000 Mand, som skulde betales af Rusland."

„Naar denne Overeenkomst var bleven til Virkelighed, saa kunde dens Følger maaskee have truet Sverigs Uafhængighed, ja maaskee Europas Frihed . . . dog, Carls gode Lykke triumpherede endnu engang, og med Grev Pipers

Hjælp berøvede han sine Fjender en Fordeel, som de ventede skulde have blevet Frugten af hin farlige Overeenskomst."

„Den saxiske Armee, tilbagekastet fra Riga, forsøgte at forhindre Svenskerne i at overskride Dyna-Floden. — Dog, Overgangen fandt Sted — under en tyk Sky af brændende Halm, og ved Hjælp af store Baade med høie, tykke Skandseklædninger paa Siderne, der beskyttede Soldaterne mod Fjendens Ild — og samme Fjender fordreves fra deres Stilling med Tabet af 2000 Døde og 1500 Fanger."

„Carl rykkede øieblikkelig frem mod Mitau, Curlands Hovedstad, hvis Garnison, tilligemed alle øvrige Byer i Hertugdømmet, overgave sig paa Discretion, derpaa rykkede Carl ind i Lithauen, seirede og erobrede overalt, hvor han drog frem og drev 20,000 Moskoviter foran sig paa Flugt i Hurtighedens Uorden. Han besatte Birsen med ikke ringe Satisfaction — Staden, i hvilken August og Peter faa Maaneder tidligere havde conspireret paa hans Tilintetgjørelse."

„Der — i Birsen — besluttede Carl den forvovne Plan at jage Saxerkongen ud af Polen ved Hjælp af hans egne Undersaatter, hvis Frihedsaand ikke kunde taale den fremmede (saxiske) despotiske Regjering."

„Kong August forsøgte at foreslaae Carl en privat Traktat; men istedenfor at høre paa Betingelserne — erklærede Carl, „at han vilde udjævne hele Tvisten i Varskov". Han marscherede nu lige los paa Polens Hovedstad — hvor han rykkede ind, uden Modstand; Kongen og Adelen var flygtet i største Hast."

„Den deserterede „Konge af Polen" besluttede at forsvare sin Krone (uden Folk!) med Vaaben. — De to Konger mødtes ved Clissau (den 13de Juli 1702), hvor Svenskerne igjen seirede efter et heftigt og blodigt Slag."

„Carl standsede ikke et Øieblik paa Seirsmarken men rykkede rask frem mod Crakov — idet han forfulgte Modstanderen."

„Crakov lod sig tage uden at fyre et Skud."

„Den flygtende Konge kom uforventet og gandske ved et Tilfælde til at „drage Aande" i en sex Ugers Tid, fordi hans utrættelige Rival havde brækket et Ribbeen ved at styrte med Hesten. Dette Pusterum benyttedes til Forberedelse fra August's Side til at forhindre videre Ubehageligheder. — Men Carl kuldkastede alle fjendlige Planer, og en glimrende Seir ved

Pultusk (den 1 Mai 1703) fuldendte den ulykkelige Saxerkonges Ydmygelse — i Polen. —"

„Den Polske National-Forsamling i Varskov erklærede (den 14de Febr. 1704), „at Churfyrsten af Saxen var udygtig „til at beklæde Polens Throne", der snart overgaves til den nyvalgte Konge, Stanislas Lescinsky."

„Grev Piper trængte paa sin kongelige Herre, at han selv skulde usurpere Souveraniteten over Polen — — dog, Glandsen af et Diadem havde kun liden Værd i en Erobrers Øie, der erklærede: „at han følte større Glæde ved at give Kroner til Andre end ved at vinde dem for sig selv.""

Der gives maaskee ikke to Charakterer i Oldtidens og i den moderne Historie med større og mere slaaende Lighed i deres indre Væsen og i deres ydre Eiendommeligheder, i deres Sæder og Levemaade og i deres Hjerte og Daad, i deres Hoimodighed og i deres Heltemod — end **Carl XII.** og — **Garibaldi.**

(Udtog af „Soldatens" — „Vertraute Briefe").

„Endelig saae jeg for et Par Dage siden den nyvalgte Konge af Polen Stanislas Lescinsky."

„Han er af høi Figur, omtrent af samme Alder som vor Konge (Carl XII.). Han er af Naturen begunstiget med et Ansigtsudtryk, der uimodstaaelig indgyder uindskrænket Tillid — og aldrig tilbagestøder. Fra sin Ungdom af har han vænnet sig til en haard, jeg kunde sige raa, Levemaade og vragede alle Livets Bequemmeligheder. — Han viser Maadeholdenhed og Afholdenhed og er simpel i Klædedragt, aaben i sit Væsen og ligefrem i sine Handlinger. Hans Mod er ubetvivlet. Frimodighed, Sagtmodighed og Oprigtighed (der ikke altid findes hos Polakkerne) (?) fremtræde i hans Væsen. Han besidder en Skat af grundige og skjønne Videnskaber, taler flydende og godt Latin, Fransk, Tydsk og Italiensk og viser i Samtale valgte Vendinger og naturlig og kraftig Veltalenhed. —"

„Endnu en Forskjel imellem Alexander (af Macedonien) og Sverigs Carl. Den Første forærede rigtignok et Kongerige til Abdolonius, men i Grunden for Nødvendigheds

Skyld; nemlig for at dække ſine Erobringer og for at forſkaffe ſig en trofaſt Vaſal. Men hos Carl er ædel Uegennyttighed den reneſte og klareſte Bevæggrund. Forgjeves raadede hans Miniſtre og Generaler ham til at beholde Polen for ſig ſelv — høimodig viſte han det fra ſig og overgav Polen uden Hensyn, uden Forbehold til — Polakkerne" (overensſtemmende med Wheaton, ovenberørt).

„Det er ſtort at erobre et Kongerige — dog, at afſlaae et erobret Rige uden at lægge Værd i Kronens Glands eller i Magtens Ynde, at afſlaae en Krone med Egennyttighedens Forhaanelſe — det er guddommeligt!"

(Uddrag af Wheaton's: „Skandinavia").

„Medens Carl's Generaler og Armeer forfulgte deres Carriere fra Provinds til Provinds, banede han ſig ſelv en Vei for ſin ſeirrige Hær ind i Saxen og de romerſk-keiſerlige Stater. Hans Skibe, nu Herre over Oſterſøen, brugtes til at transportere Krigsfanger til Sverig. Danmark, der var bundet ved Tractaten af Travendahl, var forhindret fra enhverſomhelſt activ Mellemkomſt. Ruſſerne vare holdte „i Schak" i Øſten ved en Afdeling af 30,000 Svenſker — ſaa at hele Regionen fra Nordſøen næſten til Borysthenes Munding, og endog til Murene af Moskov holdtes i Reſpect ved Sværdet hos — „Barnet" — ſom Patkul med Foragt kaldte Carl XII. hos Auguſt af Saxen i Varſkov.

„Barnet" eller „Drengen" Carl XII. var den Tid En og tyve Aar. — Voltaire maatte ſige med Rette — „at Carl XII. var: l'homme le plus extraordinaire peut-être qui ait jamais été sur la terre."

(Wheaton:)

„Czar Peter holdt en Conference med Auguſt i Grodno hvor de to Souverainer udklækkede deres Planer til at angribe the Scandinavians i deres nye Erobringer, ved en forenet Armee af 60,000 Mand under Fyrſt Menzikoff og General Schulenburg.

„Naar Kampens Reſultat alene var afhængig af Antallets Overvægt, ſaa maatte Carl være bleven nedtrykt af

en overstrømmende fjendligt Styrke; dog hans Mod og gode Lykke herskede over enhver Fare. Moskoviternes adspredte Horder bleve med stor Dygtighed overvældede, saa at en Afdeling efter en anden blev opreven, forend de kunde komme til at forsvare hinanden indbyrdes. Schulenburg var med al sin Erfaring og Berømmelse heller ikke lykkelig, men blev totalt slaaet ved Renschild, den moderne nordiske Alexanders Parmenio, i en blodig Træfning den 12te Febr. 1706, i Nærheden af en lille By, Travenstadt, ved Junitz, et Sted allerede med ulykkelige Erindringer hos August. —

„Carl's Ry var en saadan Magt, at en panisk Forskrækkelse virkede paa Fjenden ved Svenskernes Nærmelse. Der fandtes 7000 ladte Geværer paa Valpladsen, som de Flygtende havde kastet fra sig under Retiradens Hast og Forvirring. — — Czaren og hans Allierede (Churfyrsten af Saxen) saae derved deres betydelige Armeer adspredte og næsten tilintetgjorte i mindre end to Maaneder."

„Sammensmeltningen af Saxen under Carls Magt tvang August til at foreslaae Fred á tout prix. Betingelserne, fastsatte af Seirherren, vare: August's Afkald paa Polens Krone for alle Tider; Stanislas' Anerkjendelse som lovlig Konge af Polen, og Opløsning af Saxens Alliance med Rusland."

August, meget forfærdet over saadanne Betingelser, besluttede at have en personlig Sammenkomst med „Barnet". —

„De to Monarcher mødtes for første Gang i deres Liv i Carl's Leir ved Guntersdorf i Saxen. Carl viste sig i sin sædvanlige Dragt, en grov blaa Uniform (Frakke) med forgyldte Knapper, Læderhandsker op til Albuen, og et Stykke fort Floret (Skjærf) som Halstørklæde. — Intet Ord ytredes angaaende August's Erinde. Carl ledede Samtalen hen paa — — sine store Støvler — om hvilke han fortalte Churfyrsten, „at han havde gaaet i disse i samfulde sex Aar, uden at aflægge dem, undtagen naar han sov." —

„Alle ydre Udmærkelser bleve iagttagne mod Ex-Kongen af Polen, men han opnaaede ingen Forandring i hine Fredsbetingelser." (Wheaton.)

Nu ere vi tvungne til at berøre den Skygge ved vor Helts Glorie, som hans Fjender kastede paa ham ved Patkul's Skjæbne.

(Uddrag af „Soldatens" „Vertraute Briefe":)

„Churfyrsten af Saxen har allerede opfyldt alle Punkter af Fredsbetingelserne — ogsaa udleveret Lands-Forræderen Johann Reinhold Grev von Patkul til en Commando af Vores. Jeg ønsker ikke at dele hans Skjæbne. — Han fortjener som Landsforræder og Overløber ingen Medynk, ligesaalidt som Otto Arnold von Paikal og Flemming. At den sidste er sluppen saa lykkelig ud af Nebet omkring Halsen, har han Kong Stanislas at takke for." —

Wisnitz, den 20de Novbr. 1707.

„Patkul var een af hine liefflandske Adelsmænd, der beklagede sig hos Carl XI. imod Indskrænkninger af deres Adelsrettigheder. Ifølge saadan „Forbrydelse" blev en Undersøgelses-Commission udnævnt, iblandt hvis Medlemmer var en Grev Haftfer, en personlig Fiende af Patkul. Patkul domtes som Landsforræder efter Sverigs Love — at tabe sin høire Haand og Livet — ved Sværdet o. s. v. Han flygtede fra Stockholm" (som ovenberørt fortalt ved Voltaire); „derpaa tilbød han flere Høfter sin Tjeneste: Frankrig, England og Preussen, og tilsidst lykkedes det ham at blive ansat hos August i Saxen, — hvor han var meget velkommen som Mellemmand i Forbindelse med Danmark og Rusland mod Sverig. — Patkul rykkede ind i Liefland som saxisk Oberst i Spidsen for 1500 Dragoner, men traf sig tilbage. —"

„Senere undlod han ikke at søge Raade hos Carl XII. gjennem russiske Fanger af høi Rang i Sverig; men forgjæves. — Patkul blev arresteret som russisk Gesandt i Dresden paa Churfyrst August's Befaling, fordi denne sidste havde modtaget Efterretninger om, at Patkul's Stilling var tvetydig, og at han agtede at forraade Peter og August, begge to, hos Carl XII. til sin egen Fordeel." —

„August krænkede Folkeretten ved Patkul's Fængsling, men Carl XII. ikke. Carl reclamerede ikke „en fremmed Gesandt" i Patkul's Person, men: „en Mand, der havde 1) hemmelig forladt Fædrelandet (Liefland-Sverig), der havde 2) ophidset en fremmed Monarch til Krig mod Sverig og 3) havde angrebet samme svenske Provinds (Liefland) med Vaaben i Haanden for at løsrive samme Provinds fra Sverig."

„Jeg hørte af Feltpræsten, Lorenz Heger's Mund (der forberedte Patkul til Døden), at denne havde beklaget sig meget bittert over August's Troløshed og Falskhed. — Det er al-

mindelig bekjendt, at Patkul havde fornærmet nogle qvindelige Personer af August's Favoritinder" — (nogle? in pluralibus?) og det er muligt, at August, ophidset af Flemming (en Rival og Fjende af Patkul) besluttede hans Arrest, som et Offer af personlig Hævn."

„Patkul's Execution kommanderedes af Major Waldau med 300 Mand Infanteri og 50 Mand Cavalleri."

„Jeg indeslutter to Skrifter angaaende Patkul." — —

(Følger Titlen af et tydsk og et latinsk Skrift angaaende Patkuls Sag).

„Ialmindelighed skildres Patkul som en videnskabelig dannet og smild Mand, erfaren i Krigsfaget — med personligt Mod — men hovmodig og gjerrig. Det sidste beviste han endnu som Fange paa Konigstein. Og det er alt hvad jeg kan meddele Dig med Bestemthed angaaende Patkuls Sag."

(Udtog af Wheaton:)

„Carl XIItes talrige Seire og hans eiendommelige Fremgangsmaade i Polen fulgtes i hele Europa med Forbauselse. Flere Stater frygtede for hans Magt, medens andre forberedte sig paa at søge hans Venskab. — Frankrig, indviklet i Krig med Spanien, Italien og Nederlandene, supplicerede om hans Alliance." —

„Carl følte sig fornærmet ved en Erklæring af Osterigs Rigsdag i Regensburg mod ham og tog heraf Anledning til en Strid med Keiseren af det hellige romerske Rige, der blev tvungen til at bukke — og iblandt andre Ydmygelser og Indrømmelser tvungen til at garantere Lutheranerne i Slesien fri Benyttelse af deres religiøse Rettigheder, som vare dem sikkrede ved den „vestphalske Tractat." En saadan kjæk Mellemkomst fra Hans Skandinaviske Majestæts Side, der erklærede sig som „Protector af Reformations-Sagen i Tydskland", modtog Keiseren for Forsigtighedens Skyld uden at røre sig — og ifølge Carl's Befaling bleve over hundrede Kirker igjen aabnede for Protestanternes Gudstjeneste." —

(„Soldaten": Randen, den 1ste Septbr. 1707.)

„Af vor Konge fortæller man mange eiendommelige, besynderlige Planer. Saaledes f. Ex. skal han have yttret ganske frimodig til Grev Wratislaw, at ligesom Svenske Gother engang i Oldtiden have erobret Rom, vilde de nuværende Svenskere ikke staae tilbage i deres Styrke; han

(Grev Wratislaw) maatte derfor ved Leilighed anmelde ham hos Paven og ſige, at han agtede engang i Fremtiden at beſøge Paven i Rom." —

(Wheaton:)

„Dronning Anna af England, den Tid i Alliance med Oſterig, frygtede for, at Carl's Mellemkomſt kunde ſkade Krigen i Nederlandene, ſendte den berømte Marlborough til Saxen i den Henſigt at omvende Carl fra et forudfat Project at hjælpe Louis XIV. i hans fortvivlede Situation.

„Hertugen af Marlborough fandt Nordens Hero i Leiren ved Altranſtadt, og gjorde ham nogle Complimenter for hans militaire Talenter. Smigreriets Sprog var ſpildt i Stovet paa Heltekongen; han følte intet andet ligeoverfor Engelſkmanden end Overraſkelſe over og Beundring for hans koſtelige Paaklædning. Den forſigtige Geſandt opdagede, uden formel Efterſpørgſel, at Hans ſvenſke Majeſtæt var langt mere ſyſelſat med Tanken om at ſtyrte Czaren end at ſtotte Franſkmanden; et Landkort over Rusland laa paa Bordet, og Carl's Øie ſyntes pludſelig at lyne, hvergang Navnet Rusland udtaltes. Meget tilfreds med diſſe Antydninger af, at ingen Plan var paa Veie til at hjælpe Louis XIV., forlod Marlborough Saxen. —

„Carl XII. ſtod nu paa ſin Æres Tinde. Han havde hidindtil hverken ſporet nogen lammende Modvirkning eller nogen Afbrydelſe i ſine mageløſe Seire. Hans romantiſke Anſkuelſer og Planer forøgedes med Følgerne af hans Heltegjerninger.

„I et Aars Tid, tænkte han at erobre Rusland — ſaaledes ſkulde **Rom** føle hans Hævn — fordi Paven havde vovet at modſætte ſig Proteſtanternes religioſe Frihed i Sleſien. —

„Intet Foretagende ſyntes ham den Tid umuligt at udføre. Han havde endog aldeles lovligt udſendt flere Officerer til Aſien og Ægypten, for at optage Kort af viſſe Stæder og for at indhente Efterretninger om hine Landes Krigsſtyrke og Reſourcer. Dog, hans Skjæbne tildeelte ham et pludſeligt Slag — og adſpredte alle hans Smer om orientalſke Erobringer."

Saa meget var, ifølge Wheaton og „Soldaten", bekjendt om Carl XIItes Planer.

Jeg har kun her at bemærke, at hverken „Soldaten" eller Wheaton, hverken le Seigneur Polonais eller nogen anden

af Carl XIItes Biographer ſyntes at have været underrettede om „Hans ſkandinaviſke Majeſtæts“ egentlige Planer.

(Udtog af Soldaten's „Vertraute Briefe“. 1707. 1ſte Deel pag. 86).

„Hvortil vi marſchere og med hvem vi ſkal ſlaaes (fordi vi have Fjender rundt omkring os) og hvad der bliver af os — maa Himmelen vide! Vor Konge er Hemmeligheden ſelv, og jeg troer næſten, at han vilde opbrænde ſin Hat (ſom Prindſen af Oranien opbrændte ſin Parryk), naar han ſkulde formode, at Nogenſomhelſt havde opdaget hans Planer.“ —

(1ſte Deel pag. 133:)

„Paa hvad Grund og Aarſag Kongen, i Modſætning til hans ſædvanlige Hurtighed, dvæler her ſaalænge i Saxen, — det er os Alle en uopløſelig Gaade.“ —

Denne Gaade var deelviis løſt ved Mazeppa's ſenere Fremtrædelſe paa Scenen i Rusland. Carl ventede et heelt Aar i Saxen paa flere Udſendinges Tilbagekomſt fra det ſydlige Rusland, fra deres lønlige Færinde hos Mazeppa og andre Høvdinger for Oskold's og Dir's Folkeſtammer.

Dengang gaves der hverken Jernbaner eller Telegrapher.

(Wheaton:)

„Planen at bekæmpe Czaren, var den første, han forberedte til Udførelſe.“

„I September Maaned 1707 forlod han Saxen, hvor han havde dvælet et heelt Aar, ørkeslos, uden Deeltagelſe i Verdens Fornøielſer. (Hele hans Væſen ſyntes at være en dyb Tanke). Han red ud tre Gange om Dagen — ſtod op Kl. 4 om Morgenen, klædte ſig ſelv paa uden Betjent, drak aldrig Viin, ſad kun et Qvarteers Tid ved Taflet, exercerede Tropper hver Dag, og kjendte ingen anden Fornøielſe end at ſaa Europa til at bæve.“

Det ſidſte er en Modſigelſe af Wheaton's egen Sætning om Carl's Planer „at bekæmpe Czaren i Rusland og Paven i Rom“. Carl kæmpede ikke mod Czaren ſom en Galning, kun for at kæmpe: han kæmpede fra Aaret 1700 af indtil Pultava, med et Slags „Inſtinkt“ uden klar Selvbevidſthed, for Europas Frihed imod aſiatiſk Abſolutisme i Rusland, ligeſom han med klar Selvbevidſthed forſvarede

Samvittigheds-Religions-Frihed, ligeoverfor den hellige romerſk-catholſke Keiſer — i Sleſien. Ved Erfaring blev han ſenere ſig ſelv klar i ſin Stilling ſom Skandinav. Dog, vi have at ledſage Skandinavias Helt til Fredrikshald.

„Carl's Armee beſtod af 40,000 Mand, (ifolge Wheaton,) de bedſt disciplinerede Tropper i Verden, med Selvtillid om Seir og ſaa rige ved „Deling" i Krig, at enhver Soldat havde 50 Krondaler (Species) i Lommen, og Uniformen og Equiperingen glimrede af Guld og Solv — ligeoverfor »the young Scandinavian Hero« i ſin ſimple blaae Frakke med forgyldte Meſſingknapper. —

„En anden Hær af 20,000 Mand ventede paa ham i Polen under Stanislas og General Lovenhaupt. En Afdeling af 15,000 Mand vogtede Finland. Rekruter fra Sverig ankom hver Dag.

„Ikke en eneſte Mand i Hæren vidſte noget om Plan eller Diemed; de formodede kun, at Kongens Tanke var Moskov.

„Czaren havde ikke været ledig Tilſkuer i Fraſtand. Han benyttede Fordelen af Stanislas' Fraværelſe fra Polen med ſtørſte Delen af den polſke Hær, faldt ind i Polen i Spidſen for 60,000 Mand, tog flere Byer og plyndrede Landet, forend Lovenhaupt kunde ſamle ſine Tropper for at byde Modſtand.

„Kong Stanislas' Tilbagekomſt fra Saxen gjorde ſnart en Ende paa Czarens Foretagende — ved at drive ham paa Retirade ind i Lithauen, hvorfra han blev dreven ud igjen af Carl, der nu forfulgte de flygtende Ruſſere over hele Landet oſtlig fra Grodno til Dnieperfloden — i ubeboede Egne, fulde af Kjær, Skove og Ørkener, hvor Provianten enten var tilintetgjort eller gravet ned i Marken, ſaa at den maatte opſøges ved Sondering med Jernſtænger i Jorden.

„Ved Ankomſten til Berezinafloden fandt Carl, at Moskoviterne havde anlagt Forſkandsninger for at forhindre ham Overgangen, men forgjæves; og de fortſatte deres Retirade hiinſides Floden uden at vove Modſtand. Czaren, dreven ind i ſit eget Rige og forfulgt af en utrættelig Fjende, foreſlog Fredsunderhandlinger.

„Jeg ſkal underhandle i Moskov", var Svenſkerens lakoniſke Svar.

„Hver Dag indtil 50 Miles Vei fra Moskov fandt Kampe og Skærmydsler Sted imellem de to Armeer.

„I et haardnakket Slag ved Smolensk blev Carls Hest skudt og han selv slap først fra at blive Fange, efter at have dræbt tolv Mand med egen Haand."

(Garibaldi i en lignende Kamp paa Marschen mod Neapel dræbte fem).

Diemedet for vor Fremstilling tillader kun faa Enkeltheder af Carls skjæbnesvangre Levnet indtil Fredrikshald.

Moskoviterne søgte nu at forhindre Svenskernes Fremrykning ved at ødelægge Veiene og Landet. Carl saae Russernes bedste Allierede — Vinteren, rykke truende imod sig og besluttede at gjøre en Flankemarsch til høire gjennem Ukraine for der at træffe sammen med Mazeppa, Kosak-Høvding, dog uden at vente paa General Lovenhaupt (hans venstre Fløi) — der var i Anmarsch med Forstærkning.

En hemmelig Alliance med Mazeppa var afsluttet fra Carls Side ved hine Emissærer, da han leirede i Saxen.

„Efter en Marsch af tolv Dage under mageløse Vanskeligheder og Strabadser, stod Carls næsten forhungrede Hær ved Desnafloden, hvor han skulde træffe sammen med 30,000 Kosakker. Dog, Planen var forraadt for Russerne, og istedetfor Allierede, stødte han paa 8000 Fjender. Desnagtet passerede Carls Hær Floden og drev Fjenden paa Flugt, Svenskerne kunde saaledes forfølge deres Seir.

„Den ulykkelige men trofaste Mazeppa kom snart frem med en Rest af 6000 Kosakker, alt hvad han havde reddet fra Moskoviternes Ild. —

„Lovenhaupt, der havde Ordre til at slutte sig til Armeen, var opreven og næsten i samme Tilstand som Overkommandeuren.

„Vinteren 1709 var en af de haardeste i Mands Minde.

„Slaget ved Pultava fandt Sted den 8de Juli 1710. Carl saaredes som Achilles (og senere Garibaldi) i Foden, ikke istand til at gaae, fløi han omkring i en Carriol (Carriage) forspændt med to Heste — Pistolen i den ene og Sablen i den anden Haand. En Kanonkugle dræbte begge Heste og neppe vare to andre Heste forspændte, førend en anden Artilleri-Salve knækkede Carriolen og kastede Kongen omkuld.

„Soldaterne, der troede at Carl var død, faldt tilbage af Forbløffelse." — (Wheaton.)

(Soldaten: „Vertraute Briefe".)

„Kongen fløi omkring i en Carriol (Sänfte) med to Heste

for, i venstre Haand en Pistol, i høire Sablen; uafbrudt opmuntrede han Tropperne til Kamp, til sidste Øieblik. Hestene dræbtes, Carriolen sønderkuustes af Kugler, Kongen, bedækket med Blod, nedkastedes i Støvet. Det lykkedes fire Grenaderer at reise ham op igjen. Hans Raab: „Svenske! Svenske!“ formaaede Tropperne til paa Øieblikket at slutte sig sammen; dog snart kastedes vor første Linie, og den anden sønderbrødes i Slagets frygtelige Forvirring“ —

(Wheaton:)

„Svenskernes Stilling udenfor Pultava toges tilsidst ved Storm. General Renschild, Grev Piper, Prinds Würtemberg og mange Officierer af høi Rang bleve Fanger. — Russerne toge, blandt andet, Krigskassen. — Svenskernes og Kosakkernes Døde regnedes til henimod 9000 og 6000 faldt i Fjendens Hænder. Resten under Lovenhaupt flygtede henimod Dnieper men bleve tvungne til at overgive sig til Fyrst Menzikoff.

„Carl var i stor Fare for at blive fangen; dog, Poniatowskys som i Spidsen for 500 Kavallerister omgav den kongelige Helt, huggede sig igjennem 10 Regimenter Moskoviter og frelste ham.

„Ved Ankomsten til Bog-Floden faldt endogsaa denne Rest af „Heltens Helte“ i Fjendens Hænder, der havde forfulgt dem.“

Carl — vandrende alene og saaret gjennem Skove og Krat, betraadte Tyrkiets Grændse med Taarer i Øinene, da han hørte om sine 500 sidste Garderes Skjæbne.

„Han modtog Invitation af Seraskiern, Commandanten i Bendér, til at tage Residens der i Byen, hvor han modtoges, ifølge Tyrkernes religiøse og politiske Grundsætninger, som en ulykkelig Flygtning med alle de Ceremonier, som hans Rang krævede, og forsynedes med alle nødvendige Bequemmeligheder.“

Resten af hans flygtede Tropper forøgedes til omtrent 1000 Mand Polakker, Svenske og Kosakker.“

Carls egentlige Characterstyrke og Storhed viste sig nu — i Ulykken.

Istedetfor at have tabt Modet, forfulgte han endog, i en

saadan Hjælpeløshed, Planen, der havde uopløselig forenet sig med hans Sjæl, hans Væsen, hans Aand: — at ſtyrte Ruslands Magt, og ved at forfølge denne Plan, lykkedes det ham at slutte en Alliance med Sultanen og stille en tyrkisk Armee af 200,000 Mand imod Moskoviterne.

„De to Armeer skulde støde sammen ved Jassy, hvor Czaren, formedelst stor Smildhed af hans Kone (den berømte Catharina I.) reddedes fra samme Skjæbnens Dom, der havde tilintetgjort hans Modstander. „Konen" havde vundet den tyrkiske Commandeur i Jassy — ved en hemmelig Tractat, Juli 1711." Den næsten forhungrede russiske Armee blev det tilladt at gaae hjem uden Skud.[1])

„Carl, paa Jlreisen til Armeen for atter at møde Moskoviterne, fandt ingen Fjende paa Pladsen. —"

Det er meget let at forestille sig Carl's Forbittrelse ... der maaskee psychologisk forklarer hvorledes han senere kom til med 300 Mand at kæmpe i Bendér imod „den hele tyrkiske Armee."

Ifølge samme „Bataille" eskorteredes Carl med alle mulige tyrkiske Høflighedder fra Bendér til Demirtasch i Nærheden af Adrianopel, og senere til en lille By Demotica.

Stanislas, uddreven af Polen ved de triumpherende Fjenders forenede Kræfter, søgte en Sammenkomst med Carl i Bendér, i Anledning af sin Stilling som Konge af Polen. Han reiste incognito, forklædt som fransk Officier, og blev arresteret paa Grændsen af Tyrkiet, netop paa samme Tid, som Carl afreiste fra Bendér under Eskorte til Demirtasch. (See: Wheaton, og Voltaire.)

Carl hørte Efterretningen om Stanislas' Skjæbne og Arrest uden at yttre den mindste Overraskelse.

Et Bud afsendtes til hans ulykkelige Ven for at byde ham trøstende Forsikkringer, namlig, at „efterſom Forholdene snart vilde tage en anden Vending, han (Stanislas) da aldrig skulde gjøre Afkald paa Polens Throne, heller ikke slutte Fred med August."

(Wheaton: Scandinavia, ovennævnte Udgave. Vol. II. pag. 140.)

Vi bemærke her forelobig, at hine besluttede Planer af Carl XII. som Forsvarer af Protestantismen i Slesien umulig kunde staae i Forbindelse med Baron Gortz' catholske Conspiration.

---

[1]) Der var den Tid ingen Fuad Pascha i Tyrkiet. — — H. H.

Carl XII forlod Demotica og tog tilbage til Norden med faſt beſluttede Planer, der aldeles ikke havde noget at beſtille med Jeſuiternes Planer: at gjøre England og Sverig og hele Verden **catholſk**.

„Til Europas yderſte Forbanſelſe" traadte Carl pludſelig frem i Norge (den 8de Marts 1716) efter at have forſøgt (Febr. 1716) at angribe Danmark ved en mislykket Overgang fra Skaane over Aſen til Sjælland. —

„Han rykkede frem og tog Chriſtiania den 21de Mai ſ. A.; tog tilbage til Sverig, 9de Juli ſ. A., rykkede atter ind i Norge, Septbr. 1718, og beleirede Fredrikshald, den 18de Novbr., medens General Arenfeld trængte ind i Landet med 10,000 Mand."

(Wheaton: Scandinavia, og Molbech's hiſtoriſke Aarbøger. Kjøbh. 1848.)

„Om Natten den 11te Decbr. 1718, beſøgte Carl Løbegravene. Natten var ſtjerneklar; han ſtod og lænede ſig med næſten Halvdelen af Kroppen over Skandſevoldene. Nogle af hans Følge bade ham om at forandre ſin Stilling; han vægrede ſig ved at forlade Stedet, men faa Øieblikke efter faldt han, og man hørte ham dybt ſtønne. Da man ilede til, var han død. Hans Haand holdt, ifølge en Slags inſtinktmæssig Bevægelſe, krampagtig faſt paa Sværdets Greb. En Kugle af et halvt Punds Vægt var gaaet igjennem hans høire Tinding, trængt ind i det venſtre Øie og ſlaaet det høire ud."

„Da man fandt det nødvendigt at holde denne Ulykke hemmelig for Armeen, blev Liget indhyllet i en graa Kappe med en Paryk og Hat paa Hovedet, og ſaaledes eskorteret under Navnet Capitain Carlsberg gjennem Soldaternes Grupper, der ikke anede, hvad Tab de havde at beklage." (Wheaton.)

(„Soldaten", avanceret til Major i Aaret 1708.)

— den 12te Decbr. 1718.

„Det forſtrækkeligſte, paa hvilket jeg neppe vovede at tænke, er desværre ſkeet igaar Aftes. Kongen er død, ſnigmorderiſt dræbt, i en Løbegrav i Forſkandsningen . . ."

Stockholm den 17de Jan. 1719.

„Den 3die Decbr. f. A. ankom jeg ved Fredrikshald med Forſtærkningstropper. Kongen var udenfor Fredrikshald og

aabnede Løbegravene den 4de. Her saae jeg ham hiint Par Dage sidste Gang og beundrede den utrættelige Virksomhed, hvormed han drev Beleiringen."

„Den 11te Decbr. begav Kongen sig ned i Løbegravene, ledsaget af Overingenieur Meyret og Prinds af Hessen's Generaladjutant Sickert. — Det hedder, at Kongen var misfornøiet, fordi han fandt Paralellerne saa lidt fremrykkede.

„Kl. 9½, da jeg befandt mig hos Prindsen af Hessen (Kongens Svoger), rapporteredes ham, at Kongen var død, hvorpaa vi, tilligemed endnu flere Officerer, ilede til Stedet og fandt Kongens Liig, omtrent to Alen fra Bulværket, indhyllet i en Kappe. Efter noiagtig Syning fandtes, at en lille Kugle var gaaet fra høire Tinding gjennem den venstre. Hans høire Haand holdt Sværdgrebet. Hans Død holdtes hemmelig, og Liget blev under en Capitains Navn og tilhyllet, transporteret igjennem Soldaternes Rækker."

„Ethvert Snigmord er infamt, men naar det træffer en salvet Person, en god og stor Mand, saa er det dobbelt skjændigt og finder intet Udtryk af Foragt. Dog, der findes afskyelige Skurke i enhver Nation. Morderen vandrer endnu ustraffet iblandt os, med sit for bestandig brændemærkede Navn. (durch seinen nur etwas gedehnten Namen als solcher auf immer gebrandtmarkt.[1])

[1]) „Forfatteren synes at ynde det Rygte, der den Tid var i Omløb i Sverig, at Sickert (Cicaire) nemlig var Morderen, hvem Voltaire søger at vadske reen for Mistanke. Forfatteren af „Catharina's Levnet" nævner i første Deel en Lieutenant Kronstadt som Carl's Morder, dog uden at angive nogen Grund. See: Schlözer's Briefwechsel I Theil. S. 144. u. 400. Schummel; über K. Carl XII's Tod. in der Berliner Monatsschrift, April 1785. Histoire de Charles XII. traduite de Svedois, de Nordberg." (Note til Soldatens „Bertraute Briefe. 1811.)

(At kaste Mistanke paa en Anden (Lieutenant Kronstadt) for at skiule den egentlige Morder, er en meget bekjendt jesuitisk Fremgangsmaade.)

(„Soldaten" endvidere:)

„At vor gode Konge uimodsigelig er bleven Offer for et Riddingsværk — fremlyser kun altfor klar af følgende Grunde:

1. Faldt den hele korte Dag intet Skud fra Fjendens (de Beleiredes) Side. —

2. Forudsat at Kongen muligviis stod ligeoverfor

en Kanons Munding, er Fæstningens Afstand altfor lang, til at et Kjærneskud kunde naae ham — og naar saadant var sket, saa maatte Sonderknusningen ved en Kanonkugle have været ulige større. En Bøsseskugle var endnu mindre istand til at naae dertil. Tvertimod beviser Skudsaarets Størrelse, at Kongens Morder var rykket ham nær paa Livet med et lille Skydevaaben.

3. Naar det havde været et Skud fra Fæstningen, (hvad vi ikke indrømme), saa maatte Kongen have faaet Saaret forpaa, men ikke saa langt til Siden, som det var. Thi om man endog antager, at han havde vendt sig til Siden, saa kunde Vendingen da aldrig have været saa stor, at han netop blev truffen paa denne Maade.

4. Var det intet Maaneskin men en stjerneklar Nat. I det første Tilfælde er det allerede vanskeligt, i det sidste umuligt at tage noiagtigt Sigte i en saadan Afstand.

5. Lød Skudet, efter Baron v. Lieven's Udsagn, ikke stærkt nok til at være et Kanonskud, saaledes som dette i Nattens Stilhed og Atmosphærens Reenhed vilde have været Tilfælde. Baron v. Lieven, der den Dag havde Page-Tjeneste hos Kongen, befandt sig ikke langt derfra.

6. Hørte Carl formodentlig i saa dyb en Stilhed Morderens Bevægelse — og greb til Sværdet.

7. Vil man paa visse Personers Hatte have bemærket nogle Blodraaber, og ligeledes en vis Besynderlighed i deres Adfærd, som deres ellers sædvanlige Koldblodighed ikke var istand til at skjule."

(Voltaire:)

„Den 11te Decbr., St. Andreas Dag om Aftenen henimod Kl. 9, besøgte han (Carl XII) Løbegravene og fandt efter sin Mening Paralellerne ikke vidt nok fremrykkede. Han syntes derfor meget utilfreds. Mr. Megret (Menret), fransk Ingenieur, der førte Beleiringen, forsikrede ham, at Fæstningen vilde blive tagen inden 8 Dage. „Vi skal see", svarede Kongen, og vedblev at undersøge Værkerne med Ingenieuren. Han standsede paa et Sted, hvor Løbegraven dannede en Triangel med Paralellen, bukkede sig paa Knæ, støttede Albuen paa Parapettet og dvælede i nogen Tid med at betragte Arbeiderne, der fortsatte deres Gjerning ved Stjerneskin.

„Naar der er Tale om en Mands Død som Carl XII. saa bliver den ringeste Omstændighed vigtig; og saa maa jeg bemærke, at hele Samtalen imellem Ingenieur Megret og

Kongen, som mange Skribenter, endog Mr. de la Mottraye, have berettet, er aldeles (absolument) falsk (??). Her følger, hvad jeg veed som Sandhed (de véritable) om denne Tildragelse."

„Kongen var med den halve Krop udsat for et Batterie ligeoverfor Triangelen, hvor han befandt sig. Der var dengang ingen Andre i Nærheden af Kongen end to Franskmænd (!!), den Ene var Mr. Siker, hans Adjutant, homme de tête et d'éducation, der havde taget Tjeneste hos ham i Tyrkiet (!) og var særskilt attacheret hos Prindsen af Hessen; den anden var Ingenieuren. Kanonerne fyrede mod dem med Kartætsker, men Kongen, der blottede sig mere (se deconvroit), var meest udsat for dem. Nogle Skridt bagved var Grev Sverin, der commanderede i Løbegravene, og en Adjutant ved Navn Kulbert, som modtog Ordre fra ham.

„Siker og Megret saae i dette Øieblik Kongen falde og hørte ham stønne under et dybt Suk. De nærmede sig, han var allerede død; en Kugle af et halvt Punds Vægt havde truffet ham paa den høire Tinding, og gjort et Hul, saa stort, at man kunde lægge tre Fingre deri. Det venstre Øie var indstødt og det høire aldeles ude af Formen. Han var død i Skuddets Øieblik; dog havde han under et saa pludseligt Endeligt havt saa megen Kraft, at han, ved en naturlig Bevægelse, havde lagt Haanden paa Sværdets Greb. Han var endnu i samme Stilling. Ved dette Syn sagde Mr. Megret homme singulier et indifferent, slet ikke andet end: Voilà la pièce finie, allons nous en „Nu er Komedien forbi; kom, lad os gaae!" Siker løb i Øieblikket til Grev Sverin. De besluttede tilsammen at holde Sagen hemmelig for Soldaterne, indtil Prindsen af Hessen fik Besked. Man indhyllede Liget i en Kappe; Siker satte sin Paryk paa Kongens Hoved, og i en saadan Tilstand transporteredes Carl under Navn af Capitain Carlsberg, gjennem Tropperne, der saae Liget uden at vide, at det var Kongens."

Der have vi nu Fremstillinger eller Beretninger om Carl XII's Død fra tre Sider; af „Soldaten" (Vertraute Briefe), af Voltaire og af Wheaton. Den sidste omtaler Carl XII's Character og hans Dødsmaades unægtelige Mørke med følgende Ord:

„Carl var kun lidt over 36 Aar, da han døde. — Halv-

delen af hans Levnet tilbragtes i Krigens forstyrrende Tummel, eller spildtes i Exil i fremmed Land. Trækkene af hans Instinkt eller Character vare kun faa, men skarpt tegnede. Krig var hans herskende Lidenskab, og i ham saae Verden det sjældne Billede af en Erobrer, tilboielig til at underkaste sig Kongeriger alene for den Belonning at kunne give dem til Andre, uden det mindste Skin af Ønske at forøge sine egne Besiddelser.

„Hans Gjerningers Glorie blændede hele Europa — dog det var den forbisvævende pragtfulde Glands af et Meteor, og intet Spor af hans Storhed overlevedes undtagen Erindringen om hans Beromthed, eller Navne paa Steder, udødelige ved hans Seire." [1])

„Om Carl faldt ved et Skud fra de danske Batterier eller ved en Morders Haand, som der var paastaaet, var et Punkt, som længe og skarpt blev debatteret af forskjellige Skribenter. See: Coxe's Inquiry into the circumstances and occasion of his (Charles XII.) death. Travels. vol. IV. C. 7. C. 3.

„Hans Grav i Ridderholms Kirke er bleven aabnet flere Gange i den Hensigt, ved Synet af Hjerneskallen at forsikre sig, om hans Død var et Mord, eller om den var foraarsaget ved et Skud fra Fjenden. Uvisheden om dette Punkt er ikke ganske hævet; Flere holde fast ved Meningen, støttet paa Saarenes Omstændigheder, at den „fatale" Kugle maa have været skudt bagfra af en „Privathaand" og ikke fra de danske Fæstningsværker i Fronten. Clarkes Travels Vol. XI. C. 2 pag. 70 C. 3 pag. 132. 135. Voyages de Motraye. tom. II. pag. 396."

[1]) See Wheaton: Scand. Vol. II. pag. 149.

I Aaret 1835 var jeg bekjendt med en ung * — ist Diplomat (senere * — ist Charge d'Affaires i * * —. Samtalen imellem os faldt engang paa Galilei og paa Carl XII. Min Ven (spansk Catholik af Fødsel) fortalte mig om flere nylig udkomne Skrifter „ifølge hvilke Galilei aldrig havde været forfulgt" — og endvidere paastod min Ven „at Carl XII. aldrig var skudt".

Jeg fandt begge Paastande meget besynderlige — næsten komiske — netop den Tid, da Italiens og Skandinavias Nationalitets-Aand havde rørt sig i et Par Aar, ligesom om den havde været opstaaet af Galilei's og Carl XII's Grave.

I Aaret 1859 blev Carl XII's Grav atter aabnet, og Hjerneskallen endog lithographeret tilligemed Kuglehullerne.

Men hverken Beſtrivelſer eller Tegninger beviſe, i hvad Stilling og Retning Carl XII. ſtod med Hovedet, da han blev ſkudt.

Et ſaadant Beviis er umuligt at føre, thi hverken Mr. Megret eller Mr. Cicaire kan kaldes for Domſtolen ſom Vidner — og andre Vidner vare ikke tilſtæde!

At Carl var bleven ſnigmyrdet, var bekjendt over hele Verden ſtrax efter hans Død. Naar dette ikke var Tilfældet, ſaa ſporger den ſunde Fornuft: hvorfor beviſte man ikke det modſatte paa den Tid ved authentiſke Vidner? iſær da en Efterretning i „Leipziger Zeitung" den 1ſte Jan. 1719, tydede paa Mord?

Det ſkulde ſlet ikke forundre mig at høre om et Skrift, der paaſtaaer, at Johannes Huſs aldrig er bleven brændt i Conſtanz og at Garibaldi aldrig var bleven ſaaret ved Aspramonte!

Fjerde Afdeling.

Vi have nu underſøgt hine Forhold, under hvilke Carl XII. blev ſnigmyrdet, ſom en meget naturlig og uundgaaelig Følge af hans Stilling og Daad.

Vi have her ikke at bedømme enkelte Handlinger, men to Characterer, to Mennesker: den Ene Carl XII, Konge af Sverig, den Anden en vis Hr. Baron von Görtz, samme Konges ſaakaldte Cabinets-Miniſter. Begge to ere anklagede ligeoverfor Hiſtoriens Forum for Høiforræderi mod Menneſkeheden, ved at have conſpireret med Abſolutismens Hoved-Repræſentanter imod Englands Frihed og Selvſtændighed, der uundgaaelig maatte forſvinde med Gjenindſættelſe af et romerſk-catholſk Dynaſtie paa Storbrittannias Throne, med dennes forudſatte ſamtidige Følge af ſpanſk Inquiſition, Forfølgelſe mod moralſk og politiſk Frihed.

„Høiforræderi mod Menneſkeheden" er et meget ſlaaende Ord for ſaadanne „forudſatte" Forbrydelſer; thi Menneſkeheden beſtaaer af Nationer, enhver Nation af beſlægtede Folke-

ſtammer, forenede og forbundne ved Betingelſer for deres National-Exiſtens, hvilke Betingelſer beſtemme ligeledes deres ubeſtridelige Grændſer.

Abſolutismen ſlabte Dynaſtier i Europa fra Aaret 313 af, i det Diemed at tilintetgjøre Nationernes Ret, Folkerettighederne.

Folkets Ret: at regjere ſig ſelv paa Grund af Nationalitetens (Stamme-Foreningens) Betingelſer i et Fædreland, er Menneſkehedens Ret, forſvaret af Moſes. —

England var til Carl XII's Tid den eneſte Nation i Europa — ja, den eneſte Nation i Verden, der forſvarede hos ſig ſelv Frihed og Nationalſelvſtændighed, grundede paa hine fra vor Halvø og det øvrige „Norden" indførte Folkeſætninger og Love: hine anglo-normanniſke Folkerettigheder.

Abſolutismens Conſpiration mod Frihedens Aand og Humanitetens Princip virkede til Carl XIItes Tid i Roma og Byzanz, repræſenteret ved Pavedømme og ved Czaren, den Byzantinſke Kirkes og ſamtidig den Aſiatiſke Barbarismes væbnede Høvding.

Et Individ — en Fremkomling (Parvenu), en Baron-Miniſter ved Navn Gortz er overbeviiſt ligeoverfor Hiſtorien ſom ſkyldig af hiin Forbrydelſe — overbeviiſt ved ſin egen uſkjulte Fremgangsmaade.

Sagen i ſig ſelv: at blande to Characterer til Een; at blande to hiſtoriſke Characterer, hvis egentlige Væſen var de to yderſt modſatte Extremer, der nogenſinde exiſterede i Verden; at blande eller at forveksle (ſymbolſt) Ariman og Ormudzs; og at behandle begge to ſom Høiforrædere, er et Tilfælde, hvortil der ikke findes Mage, intet lignende Exempel i Verdens Hiſtorie.

For at føle ſaadan Blandings-Urimelighed, og for at erkjende hine to Væſener i deres gjenſidige Contraſt, ſynes det nødvendigt at copiere deres Billeder efter troeværdige Original-Tegninger.

„Soldaten." 2. B. Pag. 121. Stockholm den 17de Jan. 1719.

„— Du forlanger af mig en Characteriſtik af denne eneſte, ſtore og ſjældne Mand, til hvis Storhed og Fald jeg var et Vidne; i hvis Nærhed jeg næſten beſtandig befandt mig, og hvis Lykke og Ulykke jeg delte med varmt, dubtfølende Hjerte. Du ſkal faae hans Billede, forſaavidt jeg er iſtand til at tegne det paa en værdig Maade; Sandhed ſkal viſtnok

ubetinget føre min Pen ved at ſkildre hans Væſens Træk efter Naturen.

Jeg henvender mig forud driſtig til Fremtidens ubeſtikkelige Dom; til Carl's Biographer i Fremtiden, der ſandelig i Hovedſagen ville tænke og domme eenſtemmig, overeenſtemmende med mig.

Thi, hiin Mand, der vilde have ligeſaa lidt at haabe og at frygte ſom jeg ſelv, vilde med ſamme Ubeſtikkelighed ſom en Tacitus, Sueton, Salluſt og Plutarch deres Helte — ogſaa indromme vor Helt en værdig Stilling i Hiſtoriens glimrende Herſker-Række.

I et ſmukt majeſtætiſk Legeme, uſvækket af qvindelig Opdragelſe, men hærdet ved Strabadſer og frivillig paatagen Møie og Beſvær, ikke enerveret ved vellyſtig Levemaade, men ſtyrket ved vedvarende Krigsdaad — boede en ligeſaa ſtor, ſkjøn og ædel Sjæl.

Carl forenede i ſig en Mængde Dyder, af hvilke en eneſte havde været tilſtrækkelig til at forſkaffe enhverſomhelſt anden Herſker et hoitagtet Navn.

Uhyklet Gudsfrygtighed (ligeſom hos hans Ane Guſtav Adolph) langt fra Bigotteri, magelos Sagtmodighed — i en ſaadan Grad, at hverken en Officeer eller Menig i hans Armee nogenſinde har hørt et roat Ord — ikke at tale om en Forbandelſe — fra hans Mund, Oprigtighed og Retfærdighed — der ſjælden findes hos Privatmænd — ikke at tale om Konger — være hans fremherſtende Egenſkaber; hans Ord var en Mands Ord.

Sladder foragtede han, og derfor blev Hof-Cabaler (ellers ſædvanlige hos Regenter) fjernt fra ham.[1]) Det var ikke tilladt Nogen at tale noget Ugunſtigt om Andre, naar han ikke vilde riſikere at faa en høſtig Irettesættelſe; og, naar det desuagtet ſkete, ſaa tog han ſig med Varme af den Beſkyldte og forſvarede denne, ſom om det var hans Ven.

Han, den Frimodige, holdt meget af frie og utvungne Domme; ſaaledes ſom man tænkte, kunde man tale til ham.

Høimodighed og grændſeløs Gavmildhed vare ham medfødte. Ikke Fødſel, Beſlægtning eller Rang, men Menneſkeværd gjaldt hos ham uden Hensyn til Stillingen.

Han var retfærdig næſten med Strænghed, og i hans Regierings Tid er der ſjælden med hans Vidende ikke en

[1]) Fordi der var ingen Hofdamer i Carl XII's Leir. — H. H.

eneſte Uretfærdighed begaaet. Han var ſtor i Ulykke, men ſtørre i Lykke. Ubøielig ſtræng var han imod ſig ſelv — nderſt ſkaanſom og henſigtsfuld imod Andres Lyder. Hvor lidt han berørte Andres Feil og hvor kort hans Brede var imod Feiltagelſer (naar den Anklagede ellers var en brav Karl), har jeg, ſom faa mange Andre i hans Omgivelſe, kun altfor ofte erfaret. — Omendſkjøndt hans Væſen i Slagets Mordtummel lignede et Tordenveir med knuſende Lyn — glemte han dog midt under Slaget aldrig Menneſkelighedeu og menneſkelig Hoimodighed. For at forbinde ſaarede Venner og Fjender efter en Fægtning, gav han gjerne og villig ſin ſidſte Skjorte og Sengeklæder.

Han var imødekommende og venlig mod Enhver, der nærmede ſig ham. Til Heſt hilſede han Enhver med Haanden ved Hatten, men naar han vandrede til Fods, ſaa talte han med blottet Hoved til Enhver. Paa en ſaadan Maade forøgede han ſine ædleſte Erobringer — i Menneſkets Hjerte. Hans Ord i Samtale vare korte, lakoniſke, men kjærnefulde. Naar han talte, lynede hans Øie, og hans Læbers Veltalenhed henrev uimodſtaaelig Enhver.

Hans Forſtand var lys og ſkarp; han beſad flere Kundſkaber, end en Konge behøvede. Hans Hukommelſe var mærkelig, thi aldrig glemte han nogen brav Krigers Navn, og paa ſine Drabanter og Tjenere kjendte han Navnene og deres særſkilte Fødeprovindſer.

Hans Klædedragt var, ſom bekjendt, ſoldatiſk ſimpel. Han var fri for Lidenſkaber — det Guddoms-Alter, paa hvilket han offrede var: Helteglorie. —

Gid at hans Fjender nu, efter hans Død, endelig maatte overbevise ſig om hans moraliſke Værd, da han nu, ſom Hannibal, ikke mere kan ſkade dem; gid at Jordens Herſkere maatte lære af ham at vinde deres Underſaatters Hengivenhed og Kjærlighed — ved Retfærdighed — og deres Fjenders Høiagtelſe ved Helteaand og Heltedaad — ſom han.

Jeg veed, at man bebreider ham for, at hans Mod udartede til „Berſerkergang", men ſaadan Dom falde ſædvanlig hine, hvis Hjerter banke i Frygtens Takt — og der gjerne vende Faren Ryggen, og i hvis Øie er Raſeri, hvad der mangler dem ſom: Mod. — Den, der frygter Saar, maa holde ſig vorte fra Slagets Tummel; den, der føler Mandens Værdighed i ſig ſelv, opfylder ſine Pligter med Dødsforagt, og hans Forbillede henrykker Andre — til at følge ham." —

(Soldaten: I. Bind Pag. 99.) Görlitz den 30de Novmbr. 1706.

„Kong Carl tog Hovedqvarteer i Altranſtadt i Nærheden af Lützen, hvor en ſimpel Klippeſteen betegner Stedet, hvor den ſtore Kong Guſtav Adolph faldt. Der, paa dette Sted, hvor den faldne Konges Aand omſvævede ham, hvor hine Heltes Billeder, der faldt ved Siden af Guſtav Adolph, hilſede ham, der ſtod han, fordybet i Tanker, og da han opvaagnede, udbrød han: „Jeg har altid beſtrabt mig for at leve ſom han; Gud unde mig en ligeſaa hæderlig Død!“ og efter denne Yttring forlod han Guſtavs Mindeſteen.“

Meikkeitz den 1ſte Septbr. 1707.

„Kongen har erklæret ſig ſom Beſkytter af Keiſerens proteſtantiſke Underſaatter i Sleſien og bevaget Keiſeren til at indromme dem alle de Rettigheder og den Religions-Fribed, der var tilſtaact dem ved den Weſtphalſke og berøvet dem ved den Ryswikker Fred.[1]) Det var et reent ædelmodigt og uegennyttigt Forſvar; viſtnok uforglemmelig hos hine Troesbrødre og formodentlig Anledning til gjenſidig Tolerance i Fremtiden.“

Der have vi et temmelig noiagtigt og veludført Billede af „Czarens og Pavens Allieret mod England“. —

Lad os nu betragte Hans Excellence Miniſteren Baron von Görtz.

(Voltaire:)

»Le Baron Henri Goertz var født i Holſtein og havde været Miniſter hos den Fyrſte, for hvem der ſlet Intet var bleven tilovers end Titlen af dette Hertugdomme.“

„Efter at have gjort vigtige Tjeneſter hos Kongen af Sverig, den Tid da denne Monarch var i Bendér, var han bleven hans Favorit og Cabinets-Miniſter.“

Under hvilke Omſtændigheder og i hvilket Ærinde Baron Görtz „løb over“ fra Danmark-Holſtein til Sverig — ſiger Hiſtorien ikke.

(Endvidere Voltaire: Pag. 178.)

„Der var aldrig et Menneſke (un homme) mere ſmidigſervil og tillige ſaa forvoven, ſaa rig paa Hjælpekilder i ſin Ulykke eller Modgang, ſaa vidtſtridende i ſine Planer, ſaa virkſom i ſin Fremgangsmaade (ſom Baron Görtz). Ingen

[1]) See: Wheaton ovn. Pag. 51.

Foretagelſes (Projects) Storhed afſtrækkede ham; han ſparede ingen Midler til at opnaae et Øiemed: han var ædel i Gave, i Løfte, i Eder, i Sandhed og i Løgn!"

Mere behoves ikke at vide om ſamme Baron Görtz, for at begribe, at Mr. le Fort & Comp. i Rusland havde valgt ham ſom „deres Mand" — for deres paſſende Redſkab i Stockholm.

Voltaire taler om en „Conſpiration" [1]) udbredt den Tid over det hele catholſke Europa i Forbindelſe med Baron Görtz's, det vil ſige med Czar Peter's — med Jeſuiternes Planer om et Univerſal Despotie — hvis første Betingelſe var: Undertrykkelſe af al Bevægelſes-Aand i Menneſkeheden; (naar en ſaadan Undertrykkelſe eller Standsning vilde være mulig.)

Abſolutismens Planer var (og ere endnu): at ſtandſe Menneſkehedens Fremſkridt paa Udviklingens, Uddannelſens Bane, paa hvilken Nationerne fremſkride fra Moſes' Tid af, ved Kamp for Frihed — Befrielſe udaf Trældommens Lænker — ved Fædrelandets, „Canaans" Gjenerobring, — og ved at forſvare deres hellige Ret, at regjere ſig ſelv under ſelv-vedtagne Loves Beſkyttelſe. —

Samme Bevægelſes-Aand i Menneſkeheden (beſtaaende af Nationer), traadte frem igjen i Maccabæernes Kamp i Judæa og fra den Tid af, fra Tid til anden i mange Nationer over hele Verden ſom Kamp for Frihed, Fædreland, Folkets Ret og Folkets Ære!

Den romerſk-byzantinſke Kirkes Grundlæggelſe og Organiſation beviſtes ved dens Virkning gjennem Aarhundreder — at være en aldeles politiſk Inſtitution i Abſolutismens Hænder, hvorved Religionen blev vanhelliget ſom et Middel i dynaſtiſke Øiemed. (See: Neander.)

Desuagtet var Abſolutismen ikke iſtand til at undertrykke og tilintetgjøre Jeſu Lære ved hine romerſk-catholſke „Dogmaer" eller Menneſkehedens Ret, Folkets Rettigheder, ved hin abſolutiſke „Staterſyſtem". —

Jeſu Lære (af broderlig Kjærlighed, Lighed ligeoverfor Gud, og Retfærdighed) og Menneſkehedens Ret i Folket og i Individet „at uddanne vore phyſiſke, moralſke og aandelige Kræfter i Frihedens Element" begge to ere Sandheder. — Jeſu

[1]) Hist. de Charles XII pag. 198.

Lære og Menneſkehedens Ret viſte ſig ſom utilintetgjørlige trods alle Forfalſkninger og Undertrykkelſer fra Abſolutismens Side! Thi Sandhed og Ret ere utilintetgjørlige i ſig ſelv.

Samme Kamp, omendſkjøndt undertrykket gjennem Aarhundreder, traadte dog frem fra Tid til anden — fra Judas Maccabæus' Tid af imod Macedonierne, indtil Carl XII's Kamp for Polakkerne, og med fornyet Klarhed og Selvbevidſthed fra Carl XII's Grav af: i Polen 1763, i Frankrig 1789, i Polen igjen 1790, i Grækenland 1821, i Spanien 1822, igjen i Frankrig 1830, igjen i Polen og ſamtidig i indre convulſiviſte Reform- og National-Bevægelſer i ſelve England, i Sweitz, i Italien, Portugal og Spanien, Tydſkland, Ungarn 1830—1834; i Aaret 1848 over hele Europa — i Aaret 1857 i Roumania (Moldavia etc.) og i Sweitz, igjen i Italien og i Polen 1860, i Grækenland 1862. Conſpirationen i Abſolutismens Centrum, repræſenteredes fra 1814 af, ved „den hellige Alliance" af Rusland, Oſtrig og Preuſſen — med det Formaal at undertrykke National-Bevægelſer i hele Europa. —

Af Carl XII's opdagede Contre-Conſpiration med Mazeppa mærkede Jeſuiterne, at han havde gjennemſkuet deres Planer i deres dybeſte Grund.

Peter den Stores Angreb paa Sverig-Skandinavia var Angrebet paa Nationalitets-Princippet, der ſkulde (og der ſkal) tilintetgjøres over hele Europa — over hele Verden (derſom det er muligt).

Carl overbeviſtes tillige om, at Diplomatiens Conſpiration berøvede ham enhverſombelſt Alliance med et Cabinet — eller Krone; thi der exiſterede (og der exiſterer) intet Cabinet i Verden udenfor „St. Auguſtinus' Control".

Kampens Alternativ ſtod klar for Carl's Blik: Abſolutismens Conſpiration, concentreret: Kirke og Stat, imod Nationernes Fremtid: Nationernes Exiſtens. Det var et naturligt Inſtinkt, der førte Carl til at ſøge Forbindelſe, Alliance med Oskold og Dir's Sønner, og han blev mere og mere oplyſt med Hensyn til ſit eget Forhold til Sverig ſom en Deel af Skandinavia — efter Slaget ved Pultava.

Mazeppas Troſaſthed og Ærlighed — trods al dennes perſonlige Ulykke, overbeviſte Carl om Contraſten imellem en Folke-Høvding og en Cabinets-Miniſter.

Vi see nu tilbage til Carl XII's Budskab afsendt fra Demirtasch til Kong Stanislas som Fange ved Tyrkiets Grændse. Samtalens Æmne og Indhold imellem Carl's Afsending og Stanislas blev bekjendt blandt Polakkerne paa confidentiel Maade — og senere blandt Skandinavias og Polens Fjender.

Budskabets Sandhed, bekjendt ved Tradition, er beviist ved dets Følge og Virkninger.

Carl lod erklære for Polakken Stanislas, at han havde indseet sine Feiltagelser og Misgreb, han havde begaaet i sin Ungdom, dog uden at gjøre sig selv Bebreidelser derover, thi han havde handlet med reen Samvittighed og var dreven af sin eneste og fremherskende Bevæggrund at lamme Ruslands Magt, at beskytte Polen som hele Europa mod Ruslands Tyranni. —

Men Erfaringer havde nu lært ham og overbeviist ham om, at intet Menneske i Verden, hvad enten han er Fyrste eller simpel Borger, er istand til at tjene med Held og Seir en anden Nation i nogensomhelst Trængsel og Kamp, naar han ikke forud har opfyldt sine Pligter mod sit eget Fædreland paa Nationalitetens Veie.

Han erklærede med faa Ord, at han nu havde besluttet at begive sig til Sverig for at udføre denne Plan, der havde udviklet sig med at Klarhed hos ham i Eensomheden.

Han erklærede, at han havde besluttet at gjenforene Skandinavia; at gjøre med Norge og Danmark, som han havde gjort med Litthauen og Polen, at forene begge Lande med Sverig, som de havde været forenede: at gaae over Norge til Danmark og at overlade til et saadant Skandinavia at anerkjende ham, eller at vælge en Anden, værdigere end han, som Skandinavias Konge.

Planens videre Gang var atter at gaae til Litthauen og Polen, at holde sit Ord til Stanislas, at indsætte ham igjen paa Polens Throne; og endvidere at holde „sit Mands Ord" (som „Soldaten" siger) hos Mazeppas Folk, at fremkalde endnu engang hine Folkestammer ved Donfloden og det Sorte Hav, for at slutte eller danne en Kjæde af allierede Folkestammer i Kamp mod Rusland fra Nordcap til det Sorte Hav! Han havde opfordret Kosakkerne til en Alliance; de havde opofret sig ved Trofasthed; han følte moralsk For-

pligtelse til da at befrie dem udaf hine frygtelige russiske Forfølgelser, der rasede mod Mazeppas Forbundsfæller, som Følge af deres Trofasthed.

Historien fremviser ikke et eneste Beviis af Carl's Characteerloshed eller Ordloshed: „hans Ord var en Mands Ord", og han bestræbte sig for at holde det saavel hos Polakkerne som hos Kosakkerne.

Dette var Tanker og Planer, besluttede i Carl's Hjertes Dyb, i hvilket enhver Plan, enhver Tanke laae bevarede som i Gravens Skjød.[1]) Dette var Carl's Planer, da han, som en tydsk Officier, ledsaget af en eneste Mand og forklædt, reed gjennem Ruslands Allieredes Marker, Skove og Byer nordpaa! — nordpaa! fra Tyrkiet til Stralsund, hvor han ankom den 22de Novmbr. 1714 og derfra fortsatte Reisen til Skandinavias Jordbund.

Sandheden af vor Fremstilling fra ovenantydede Kilde er overeenstemmende med Carl XII's Erklæring til en Deputation fra Stockholm til ham i Carlskrona, der inviterede ham til Hovedstaden. — Han afslog Indbydelsen ved betydningsfulde Udtryk; — han takkede for et saadant Beviis paa Folkets varme Deeltagelse, men tilføiede, at han agtede og haabede at see Stockholm igjen — men ikke i en saa udgaaet Tilstand. (See: Wheaton.)

„Til hele Verdens Forbauselse" (ifølge Wheaton, Rotteck etc.) fremtraadte Carl pludselig i Norge, blev tvungen til at trække sig tilbage, rykkede igjen ind i Norge og faldt ved Fredrikshald den 11te Decbr. 1718.

Vi forlade Carl's Liig nogle Øieblikke i Norge, for at see tilbage paa le Fort's Complot i Moskov.

Opdagelsen af Carl's Conspiration med hine frie Folkestammer i det sydlige Rusland — var mere end uventet hos Jesuiterne. — Sagen i sig selv beviste, at Carl havde gjennemskuet Jesuiternes dybeste Planer og afsluret dem deres besluttede Fremgangsmaade. De sendte deres Agenter til Tyrkiet for at bevogte Carl's fremtidige Skridt, og søgte i Sverig at faae Adgang i Cabinettet.

[1]) See ovn. Pag. 56.

Omſtændigheder og Kjendsgjerninger virkede gjenſidig paa hinanden, uventede Tildragelſer fremkaldte nye Forholdsregler i Fjendernes Leir.

Lykkeligviis „for Øieblikket" viſte ſig en Mand i Sverig, der ſyntes at være aldeles „Jeſuiternes Mand" — ſom Redſkab for deres Plans Udførelſe — det var: Baron Görtz.

Diplomatien ſom Kundſkab ligner Navigationen. Cabinets-Diplomaten tager Cours fra et beſtemt Punkt i Virkeligheden til Farten eller Reiſen henimod et forudſat Punkt i fjern, fjern Afſtand — i Fremtiden, ofte Aarhundreder forud. — Cabinets-Chefen (eller Capitainen i Cahyten) befaler „Manden ved Roret" at ſtyre „Syd-Syd-Veſt!" eller „Nord!" eller „Syd-Øſt!" — og Manden ved Roret ſtyrer og „holder Cours".

Fra Tid til anden mumler Capitainen til Manden ved Roret: »Keep Course!« og nu og da ſporger han: »Where is your head?« —

Dette Navigateur-Spørgsmaal har en dobbelt Betydning i diplamatiſk Sind: „Hvor er dit Hoved?" Et Exempel til Oplysning tildrog ſig i Sverig — der betragtedes ſom en ruſſiſk Statsfregat i Aaret 1714—18.

Capitainen i Cahyten paa Admiralſkibet „Moskovia" havde „taget Cours" og befalet „Manden ved Roret" paa Fregatten „Swea" at ſtyre denne eller denne Cours. —

Courſens Øiemed var, at kaſte Anker ved Brittannias Kyſt, der at forme Fremſtillingen af et gammelt Stykke, „William Erobreren ved Haſtings", ved „et nyt Selſkab" af romerſk-catholſke „Skuespillere" — at lande i England og nedtræde Englands Folkerettigheder; — at ſtyrte Englands Frihed.

Manden ved Roret paa Fregatten „Swea" var Baron Görtz.

Et Par Aar ſenere ſteg „Capitain Czar Peter" paa Sverigs Qvarterdæk og ſpurgte Manden: »Where is your head?«

Men Manden ved Sverigs Roer kunde ikke ſvare. — Mandens Hoved laae fraſkilt fra Kroppen paa et Skafot.

England, constitutionelt Monarchie i Begyndelsen af det forige Aarhundrede, var en stor Forargelse i Absolutismens Øine, ligesaa stor — som Polen som aristokratisk Republik, i hvilken Kirken var mere en Nationalmagt end en Statskirke.

„Polen var den eneste Stat i Europa, der havde bibeholdt Navnet: „Republik" (Voltaire.), foruden Sveitz, bestaaende den Tid af 22 Smaastykker.

Der var i Absolutismens Centrum Haab om, ved Leilighed engang at blande sig i Polens, Sverigs og Danmark-Norges Kongevalg — og paa en saadan Maade at dele Polen og at dele Skandinavia.

„Coursen var taget" for Fremtiden til Polens Deling saavel som til Skandinavias Deling! — — —

Statsfregatten „Moskovia" var under Seil og styrede netop henimod Skandinavias Kyst for at indtage Provision og Munition til videre Fart mod Polens og Skandinavias Udstykning og Ødelæggelse; — men først var „en lille Forandring at gjøre" med Hensyn til Storbrittannias Dynastie. — — —

Var det tænkeligt, at Carl XII. nogensinde kunde anmode samme svenske Folk, hvis Forfædre ledsagede Gustav Adolph i Kamp mod Pavens Satelliter — nu at kæmpe ved Siden af Pavens og Ruslands Satelliter mod et protestantisk frit Folk for at bringe samme frie Folk ind under Pavedoms Inqvisition?

Baron Görtz, Carl XII's Cabinets-Minister, var en Cabinets-Minister efter almindelige diplomatiske Begreber, indskrænket nok til at troe at føre sin Souverain's Villie, Character og Sværd i sin Portefolio. —

Conspirationen mod Englands Frihed gik ud fra Rusland og fra Spanien, fra Jesuiternes Centrum, repræsenteret ved le Fort, Cardinal Alberoni — i Alliance med Louis XIV. og med Rom.

For at begribe „Noget tæt ved Ubegribelighedens Grændse", er det nødvendigt at see tilbage til hint Tidsrum, i hvilket hine to Erkefjender: Absolutismen, støttet til Jesuitismens Tortur i underjordiske Fængsler, og: Frihedens Genius med Oplysningens Fakkel, stode ligeoverfor hverandre.

Galilei i Italien, Des Cartes i Frankrig, Leib-

nitz i Tydſtland og Newton i England virkede til Jeſuiternes Fortvivlelſe.

I Italien var det jo muligt at forfølge en Galilei, der paaſtod, at Jordkloden bevæger ſig omkring Solen; og Menneſkeheden bevarer ſig i Fremſkridt fra ægyptiſk abſolutiſtiſk Mørke henimod Frihedens guddommelige Lys! — ſkulde det da ikke være muligt at ſtandſe Bevægelſens Aand, Tankens, Forſkningens Fremgang ogſaa i England? — at ſætte en Newton i Fængſel, at opbrænde alle hans antiarimaniſke Værker og Manuſcripter? — at tilintetgjøre det ſidſte Spor af et Newton's Univerſum-Syſtem, i hvilket der er aldeles ingen Sphære eller Rum tænkeligt for Sanct Auguſtinus' Apartement med Bræg- og Svovlſtikke-Luer? Og ſkulde det ikke være muligt at bygge Inquiſitions-Fængſler ogſaa i Frankrig og i Tydſtland, over hele Faſtlandet i ſamme „hellige Diemed": at lænkebinde Aanden — ſaa ſnart det lykkedes at forhindre, at Storbrittannien bøder Aſyl og modtager enhverſombelſt forfulgt Aandsſlægtning af en Galilei, en Des Cartes eller en Leibnitz? --

---

Saa naturlig Abſolutismens Forbittrelſe mod Englands Frihed var, ſaa abſurd var og blev dens Haab om at vinde en Carl XII. ſom Redſtab til at tilintetgjøre ſamme Aands-, Tanke- og Samvittigheds-Frihed i England og „med Tiden" over hele Verden — for hvilken Guſtav Adolph kæmpede og døde ſom Martyr! —

Baron Görtz's Forudſætning, at Carl XII. vilde gaae ind paa hans (fra Jeſuiterne modtagne) Planer, er kun forklarlig ved denne pſychologiſke Sandhed: „At Enhver bedømmer Andre efter ſig ſelv; Enhver holder en Anden for iſtand til at gjøre, hvad han ſelv under lignende Omſtændigheder vilde have udført, naar Leilighed tilbydes."

Ifølge ſamme nimodſigelige Logik er intet Menneſke iſtand til at tænke ſig nogenſombelſt høiere Moralitet, høiere Uddannelſe eller høiere aandelig Retning end det Trin, paa hvilket han ſelv ſtaaer.

En Tyvekræt, Bedrager, Falſkner o. ſ. v. er ikke iſtand til at foreſtille ſig en ærlig Mand. En Løgner troer fuldt og faſt, at Enhver lyver, naar hans perſonlige Intereſſe eller

hans „egen Nytte" forlanger en Løgn. En gjerrig Karl holder Enhver for en Gniepind — en Hypocrit holder Religion for en Handelsartikel, et ærgjerrigt Subject holder personlig Interesse og saakaldt „Ambition" for Bevæggrund til et høimodigt Menneskes Handlinger og Daad, og har intet Begreb om Opoffrelse for Frihed eller Kjærlighed til Fædrelandet.

En feig Karl holder Enhver for feig og betragter Mod for „Galskab".

En moderne Statsmand kjender, ifølge Diplomatiens Betingelser, hverken Character (i lige Betydning med Menneskeværd og Menneskeværdighed) eller Folk. „Folk" paa Engelsk Mob, (mobility — Befolkning) existerer alene „for at opretholde Statens Corporation." — En „moderne Statsmand" betragter, ifølge „Bedingfelds System" hos Charles den II., Storbrittanniens og enhver anden Constitution „for et Document, der maa enten tilintetgjøres eller (naar dette er forbundet med Vanskeligheder) benyttes af Kronen til at støtte Absolutismen."

Holsteneren Baron Görtz holdt Kongen af Sverig for characterløs nok til, ikke alene at slutte en skamfuld Fred med Fjenderne efter en blodig og hæderfuld Kamp, men endog øieblikkeligt at træde i samme Fjenders „Forbund" for imorgen at kæmpe ved Siden af dem imod Sverigs, Skandinavias Ære — som han havde forsvaret igaar! — —

Baron Görtz fandt det aldeles ikke usandsynligt, men tvertimod meget naturligt og „ganske i sin Orden," at Carl XII. vilde gaae ind paa Peter den Stores Proposition — især naar han paa en saadan Maade kunde slutte en saakaldt „hæderfuld Fred" med Rusland — f. Ex. ved at afstaae Finland, en Deel af Norge, Christiansand, Tromsø; og Slesvig, som „Deel af Danmark" altsammen til Rusland.

Netop for at kunne slutte en saadan „hæderlig Fred" — i Ruslands Interesse, tillod Czaren, at Carl XII. rykkede ind i Norge — thi vi kunne ikke tranchere en Gaas eller et Dyr, førend vi have det i Kjøkkenet og vel tillavet. —

Forudsætningen: at Görtz vilde modtage Alberoni's Proposition, naar han befandt sig i Carl XII's Sted — var

tilstrækkelig hos Statsmanden til at forudsætte, at ligeledes Carl XII. heller ikke vilde vægre sig ved at gaae ind paa samme Proposition — saasnart Hans Excellence, Ministeren, „ved passende Leilighed" vilde meddele H. M. Kongen samme spanst-russisk-catholske Proposition. — Baron Görtz, gjennemtrængt af en saa „klar Overbeviisning," undlede ikke med at forsikre Czarens Agenter, først Kurakin og selv Alberoni om, at han havde meddeelt Kong Carl Propositionen og Planen; og at Kongen var ikke utilbøielig til at gaae ind paa Conspirationens Betingelser. —

Carl XII., opfyldt af en eneste Følelse: saaret National-Ære, og dreven af een eneste Tanke: at hævne Sverig og sig selv — i Erindring om Pultava, Carl bevarede sin Plan angaaende Skandinavia's Gjenoprettelse med yderste Forsigtighed og Hemmelighed. — Derved beviiste han „at have lært Noget af sine og Sverigs Fjender: Jesuiterne": — at benytte ethvertsomhelst Middel til at opnaa Maalet, han sigtede til, og paa den Maade lykkedes det ham at snyde Czaren, der tillod ham at angribe Norge. — Görtz's Svar (en „Løgn" i H. M. Kongens Navn) paa le Fort's, Alberoni's og Fyrst Kurakin's Proposition var jo tilstrækkeligt for Peter den Store til at forlade sig paa Carl XII. Sagen var jo „afgjort".

I Overensstemmelse med disse Omstændigheder herskede der en Slags Vaabenhvile fra Ruslands Side mod Sverig, — medens Carl's egentlige Hensigt, da han rykkede ind i Norge, hvad historiske Annaler fra den Tid bekræfte, forblev „en dyb Gaade." (See: Wheaton.)

Polakkernes eneste Haab i Aaret 1714, saavelsom i Aaret 1864 — var rettet paa Skandinavias Gjenopstandelse!

Uden Skandinavias National-Enhed som en Magt, grundet som i Aaret 1397 — af „Nordens Semiramis" men udviklet og uddannet som Folkets Magt, med Tidsaandens Fremskridt — uden et frit Skandinavia var, er og bliver Polens-Lithauens Enhed, Selvstændighed og Frihed — umulig. —

En eneste Polak[1]) — Carl XII's Bud hos Stanislas — kjendte den Gang hans fastbesluttede Planer — at gjen-

[1]) Mig bekjendt ved Grev Stanislas W – S. (See Pag. 38).

forene Skandinavia og da atter at optræde i Litthauen-Polen — og at forenes med hine 100,000 Kosakker fra Donfloden og det Sorte Hav. —

Det har maaskee været umuligt, at flere Polakker indviedes i Polens Haab — støttet paa „Kong Carl den unge Helt:" og paa en saadan Maade fik sandsynligviis Jesuiterne Anelse og snart Overbeviisning om Carl's Planer, med hvilke nu hans Fremtrædelse i Norge var erkjendt som unægtelig at staae i Forbindelse.

Saa snart Efterretningen om en saadan Opdagelse indtraf hos le Fort & Comp. i Ruslands Leir, blev Carl XII. dømt til Døden, og, som bekjendt, skudt.[1]) For et saadant Tilfælde var der jo tilstrækkelige Jesuiter i Uniform i Kongens Omgivelse. —

Baron Görtz flygtede fra Stockholm, saa snart han mærkede, at hans „diplomatiske Bedrageri, hans falske „Eder" og „Løgne„ vare opdagede. Han blev arresteret paa Reisen til Norge — anklaget for flere andre Forbrydelser og Forræderier mod Fædrelandet, dømt efter Sverigs Love og henrettet den 8de Marts 1719.

Alberoni — anklaget og overbeviist om Görtz's Bedrageri som Conspirations-Medlem, var „allerhøist" compromitteret — blev øieblikkelig afsat som Minister og landsforviist fra Spanien (See: Wheaton). Prætendentens Parti forlangte Alberonis Afstraffelse for at have henholdt dem med Baron Görtz's „**Løgne**" og falske „Løfter", som selve Voltaire undrer.

Rusland formede ligeledes strax krigerske Angreb paa Sverig og traadte op med Fordringer paa **Slesvig**[2]); det var nu mere forbittret og rasende end nogensinde før — fordi det var blevet skuffet „paa en saa impertinent Maade" ved

[1]) Carl XII's bekjendte Plan, senere at angribe Rom, var en Fortsættelse af Gustav Adolph's Kamp mod Pavedømmet som verdslig Magt. Saasnart Jesuiterne overbeviiste sig om, at Carl XII. ikke var saa characteerløs, som Baron Görtz havde forsikret dem — var Gustav Adolph's Skjæbne Carl's Ende.

Garibaldi stod i Aaret 1862 ved Aspramonte i Carl XII's Stilling, han drog mod Rom via Sicilien, Neapel, Aspramonte. Carl agtede at drage med Rom via Skandinavia, Polonia, Moskovia. Reactionen med dem Begge var een og den samme; Forskjellen var kun, at Garibaldi fik Kuglen i Foden og Carl XII. i Hovedet. —

[2]) Der nu, 146 Aar senere, forenes ved Peter af Oldenborg.

„Skandinaviens unge Helt", paa hvem Baron Görtz nu pakkede alle Anklager og Bestyldninger, idet han søgte at vadske sig selv reen.

Saa sank en Skygge af Characterloshed, Mistanke, Vanære og Skam paa Carl XII. i Graven, der ikke kunde forsvare sig — en Skygge af Vanære og Skam paa Sverig og paa hele det skandinaviske Fædreland, og tyngede paa vor Nationalære gjennem halvandethundrede Aar.[1])

Ruslands Adfærd mod Skandinavia fra 1562 af indtil 1700 og fra 1718 af indtil den 8de Mai 1852, og derfra til Novbr. eller Decbr. 1863 — ved Hr. Evers og Lord Woodhouse's „Mission" her i Kjøbenhavn — er overensstemmende med Czar Alexander II's gjentagne Erklæring i Mai Maaned dette Aar, at modsætte sig enhvensomhelst Skandinavisk Alliance eller Skandinavisk Union.

(Endvidere: „Soldaten":)

Buditzin den 12te April 1709.

„Johannes (Ivan) Mazeppa, født i Ukraine (Polen), var opdragen som Page ved Kong Kasimirs Hof i Varskov, hvor han havde uddannet sig i Videnskaber og Verdenskundskaber. Han var modig, forvoven, og blev valgt efter sin Tilbagekomst i Ukraine som Kosakkernes Hedmand (Høvding) i samme Provinds.

„Ifølge hans ovenantydede Egenskaber, forbundne med ungdommelig Raskhed i hans fremrykkede Alder, var han høiagtet af Folket.

„Mazeppa var, som saa mange fornemme Kosakker og hele Folket, forbittret over Czarens Despoti og dette saa meget mere, som de selv frivillig havde begivet sig under Ruslands Beskyttelse. De besluttede nu at rive sig los fra Czarens Herredomme og kaste sig Carl XII. i Armene.

„De lovede ham (ved Forhandlinger med Carl's Afsendinge) at hjælpe ham med Penge, Proviant og Krigsfornoden-

---

[1]) Aarsagerne, der indtil den Dag idag forhindrede mig i at offentliggjøre nærværende Oplysninger om Carl XII's Død, ligge dybt begrundede i Absolutismens Udbredelse, der bearede mig med Forfølgelse paa Liv og Død i en saadan Grad, at der findes ingen Mage af en Skjæbne som min iblandt alle politiske Flygtninge af nogensomhelst Nation i vort Aarhundrede. —

beder og at ſtille en Armee af 30,000 Mand under hans Commando — naar han vilde begive ſig til Ukraine.

„Carl modtog dette Tilbud — Overeenskomſten blev forraadt hos Czaren — Mazeppas Beſiddelſer (Godſer) ødelagte — Alle de, der havde taget Deel i Planen, henrettedes. — Han ſelv blev bandlyſt — desuagtet kom han i October ifjor, med Penge og med omtrent 5000 Mand (i en oprevet, bedrevelig Tilſtand) til os. . .“

Leiren ved Varnitza den 12te Decbr. 1709.

„Den gamle Mazeppa døde den 3die Novbr. d. A. i Bendér i ſit 78de Aar. Han var en Mand af klar og ſkarp Forſtand, fuld af Mod og Livskraft, ikke uden Krigsvidenſkab og i Særdeleshed i den lette Cavalleri-Tjeneſte meget duelig.

„Moskoviterne forlangte flere Gange og meget paatrængende Mazeppas Udlevering, men forgjeves. Den tyrkiſke Regjering vægrede ſig altid ved en ſaadan Fordring og beſkyttede ham ſom vor Allierede. Rygtet om, at Tyrkerne havde forgivet ham for at blive ham qvit, er derfor aldeles ugrundet.“

Lund den 14de Mai 1718.

„Allerede i Foraaret 1716 reiſte Görtz i Penge-Forretninger til Holland“ (for at træffe ſammen med le Fort's Agenter, da han anſtændigviis ikke kunde reiſe til Moskov eller noget andet Sted i Ruſland). „I ſamme Ærinde henvendte han ſig til den moskovitiſke Geſandt i Holland, Fyrſt Kurakin, hvem han“ (ifølge „Soldatens“ Brev) „ved ſin Snildhed bevægede til at foreſlaae Czaren en ſeparat Fred, ved hvilken hine Erobringer i Finland ſkulde gives tilbage til Sverig; ligeledes ſkulde vi (Sverig) beholde vore tydſke erobrede Provindſer; derimod ſkulde Czaren faae en Deel af Danmark etc.“

„Czaren blev nu bedre ſtemt mod Sverig og vaklende mod Danmark.“

(Endvidere: „Soldaten“.)

„Görtz, ikke tilfreds med disſe Fremſkridt, gik videre. „— Den engelſke Prætendent ſkulde tjene ham ſom Redſkab til hans (?) Planer.“ „Han (Baron Görtz) lovede Præten-

denten at lande i Foraaret med 12,000 Mand Svenſker i Skotland, og modtog derpaa forelobig à Conto 100,000 Thlr."

Der have vi det! Saa er jo Carl XII. ganſke uden for det hele catholſke Kram!

„Czaren ſelv og den ſpanſke Miniſter Alberoni indviedes i dieſe Planer." (Det klinger komiſk, naar man veed, at Görtz var afreiſt fra Stockholm til Holland paa Czarens Bud!) — „Men forend Planen udfortes, blev den opdaget, og Hr. Görtz i Holland arreſteret paa engelſk Befaling." —

Han vidſte at redde ſig ved nogle „Eder" — og ſlap ud af Fængſlet.

Jeg „appellerer" til den ſunde Menneſkeforſtands Domſtol ved at ſporge: Er det troligt eller blot ſandſynligt, at Baron Görtz havde Fuldmagt af Carl XII. [1]) til paa en ſaadan Maade at ſælge ſvenſk Helteblod og endog til Hvem? — til Czarens Allierede — Sverigs Fjenders Allierede? til en „Prætendent", til Inquiſitionen under Pavens Benediction? — Er det tænkeligt, at Carl XII. ſkulde ſælge 12,000 „levende Svenſker" for 100,000 Thaler; for 8 Thlr. 8 gute Groſchen pr. Styk, betalt forud? Er det tænkeligt?

Her ere vi bankerot i Betragtningernes Udtryk. Skal vi forundre os over en ſaadan Statsmands ſkamloſe Fremgangsmaade paa Bekoſtning af Carls Ære — at ſkakre med ſvenſk Menneſkeblod i Skandinavia-Heltens Navn, ligeſom en Slagter-Mægler ſælger Faar og Svin?

Eller ſkal vi forundre os over hine Moskoviters, romerſke, ſpanſke og franſke Jeſuiters Dumhed, at gjøre en ſaadan „Regning uden Vært" — „at lade ſig ſnyde" (ſom man ſiger) af en holſtenſk Baron for 100,000 Thaler?

Eller ſkal vi bennbre Carl XII's Geni — at bruge, at betjene ſig af en ſaadan „Statsmand" i flere Aar for at maſkere ſine beſluttede Planer efter at have lært noget af Ruslands Jeſuiter og noget af Polakkerne og af Koſakkerne?

---

[1]) I Aaret 1717 udkom i Amſterdam et hollandſt Skrift: „Breve af Baron Görtz til Grev Gyllenberg og Baron von Sparre" — angaaende Görtz's Plan, da han var arreſteret i Amſterdam. De indeholde intet Bevis for, at Görtz handlede paa Carl's Ordre eller med Hans Majeſtæts Fuldmagt.

Efter hine fjorten eller femten Aar af Erfaringer lod Kong Carl Görtz gjøre, Verden tænke og Hollænderne skrive alt hvad de behagede; han lod Görtz bedrage, snyde, sværge og lyve — uden at lade sig forstyrre i sine Planer. Og paa saadan Maade vandt han Tid til at føre Jesuiterne bag Lyset.

Vi kunne under saadanne Omstændigheder vistnok ikke forundre os over Carl's Dodsdom.

Vi have seet ham ved Gustav Adolph's Mindesteen og hørt hine Ord — hans Sammittighed sagde ham, at han levede som Gustav Adolph; — — var det da ikke naturligt, at han døde ligeledes snigmyrdet som **Gustav Adolph**?

(„Soldaten" — — 1716.)

„Kongen er i Carlskrona og har givet Ordre til at organisere en nye Armee. — —

„**Gustav Adolph's** Helteaand omsværver vore Faner; Vasa's Kraft styrker vore Arme, og Guds Almagt viser os den Vei, vi skal gaae!" — (til at sætte en Paves Fuldmægtig paa Storbrittannias Throne? Rimer et saadant Formaal med sund Menneskeforstand, med „**Gustav Adolph's** Helteaand"?

(Norge) den 12te — 1716.)

„Et Indfald i Dannmark var besluttet — og da vor Herr var forhindret fra at gaae over Is, forandredes Angrebs-Planen."

„Den 11te Febr. d. A. berørte vi Norges Grændse. — Saa gik det fremad til Christiania, hvor den danske Oberst Krufe kastede sig med 200 Dragoner imod vor hele Armee."

„Evig forundrer det mig, hvorledes det gaaer til, at Czaren, der ellers handler saa rask, nu sidder saa ganske rolig og foretager Intet, der vidner om hans store Aand!"

Ifølge Görtz's Fremgangsmaade i Holland efter Overeenskomst med Fyrst Kurakin, er denne Gaade af Czarens Orkesloshed tilstrækkelig løst til Carl XII's ubestridelige „Privat-Fornøielse". —

Sagen var jo afgjort imellem Görtz og Czaren (Kurakin). **Fredsbetingelserne** vare jo bestemte. Ifølge disse skulde „en Deel af Dannmark": **Slesvig** overgives til Rusland. Der

behoves en „Statsmand" som Baron Görtz, der bedømte Andre efter sig selv, for at anmode en Carl XII. om en saadan Characterløshed og **Forræderi** mod Skandinavia.

Der existerer intet Bevis for, at Baron Görtz nogensinde har erklæret eller paastaaet, at han havde handlet i Kong Carl's Navn eller som Kong Carl's Fuldmægtig. Baron Görtz tager Alt paa sit eget An- og Tilsvar; og naar nogen Forbryder i Verden „fortjente" at miste sit Hoved, saa var det Mr. le Baron Henri Görtz, fordi han havde kastet en saadan Skygge af Vanære paa Carl XII., Gustav Adolphs Efterfølgeres Grav.

* * *

Nu tager jeg mig den Frihed at bede Læseren at skjenke Voltaire's Fremstilling af Carl XII's Død nogen Opmærksomhed og at sammenligne „Soldaten's" og Wheaton's Characteristik af Görtz med samme „Statsmands" ovenberørte Handlinger, og samme Handlinger med Carl XII's Character og Idrætter, og derpaa at ledsage mig til en Slags offentlig Revision af Historiographernes Procedure mod Carl XII. og mod hans Mørder.

„Soldaten" paastaaer, at der hele Dagen den 11te Decbr. ikke faldt et eneste Skud fra Fjendernes Side. Ingen Beretning fra Svenskernes Side angiver noget Antal af saa og saa mange Saarede og Døde den Dag, trods Voltaire's: „heftig dansk Kanonade med Kartætsker"

En Note til „Soldatens" Brev (oven. pag. 62) antyder Rygtet om, at en Franskmand, Mr. Sikert (Cicaire), var Carl XIItes Mørder.

I Forbindelse med samme Rygte, er det paafaldende, at Voltaire generer sig ved at skrive Cicaire's Navn rigtigt paa Fransk, idet han kalder ham „Siker — hans (Carl XII's) Adjutant, un homme de tête et de bonne éducation, der havde taget Tjeneste hos Carl XII. i Tyrkiet." Hvad Pokker vil det her sige, at Mr. Cicaire var en Mand eller et Menneske med „Hoved og af god Opdragelse?" — her klinger det jo latterligt.

Ingen Historiker siger, at der var nogen Anden i Lobe-

graven hos Carl XII. i samme Øieblik, end hine to Fransk-mænd, Mr. Siker (Cicaire) og Ingenieuren Mr. Megret. (Soldaten skriver „Ober-Ingenieur Meyret", det franske g udtalt paa skandinavisk som y — som i „meget"). Hvorfor skriver Voltaire ikke ogsaa „Meyret" da han skriver: „Siker"?

Samme Mr. „Siker" havde taget „Tjeneste hos Carl XII. i Tyrkiet". Det er jo meget paafaldende. Brugte Carl XII. en Extra-Adjutant i Tyrkiet? havde han ikke tilstrækkeligt Adjudanter og Officerer i Forhold til hine fire eller fem Hundrede Mand, der bleve hos ham som Flygtninge i Tyrkiet?

Af hvad Bevæggrund tog samme Mr. Siker Tjeneste hos Carl XII.? af Hengivenhed og Høiagtelse? af Begeistring over Carl's Heltedaad og Character? Voltaire betegner ham som „et ungt Menneske med Hoved og af god Opdragelse". Om Mr. Siker's Hoved vil vi ikke tale, men han beviser netop ved sin Opførsel, at han var en Karl „uden Hjerte". Thi, da Mr. Megret udbrød i Mr. Siker's (udstrakt: Cicaire's) Nærværelse ved Heltens Liig: „Nu er Comedien forbi! Lad os nu gaae!" da havde samme Mr. Cicaire ikke saa meget Hjerte at svare Mr. Megret med — en ægte fransk national Soufflet (Ørefigen).

Rotteck antyder eller paastaaer, at Czarens Civiliserings-Planer „vare ikke aldeles hans egen Opfindelse men hans Favorits og Raadgivers, Grev Lefort's (eller le Fort's) Værk", altsammen i Overensstemmelse med Voltaire's Beskrivelse af samme Moskoviter Czar: „der havde faaet en barbarisk Opdragelse" (Voltaire, ovenmeldt pag. 27).

En Tyran af en barbarisk Opdragelse, mirakulos omskabt ved Berørelse med et ungt Menneske fra Genf til pludselig at blive Grundlægger af et nyt Civilisations-System — er en Urimelighed i Historien, men har bibeholdt sin Plads i „Tusind og Een Nat". —

Ovenmeldte Antydninger af Rotteck og af selve Voltaire ere tilstrækkelige til at støtte vor Paastand om, at Mr. le Fort var en Udsending af Jesuiterne, og, samme Jesuiters Complot der afsendte ham til Moskov afsendte ligeledes Mr. Cicaire til Tyrkiet for at bevogte ethvert Skridt af Carl XII. i hans bekjendte store Støvler.

„Ved dette Syn, at see Carl XII. pludselig død" (skriver Voltaire), „sagde Mr. Megret — et besynderligt og ligegyldigt Menneske — slet ikke andet end: „Nu er Comedien forbi — Lad os nu gaae". —

Denne Mr. Megret synes da ogsaa at have været un homme de tête og „af meget god Opdragelse", ligesom Mr. Cicaire — især i samme Øieblik, da Aarhundredets Helt pludselig — sank i Døden! —

Voltaire synes aldeles at have tabt Hovedet, da ovenstaaende Beretning fløi ud af hans Pen. Den var jo slet ikke nødvendig. Hvem gav ham Anledning til at søge at vadske begge Franskmænds blodplettede Figurer i Løbegravene ved Fredrikshald? Kunde han ikke tie? hvorfor maatte han sige (med andre Ord), men meget høit:

Mr. Cicaire stod Carl XII. med en Musketdonner, med en Kugle af et halvt Punds Vægt; og da det var skeet, sagde Mr. Megret: „Nu er Comedien forbi! Lad os nu gaae!" og Mr. Cicaire løb i Øieblikket til Grev Sverin o. s. v.

Det synes meget klart, at selve Voltaire holdt Cicaire for Carl's Mørder, og at han ligeledes kjendte le Fort's Stilling i Rusland fra Begyndelsen af. Begge to søger han at skjule, den Ene som „et ungt Menneske fra Genf" — den Anden under Navnet Siker som „et Menneske med Hoved og af god Opdragelse".

Sagen var, at Begge tilfældigviis vare Franskmænd i Jesuiternes Tjeneste, og Voltaire's meget velbegrundede Nationalfølelse ledede ham til at tilsløre dem Begge.

Her berøre vi tilfældigviis Nationalfølelse som uimodsigelig begrundet i Menneskets Natur, som Skam for Pletter og som Stolthed over Seirskrandse omkring vor Nationalfane.

Wheaton er den første Historiker, der anerkjender Skandinavisk Nationalitet i Carl XII's Characteer, betegnet af Herder som Ædelmodighed, Høimodighed og Helteaand. —

Voltaire var, paa en anden Side, aldeles ikke tilfreds med Carl XII., fordi han havde vægret sig ved at hjælpe Louis XIV. i Aaret 1707, da denne befandt sig i hiin „fortvivlede Situation." (See: Udtog af Wheaton ovenn. pag. 55.)

En Omſtændighed, der ligeledes beviſer Carls Misbag med Baron Görtz's Planer.

Carl XII's ovenberorte Planer, at gjenforene Skandinavia og da atter at gjøre Fælleſag med Polakkerne og Koſakkerne til Kamp mod Moskoviterne, vare saa bekjendte ved Tradition iblandt Mazeppa's Efterfølgere paa Vernihora's og Kosciousko's Tid, ſom Carl's Planer at angribe Rom ere bekjendte af overensſtemmende Meddelelſer hos flere Hiſtorikere.

Vernihora var en Koſak-Høvding, udmærket ſom „Skjald" ſom i Normannernes Oldtid — og ligeledes ſom Prophet i en Jeremias-Art. Hans uddannede Aand levede og bevægede ſig aldeles i Carl XII's og Mazeppa's Minde. Han erkjendte vor Nordens Skjæbne for ligeſaa mørk under Ruslands (Moskoviternes) Deſpotisme ſom Polakkernes og Koſakkernes Fremtid, og derfor indſaae han med meget klar Forſtand, at der var intet Haab, hverken for Polen eller for Koſak-Staten, undtagen i Fremtiden, „da et Folk fra Veſten — i Forbindelſe med Norden — vilde reiſe ſig for Polen, og ſamme Folk „fra Veſten" vilde ride gjennem Blod og vande deres Heſte i Veixelfloden." —

Denne Spaadom, der er almindelig bekjendt i Polen, tyder unægtelig paafaldende paa en National-Bevægelſe i Frankrig til Europas Frihed — og er maaſkee ikke uforklarlig ſom patriarchaliſk Propheti — omtrent i Aaret 1789 — naar vi ſee tilbage til Frankrigs indre Bevægelſe, ſamme Tid. —

At Vernihora's Spaadom (til Kosciousko's Tid) ikke ſkulde gaae i Opfyldelſe til Polens og Skandinavia's Frelſe — ved kraftig europæiſk Folke-Alliance, derfor ſørgede Europas Diplomatie fra 1830 af indtil den Dag idag. —

* * *

Nu tilbage til Jeſuiterne — udviſte af Rusland i Foraaret 1820.

Jeſuiterne bibeholdt deres Stilling i Rusland fra le Fort's Tid af og „civiliſerede" hele Moskoviterriget paa den Maade, ſom Siberiens „Befolkning" udviſer.

Ruslands Angreb paa Finland, Sverig, Skandinavia var et Ouverture-Angreb paa Polen. — Carl XII. følte og

gjennemſtuede Ruslands Planer, og derfor ilede han først med at forſvare Polens Nationalitet forbunden med Stanislas.

Ynglingen af 18 — 19 Aar handlede af et Slags Inſtinkt; Manden af 30 Aar havde ſamlet Erfaringer (1714), og paa Grund af diſſe Erfaringer med Henſyn til Nationalitetens Betingelſer beſluttede han i Demotica — hvad han begyndte at udføre i Norge-Danmark 1716.

Med Carl XII. ſank Skandinavias Eenheds-Idee i Graven for et heelt Aarhundrede. —

Rusland forfulgte ſin tagne „Cours" og ſtyrede lige los paa Polens og Skandinavias Sønderrivelſe. — For at dele Polen første Gang i Aaret 1771, behovede Rusland og Øſterrig (Byzanz og Rom) en tredie (proteſtantiſk) Magt, og Preusſen avancerede fra et ubetydeligt Markgrevia til et Kongerige og blev antaget og anerkjendt ved det Hellige Romerſke Rige. — (See: Rotteck).

Preusſens Beſtemmelſe var at forøge ſig „med Tiden", at hjælpe Rusland og Øſterrig til at ſønderrive Polen og Skandinavia.

Nationalitets-Aanden rørte ſig paany i Europa umiddelbart efter Wiens Congres: Europas Udſinkning paa Grund af ovenberørte Staterſyſtem. — Grækenland, Tydſkland, Italien og Polen bevægedes, og Rusland beviſte paany at være paa Vagt, iſær ved hemmelige Skridt og offentlige Erklæringer mod Tydſklands indre (National-) Bevægelſe. —

Jeſuiternes Udviisning af Rusland i Aaret 1820 grundede ſig paa de ſamme Elementers Kamp — Nationalitet og Abſolutisme, der betingede Carl XII's Død i Aaret 1718.

Polens National-Religion har, ſom bekjendt, bibeholdt den romerſk-catholſke Ritus, dybt forbunden med Landets Hiſtorie fra Sobieſki's Tid af, da Polakkerne forſvarede Europas Frihed ved deres Modſtand mod en aſiatiſk-muhammedanſk Invaſion. Polakkerne have hverken undertrykket Proteſtanterne eller forſøgt at gjøre catholſk Propaganda hverken hjemme eller ude. (See: Wheaton.)

For at opnaae Udſtyrkningen af Polen ſtyrede „Rusland" den i Aaret 1562 tagne Cours henimod Skandinavia.

Guſtav III. forunede Krigen mod Rusland — ſeirede

til Finlands Forsvarelse, men blev forladt af sine Allierede, nødt til at slutte Fred. — Han blev, som bekjendt „tilfældigviis" skudt den 16de Marts 1792. —

Finland blev endelig „lykkelig" losrevet fra Sverig. Skandinavia 1809, omtrent hundrede Aar efter Ruslands første Angreb. („Keep Course!")

En Prinds, Christian August af Augustenborg, beslægtet med det gamle svenske Kongehuus og ligeledes beslægtet med Kongen af Danmark blev foreslaaet og valgt som Thronfølger i Sverig." (Wheaton.)

Samme skandinaviske Prinds døde pludselig i Nærheden af Helsingborg den 10de Mai 1810.

„Folket i Sverig, altfor ofte vant til at formode Snigmord, forudsatte Forgiftelse, og iblandt de Individer, som betegnedes at være indviklede i Forbrydelsen, var Grev Axel Ferson, svensk Rigsmarskal." (See: Wheaton's Scandinavia. ovenmeldte Udgave. II. Vol. pag. 265.)

Omtrent fem Aar efter Finlands Losrivelse fra Sverig blev Norge skilt fra Danmark 1814. Derved opnaaedes at sønderrive det danske Sprog og Literatur og at dræbe hin normanniske National-Aand, der befrygtedes at kunne udtale sig „ved Leilighed" i Fremtiden, fra Nordcap til Eideren og med Sværdet i Haanden protestere mod Sønderjyllands Losrivelse fra gamle Danmark-Norge. — — —

En Stats Grændse er Tankens — Begrebernes Grændse, der bevæge sig i Statens priviligerede Corporation. Jo mindre Staten er, jo smaaligere er Menneskets; thi, Nationalitet bliver Provindsialitet, Princip forvexles med Person, og Principets Forsvar bevæger sig i Personlighed. I en Duodez-Stat bruger Absolutismen sjælden Fængsel eller Kjæde til at lænkebinde National-Aanden; et Bureau eller et lille Stykke Baand er tilstrækkelig. —

Rusland (Keep Course!) forfulgte Planen, at faae Fodfæste i Tydskland syden for Eideren, og ved Leilighed at fuldende, hvad St. Augustinus i Aaret 1544 havde besluttet: at kuldkaste og tilintetgjøre Skandinavias sydlige Grændse. —

Danmark fik rigtignok Uglspils Grav med Omegn: Lauenburg som Skadeserstatning for Norge. Men en saadan Heelstat Danmark med en (tydsk) Uglspil som Cabinets-

Miniſter blev undermineret af Nationalitetsaanden Syden for Eideren fra 1817 af. (Wartburg-Feſt.)

Efter Europas forunede Udſtukning, grundet paa hine Miniatur-Staterſyſtem fra Wiener Congreſſen 1815, rørte ſig Nationaliteternes Aand i Grækenland, Polen, Italien og Tydſkland. — Rusland lagde paanyt ſin ivrige Aarvaagenhed mod denne Nationalaand for Dagen, iſær ved en Erklæring paa Aachen's Congres 1818 og anerkjendte derved atter Nationalitet ſom Abſolutismens farligſte Fjende. —

Rusland frygtede, med Henſyn til Polen, for, at hiin National-Aand en Dag i Fremtiden ſkulde blande ſig med dybe Religionsfølelſer — ſom i Oldtiden hos Maccabæerne i Judæa (See: 1 Macc. Cap. 2. V. 1. o. ſ. v.), og at en ſaadan Kamp i Polen ſkulde lede til en europæiſk Folke-Alliance uden Henſyn til National-Religion ſom i hiin Oldtid imellem Judæa, Roma og Sparta! (See: 1 Mac. Cap. 8 og Cap. 12.)

Omendſkjøndt Jeſuiterne vare (og ere) ſlet ikke bekjendte ſom Agenter for Friheden eller Folke-Alliancer, frygtede Rusland alligevel for deres Intriguer ſom en romerſk-catholſk Corporation, eftерſom de i Fremtiden ved et Tilfælde let kunde benytte Polakkernes National-Bevægelſe til at losrive Polen fra Rusland. —

For at forhindre en ſaadan „Fare" bleve Jeſuiterne, „ſom Orden", udviſte af Rusland, ſaa ſnart Polen atter begyndte at røre ſig — og vi ere ſtødte paa Ordenens Prior ved Taflet hos Grev Pilat i Wien i Aaret 1820, i Indledningen til foreliggende fragmentariſte Afhandling. — —

Mærkværdig nok blev Ruslands Frygt eller Forudſætning med Henſyn til Polen opfyldt omtrent 40 Aar ſenere, da Erkebiſpen af Varſkov i Foraaret 1860 fremtraadte i Polakkernes Hovedſtad — i Spidſen af en uvæbnet Befolkning for at forſvare Polens Nationalitet mod Moskoviterne netop med ſamme Kraft og ſamme Værdighed ſom Matathias Maccabæus i Spidſen af Judæa's Folk i Jeruſalem.

En lumſk Satire paa Folke-Myndighed og conſtitutionel Folkeret paa **dauſk** gjorde „ſtor Lykke" i Danmark fra 1721 af; en Comedie: **„Den politiſke Kandeſtøber"** af Hr. Baron von Holberg med en djærv Drefigen

mod Folket i Slutningsverſet, — der hundrede Aar ſenere hævnedes ved Ingemann's „Maſaniello“.[1])

* * *

Skandinaviens National-Aand, ſom ſov, rørte ſig — den ſteg paa en vis Maade frem af Carl XII's Grav i Aaret 1830. — Fremgangsmaaden af denne hemmelighedsfulde Aand for at udbrede ſig i Norden, fra Nordcap til Eideren, kan vi her ikke berøre. Vi vide kun ſom hiſtoriſke Facta, at ſamme Aand rørte ſig først blandt Skandinaver i Udlandet; (ligeſom hos Grækernes Hetæria i Udlandet: Moskov, Odeſſa, i Aaret 1815.)

Vi vide kun, at en Prinds Vaſa i Wien antog Titlen »Prince de Scandinavie« paa ſine Viſitkort i Aaret 1832, og at ſamme Viſitkort gav Anledning til Bernadotte's offentlige Erklæring paa ſamme Tid, at (ifølge ruſſiſk Ordre?) vilde Hs. Majeſtæt „aldrig gaae ind paa en Fornyelſe af en Calmar- (Skandinavia-) Union.“

Paa denne unægtelig „original negative“ Maade blev Tanken „**Skandinavia**“ vakt i Sverigs, Norges og Danmarks Ungdom og banede ſig Vei til Folkets Hjerte — medens denne National-Aand blev forſvaret i Udlandet, endog i fjerne Verdensdele ved Preſſen i flere Sprog[2]) i Proſa og i Poeſi, og ved Skandinaviſke Foreninger i Fædrelandskjærligheds-Aand. —

Det ſidſte ſkandinaviſke National-Møde fandt Sted i Aaret 1862[3]) i Kjøbenhavn.

---

[1]) Som Forfatter af „Maſaniello“ blev **Ingemann** i Aaret 1820 beiæret over hele Tydſkland, Frankrig og Italien og bekjendt i Polen. —

[2]) — „Et frit og enigt Fædreland
Fra Nordcap's Fjeld til Eideren's Strand!“ — 1832.

[3]) Hiſtoriſke Spørgsmaal:

Hvorfor var der intet ſkandinaviſk Folkemøde efter 1862? Hvorfor intet efter den 13de Novbr. 1863? —

Hvorfor ſpurgte det danſke Folk ikke vore ſkandinaviſke Brødre i Sverig-Norge paa en conſtitutionel Maade: om de vilde ſlutte Alliance med os? —

Kunde, eller kan vi forvente „Hjælp“ fra nogenſomhelſt anden Nation, ſaalænge vi ſom ſkandinaviſk Folkeſtamme ikke have gjort de nødvendige Skridt til at hjælpe os ſelv? —

Er vor ſkandinaviſke Nationalitet ikke anerkjendt af Hiſtorien fra 1397 af? —

Fredrik VII., Konge af Danmark, forſvarede Skandinavias Grændſe mod Syden, og Carl XV. Konge af Sverig traadte i Aaret 1859 frem med aaben Erklæring mod Ruslands Planer angaaende directe og indirecte Indgreb paa ſvenſk-norſk (ſkandinaviſk) Territorium.

Diplomatiens Fremgangsmaade for at beherſke Nationalaandens Bevægelſe og at lamme og undertrykke Nationernes Magt ved fremmede Dynaſtier (ſom f. Ex. i det ſaakaldte frie og ſtolte England ved en tydſk Dronning) ſtrandede i tredie Generation i Kong Carl XV. —

Men det var for ſildig. Moskov-London Protocollen, ſom Indgreb i Skandinavias og i Tydſklands Nationalitet var allerede underſkreven 1852. —

Fredrik VII. opoffrede ſig forgjæves ved at forſtandſe gamle Dannevirke, ikke alene ſom Danmarks, men ſom Skandinavias Grændſevold mod Syden.

En ſkandinaviſk Bank — og en ſkandinaviſk Credit-Aſſociation vare grundede (See: „Dagbladet" den 27de og 28de Octbr. 1863.) November-Forfatningen var vedtaget — en **Skandinaviſk Alliance** var færdig til at blive underſkreven . . . pludſelig døde Danmarks ſidſte Oldenborg-Konge den 15de November 1863. — —

Den 21. Juni 1864.

†

† * †

†

Tillæg

1.

Krige imellem Danmark og Sverig, fra 1562 af i russisk Diemed for at forhindre Skandinavias Eenhed.

(Molbech's Aarbeger:)

1563. Fredrik II., Konge af Danmark, erklærer Sverig Krig.
1568. Fred.
1611. 18de Novbr. Calmarkrigen begynder, under Kong Christian IV. imod Kong Carl IX. af Sverig.
1613. Fred.
1643. Sverig erklærer Krig mod Danmark.
1645. Fred.
1657. Danmark under Kong Fredrik III. erklærer Sverig Krig.
1658. Fred i Roskilde.
1658. Sverig begynder Krig mod Danmark.
1660. Fred.
1676. Christian V., Konge af Danmark, erklærer Sverig Krig.
1679. 26de Septbr. Fred i Lund.
— 27de — Defensiv Alliance paa 10 Aar mellem Danmark-Norge og Sverig.
1691. Væbnet Neutralitets-Alliance imellem de tre skandinaviske Riger.
1699. Kong Fredrik IV. af Danmark slutter en hemmelig Alliance med sin Fatter, Kong August II. af Polen, imod Sverig.
1700. Carl XII. Konge af Sverig, træder frem.
1709. Fredrik IV. Konge af Danmark, erklærer Sverig Krig. o. s. v. o. s. v.

Paa Grund af personlige Erfaringer i begge Verdensdele tager jeg mig den Frihed at paastaae, at den nuværende barbariske Krig imellem beslægtede „christelige" Broderstammer i Nordamerika er kun en Følge af Europæiske Cabinets-Intriguer for at styrte og opløse de Forenede Stater og at grundlægge to Dynastier: one in the Southern (Slave) States, to produce **Cotton;** and one Uncle Tom Dynasty: for Canada and the Eastern States.

Planerne vare lagte allerede forend 1829, da Lafayettes Reise til Amerika sigtede til at styrke Eenheds-Aanden. —

Angaaende **Slesvigs** Adskillelse fra Danmark og hiin blodige Kamp ved **Dannevirke** pour le roi de Prusse tillader jeg mig at paastaae, at Dannevirkes Opgivelse allerede var besluttet i Mai 1852. —

August 1864.

P. H. H.

2.

Jesuiterne maskerede.

Jesuiterne bibeholdt deres maskerede Stilling i England fra Charles II. Tid af med mægtig Indflydelse paa St. James Cabinet, ifølge hvilken den tilstrækkeligt bekjendte, saakaldte „engelske Politik" udviklede sig i Storbrittannias Adfærd mod andre Nationer — saaledes som den nu seneſt beviste sig mod **Danmark**-Skandinavia.

Jesuiterne tog Protestantismens Maske i en vis Sekt, der kalder sig **Methodisterne,**[1]) og fornyede under denne Maske deres Udbredelse over hele Verden[2]) — i den bestemte Hensigt at bemægtige sig **Skolevæsenet,** som et Middel til at fremme moralsk Trældom i den opvoxende Slægt. I England, Nordamerika, Australien o. s. v. virke samme Jesuiter „methodisk" ved fanatiske Søndags- og Elementarskoler, ligeledes i Europa, Asien, Afrika og paa Sydhavs-Øerne og i mange Tilfælde som Bibel- og Traktatselskabs-Missionærer.[3])

Ifølge offentlige amerikanske Beretninger havde Methodisterne, indtil Aaret 1854, 28,600 Præster og Missionærer.

„**Maccabæer-Bøger**" vare naturligviis ikke passende til at indføres i Ostindien, (i Aaret 1806) eller nogetsteds, hvor Englænderne brugte den christlige Religion som en Handels-Artikel i Erobrings-Øiemed.

Det engelske „Bibel- og Traktat-Selskab" grundedes i London 1796, og blev udvidet til „Universal (british and foreign) Bibel- og Traktat-Selskab" i 1805. Samme

---

[1]) Mig bekjendt som Factum ved flere Jesuiter i Aaret 1826 i M — (Bayern).

[2]) I en anden Sekt, der kalder sig Puseyisterne, virke Jesuiterne umaskerede paa directe Omvendelse til Catholicisme.

[3]) Som f. Ex. 1860, hos Garibaldi i Italien og nu hos „den syge Mand i Tyrkiet."

Selskab har udgivet indtil 1857 (ifølge offentlige Afregninger) Bibler, i hvilke „Maccabæer-Bøgerne" ere udeladte, i 104 Sprog — med Omkostninger af mere end **4 Millioner £** Sterling (ifølge Missionary Magazine. London. February 1857.) og indtil 1855 — **173 Millioner Exemplarer**[1]) fanatiske Traktater i 112 Sprog. — — —

„Jesus Sirach" passede heller ikke i den moderne engelske Civilisation, fordi han forsvarer Fattigdom og den Fattige, Tro paa Gud, Menneskets ædlere Natur, Viisdom, Frimodighed, Retfærdighed, Venskab og alle Humanitets-Dyder; derfor maatte Jesus Sirach ligeledes forsvinde ved Bibel-Udgaver i 104 Sprog trykket indtil 1857, maaskee i flere den Dag idag.

(See: Afregninger af Bibel- og Traktat-Selskabet i Tillæg til **„Dolores"** af H. H. 8 Bøger tydsk Udgave. Basel 1859. C. Kruesi. 4 Dele.)

---

[1]) See: „Eisenbahn-Zeitung" den 23de Juni 1855. — — Den berømte engelske Bankfalskner Mr. Redpath fra 1858 i Botany Bay Tugthuus, var Medlem, Secretair af samme hellige Tractat-Selskab: een af den „moderne Civilisations udmærkede Helte", — aldeles ingen Carl XII.

3.

En morsom, historisk Curiositet.

Hamlet's Regnetavle af 1604, funden ved **Dannevirke** 1864.

S. D. N.	. . . . .	**S**can**D**i**N**avia:	1397	—	1523
					1397
3					126=1
1449=1	11. Decembr.	1562.=1.			2
1544	4 16. Marts	5.			6
4	4 10. Mai.	6.			9
5	9 15. Novbr.	2.			3
1	1852.	14.			12
14	3.	49.			52
	1849.	63.			64

Pag. 70. [1]) **Hamlet.** »Goes it agianst the maine of **Poland,** Sir,
»Or for some **frontire?**
Capt. (14 Brasmoscovius) »Truly to speake and with no addition:
»We goe to gaine a little patch of Ground.

— — —

Hamlet. (to Rosenkranz). »Ile be with you straight, goe a little before.
»How all occasions doe inform against me,
Pag. 71. »And spur my dull reuenge. What is a man
»If his chiefe good and market of his time
»Be but to sleepe and feede, a beast, no more:
»Sure he that made vs with such large discourse,
»Looking before and after, gaue vs not
»That capabilitie and god like Reason
»To fust in vs vnvst! — —«

[1]) **Hamlet.** By William Shakespeare, 1604. London, Sampson Son & Comp. MDCCCLX.

4.

Hiſtoriſt Tilbageblik.

Jeg tillader mig at tilfoie nogle faa Ord angaaende Carl XII's „pludſelige Død" og Abſolutismens Syſtem.

„Dynaſtiſk" eller „Fyrſte-Mord" er en „privilegeret" Forbrydelſe, der træder frem i Menneſkehedens Hiſtorie fra den Tid af, da Keiſer Conſtantin „ſkabte" Dynaſtier ved Guds Naade eller ved ſamme Stats-Kirkes Naade, ſom han havde grundet anno Chr. 313.

I Danmark-Slesvigs, og endog i ſelve **Dannevirkes** Hiſtorie findes flere kronede Perſoners pludſelige Dødsfald, der ſtaae i Parallel med hine talloſe pludſelige Dødsfald og Skarpretter-Arbeider i Englands Hiſtorie fra Caledonia-Helten Wallis' Mord, og ligeledes i Parallel med hine talrige pludſelige Dødsfald i Ruslands Hiſtorie — hvilke alleſammen ere bedækkede med den chriſtlige Kjærligheds Præſtekaabe under diplomatiſt Taushed. —

Saa finde vi i Molbech's Hiſtoriſke Aarboger, 2den Deel: „1042, Kong Hardeknud døde pludſelig ved en Bryllupsfeſt i Lambeth ved London." (Roma: 834.)

„1250 den 29de Mai, Kong Christopher af Danmark døde pludselig i en Strid om Slesvigs Krone, efter at Biskop Peter havde erklæret ham Krig, og Kongen ventede paa Svar om en **Alliance** fra Birker Jarl i Sverig og Hakon i Norge." Roma vogtede over Scandinavia fra 834 af. „Det hed den Tid, at han var bleven forgiven ved en Nadvere[1]) som Gjæst hos Biskop Asger i Ribe; og man nævnede en Abbed Arnfast som hans Morder. (See: Molbech's Aarboger og Barfod's „Fortællinger af Fædrel. Hist..")

Det er mærkeligt nok, at allerede den Tid en Konge af Danmark maatte pludselig døe, netop da han ventede paa Svar fra Sverig og Norge, til at slutte en **Skandinavisk Alliance!**

1412 om Natten den 28de Octbr.: Dronning Margarethe (Nordens Semiramis) døde pludselig ombord paa et Skib i Flensborg ved sin Afreise, under en Krig mellem Holsteen og Danmark-**Slesvig**. Hun havde været i Flensborg til et personligt Møde med Gerhard IV's Enke af **Holstein**, men denne var ikke kommen o. s. v. (Molbech og Barfod.)

Dog, alle hine pludselige Dødsfald i Dynastiernes Historie ere Børneleeg og egentlig ringe Detailhandel med Fyrsteliv i Forhold til det christelige Englands wholesale (engros-Handel) med Dynastisk Blod i Hindostan i vor „moderne" (eller fashionable) Tid.

Ifølge offentlige Forhandlinger i det engelske Parlement af 1858—59, og ifølge engelske offentlige samtidige Blade bleve „ikke færre" end 52 Personer af Brahma's Dynastie i Hindostan myrdede. — Til sidst, 1857, bleve fem Brahma-Prindser paa eengang skudte paa Reisen af to Englændere, to Skarprettere i militair Uniform — skudte som Hunde — uden Forhør og Dom, „fordi de vare: Medlemmer af Hindostans hellige Brahma-Dynastie."

Hine 52 vare Personer af begge Kjøn og af enhver Alder, fra Oldinge med hvide Skjæg ned til Børn, Drenge og smaae Piger. —

---

[1]) Ifølge andre Traditioner døde Kongen ved Lugten af en forgiftet Blomst. En Hofapotheker forgav sig selv et Par Dage senere. Det hed ogsaa den Tid, at Kongens Læge ikke havde faaet Tilladelse til at være ved Sygesengen den sidste Dag, og derfor underskrev han ikke Anmeldelsen om Kongens Død. Der fortaltes endvidere, at Kongens Liig forsvandt, uden at Nogensomhelst havde seet det. o. s. v. o. s. v. —

Deres orientalſk fyrſtelige Vaaben, Shawls og Klæder folgtes iblandt engelſke Bibel- og Traktat-Agenter. Jeg ſelv har ſeet et kort Sværd, hvis Haandgreb var rigt beſat med Juveler og ſom havde tilhort een af bine **pludſelig døde** Brahma-Prindſer, — alt ifolge Udſagn af Englændere efter deres Tilbagekomſt fra Oſtindien til England 1859.

Vi behandle kun **hiſtoriſke Facta** og vise tilbage paa bine offentlige Forhandlinger — ſom authentiſke Kilder.

Englands vedtagne Plan at indfore den chriſtelige Religion og i Fremtiden et chriſteligt Victoria-Dynaſtie over **Brahmas** gamle hellige Rige — var, ſom man veed, et Værk, grundet paa ſamme Syſtem, i hvilket „ſelve Maalet helligede de anvendte Midler." —

I Rusland er „dynaſtiſk Mord" overeensſtemmende ſaavel med barbariſk aſiatiſk ſom med chriſtelig europæiſk „Skik og Brug". —

Forſkjellen imellem orientalſk og chriſtelig dynaſtiſk Mord ligger i deres Motiver. I Orientens abſolute Monarchier, i hvilke Enevælde, og ikke Begrebet „Folk" exiſterer, er en **pludſelig Død** af en Regent i Almindelighed foraarſaget af en Rival, eller af en perſonlig Fjende. I vort chriſtlige Europa er „**pludſelig Død**" af en Regent eller Fyrſte „naturlig", ſaafnart han truer med at fremme National-Bevægelſen, f. Ex. ved „at række Broderhaanden" til nogen Fyrſte af beſlægtede Folkeſtammer for derved at ſtotte Nationalaanden; eller i et andet Tilfælde, naar f. Ex. en ſaadan Fyrſte ſom Carl XII. viſer det mindſte Symptom af National-Aand og af en Beſlutning til med Kraft og Magt at udfore, hvad der under beſynderlige Omſtændigheder vilde være umuligt at udfore ved fredelig Tilnærmelſe.

Jeg tager mig den Frihed at vise tilbage til den Erklæring, at **Skandinavias Sonderrivelſe** var Abſolutismens forſte Betingelſe med Hensyn til **Polens** Udſtukning og til Europas, til hele Verdens Trældom. Og i Overeensſtemmelſe med ſamme Betingelſer[1]) finde vi for et Par

[1]) Uden Eidergrændſen, uden Havnene **Tønning** og **Flensborg**, og uden det ur-gamle „Däniſch Wohld" — er Danmark ikke

Uger siden i danske Blade (den 18de August) Udtog af Wiens Tidninger og af »La France«, „at Østerrig og Prevsen have formet Forsikring til Rusland, at Danmarks Krone skulde beskyttes **mod Oprettelsen** af en Skandinavisk Union."

Hertil bemærke vi, at Danmarks Krone behøver ingen mistænkelig Beskyttelse fra Fjendernes Side, i en Skandinavisk Allianee.

Som Princip-Forbindelse læse vi samtidige Efterretninger fra Polen, „at Polakkernes i Februar 1863 formede Maccabæer-Kamp nu var til Ende." (???)

Czarens Skarprettere have behandlet Polakkernes National-Repræsentanter paa samme Maade, som Dronning Victoria's Skarprettere behandlede hine Brahma-Prindser 1857 i Hindostan; fem af dem ere hængte [1]) — som Tilfoielse af alle hine talløse Martyrer for Polens Nationalitet fra 1763 af. —[2])

At „Maccabæer-Bogerne" maatte forsvinde ogsaa ud af Biblen i det polske Sprog, begriber vistnok ethvert Barn.

Hvor længe vil det lykkes Absolutismens forenede Stormagter at spille saa farligt Skarpretter-Spil til Humanitetens Forhaanelse — — er et andet Spørgsmaal.

Danmark. Men om Danmarks Regiering nogensinde har benyttet og beskyttet Tonning? det er et andet „historisk Spørgsmaal". — (See: Uddrag af et Brev fra Vestkysten i min „Biographisk Skitse" pag. 38, og et Brev fra Tonning i „**Dagbladet**" den 29de Octbr. 1863.)

[1]) — „Wer für des Volkes Freiheit fällt,
Und würd' er auch gehangen;
Der hat auf dieser Erdenwelt
Sein schönstes Loos empfangen."

(Der Pole — „Die Völker" 1832.)

[2]) Literære Producter som f. Ex. Fremstillinger af Frankrigs **Skafot**, Conventioner uden Oplysning om deres Aarsager — **Casanova's** Memoirer — **Uglspil's** Lumskheder etc. udgives og oversættes i flere Sprog; historiske Fremstillinger af det sidste halve Aarhundrede „i Overensstemmelse med Virkeligheden" søges forgæves indtil den Dag idag. —

Ingen „Stormagt" paa Jorden har nogensinde været istand til at udrydde eller til at ſtandſe Aandens Bevægelſe og Fremſtridt i et eneſte Minut. Denne Sandhed er alle Friheds-Martyrers Fortroſtning i Fængſlet og ved Skafottets Fod, — udtalt i faa Ord af en Skandinav til Alexander Ypſilanti i et øſterrigſk Fængſel i Auguſt Maaned 1827:

»No hammer forges the iron so fast.
That the chain can not be broken at last.
The hammer forges the heaviest chain;
But, the highest power is the Mind of Man!«

Den „moderne Civiliſations" Diemed, grundet paa Jeſuitisme, er ſom ovenberørt: moralſk og materiel (politiſk) Trældoms Udbredelſe, hvilket Diemed ſøges opnaaet formedelſt religiøs eller Selterfanatisme i de ſaakaldte umyndige Claſſer i ſelve „Folket", ved at afholde Menneſket fra Fædrelands-Kjærlighed og broderlig Kjærlighed og derved at udbrede og fremme Had — bittert Had mod andre religiøſe Sekter og andre Folkeſtammer; paa hvilken Maade enhver Nationalitets- og Fremſkridts-Bevægelſe meget naturligt er undertrykket. — (See: oven. pag. 30.)

Saa have vi her i Byen, ifølge offentlige Blade, „norſke Miſſions-(?)Møder," men intet ſkandinaviſt Møde hverken for at modtage eller for at „aftakke" ſkandinaviſke Frivillige, og i Januar d. A. ſendtes ifølge offentlige Blade, for 200 Rigsdaler „Bibler og Traktater til Slesvig" for at — forſvare **Dannevirke.** —

Foreliggende Antydninger og Oplysninger ere grundede paa perſonlige Erfaringer og „Gransknинger", i et halvt Aarhundrede i Europa, Syd- og Nord-Amerika. Sandheden: — „Fremſtillingens Overeensſtemmelſe med Virkeligheden" — overlader jeg Læſeren ſelv at undersøge. —

(Sirach. C. 4. V. 27 og 33. C. 22. V. 7—9.)

Kjøbenhavn, den 30te Auguſt 1864.

Rettelser.

Pag. 2.	L. 11.	f. o.	fra	
— 13.	— 18.	—	saadan Maade	
— 17.	— 19.	—	bi den billige	
— 19.	— 5.	—	Strandret,	
— „	— 15	—	frisonica.	
— 21.	— 15.	—	Ærens Forsvar mod	
— 26.	— 5.	—	af Wesler	
— 29.	— 18.		Doctrin	
— „	— 17.	f. n.	Ormudzs	
— 32.	— 5.	—	nor to have	
— 35.	— 1.	f. o.	government.	
— 46.	— 2.	f. n.	og blev Czarens høire Hand.	
— 47.	— 14.	—	Narva	
— 58.	— 1.	f. o.	50 engelske Miles	
— 80.	— 11.	f. n.	og overbeviist	